

1956-os forradalom és Onga

1956-os forradalom és Onga

Ongai Kulturális Füzetek IX.

„A kötet elkészítését és megjelenését
az 1956-os forradalom és szabadságharc
60. évfordulójára létrehozott Emlékbizottság támogatja”

Onga, 2017

Szerkesztette, a forrásokot gyűjtötte,
digitalizálta, feldolgozta: Takács László

A forrásokot átírta:
Árvai Ákos, Bekus Bettina, Bihari Ádám, Buzás Luca

Nyomdai előkészítés:
Bíbor Kiadó

Nyomda:
MAXIMA CS-A Nyomdaipari és
Kereskedelmi Szolgáltató Kft. – Miskolc
Felelős vezető: Kunderáth Csilla

A kötet megjelenését támogatta:
Közép- és Kelet-európai Történelem és
Társadalom Kutatásáért Közalapítvány.
Az 1956-os forradalom és szabadságharc
60. évfordulójára létrehozott Emlékbizottság
(KKETTKK-56P-04-0665).

A könyvet kiadja: Ongai Kulturális Egyesület
Felelős kiadó: Takács László

ISBN 978-615-80606-1-5
ISSN 1585-8618

Ongai Kulturális Füzetek IX.
Onga, 2017

Bevezetés

Az Ongai Kulturális Egyesület lassan két évtizede fáradozik azon, hogy a közösségi hagyomány emlékezte újabb és újabb történelmi korokat átfogva, egyre szélesebb közönséget magának tudva, kézzelfogható módon elevenedjen meg, és ne csak a helyi szinten maradjon fenn az utókornak. Az Ongai Kulturális Füzetek eddig megjelent köteteihez hasonlóan a most megjelenő IX. kötetünk is ezt a nemes hagyományt követi.

Az Ongai Kulturális Egyesület 2016-ban sikeresen pályázott a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítványhoz „1956-os komplex megemlékezési projekt Onga városában” című pályázatával. A projekt konkrét célja volt ápolni 1956 emlékét, megismertetni a hatvan évvel ezelőtti helyi és országos történelmi eseményeket a város lakosságával, különös tekintettel a fiatalokra, oly módon, hogy közben ösztönözzük őket az önállóan és csoportosan végzendő helytörténeti, hagyománytörténeti adatgyűjtésre, forrásfeldolgozásra, kutatásra. A projekt elősegítette a település lakossága számára az 1956-os események hitelesebb megismerését, a múlt, az 56-os helyi hősök tiszteletét.

Miért nem ismerik az emberek még ma sem szűkebb lakóhelyük és országunk történetének egyik legdicsőbb fejezetét, 1956 történetét, eseményeit, szereplőit? A válasz erre túl összetett, de egyik eleme mindenképpen a megfelelő információk hiánya, vagy azok téves volta. A régi hazug beidegződések a mai napig tartják magukat, amiket el kell oszlatni. A projekt részeként megjelenő könyvünk alkalmas arra, hogy ezen változtatni tudjunk, és méltó helyére kerüljön 1956 dicső történelmi öröksége az ongaiak emlékezetében is, azok a mindennapi életük részévé váljanak. Fontosnak tartottuk továbbá, hogy végre 1956 ongai eseményeiben tevékenyen szerepet vállalók is ismertté váljanak városunkban, maguk az itt lezajlott történések is végre feltárássá kerüljenek, azokat mindenki megismerhesse, továbbgondolhassa. Mindehhez tudományos alapon közelítettünk, kizárva az egyéni érzéseket, politikai meggyőződéseket.

A kötet összegyűjti Onga 1956-os történetének válogatott történelmi dokumentumait, és a helyi viszonyok feltárással igazabbá, teljesebbé teszi szűkebb szülőföldünk megismerését. Elősegíti az iskolai történelemtanítást, élet közelbe hozza az elődök életét, törekvését, sikereit, de félelmüket és kudarcaikat is. Megismerjük benne múltunk sokszínűségét, az emberi nagyság és gyarlóság mindig jelenlevő kettősségét, a rendszer ellen a maguk eszközével küzdők hősiességét, de az árulások, a megalkuvások mindig jelen lévő bomlasztó erejét

is. Ongán is volt, aki csak sodródott az eseményekkel, de olyanok is akadtak, akik felismerték a történelmi pillanatot, és tenni akartak azért, hogy az itt élőknek jobb életük legyen, vállalva azt is, hogy ők is a megtorlás áldozataivá válhatnak. Sokan azzá is váltak, és lettek hétköznapi kisemberekből hirtelen egy rendszer ellen fellépő helyi hősöké!

Egy az oktató-nevelőmunkát elősegítő helytörténeti forrásgyűjtemény sem léphet fel a teljesség igényével. Azt a terjedelmi korlátok, az anyagi lehetőségek most is behatárolták. A kutatás során több száz dokumentum került elő, melyek teljes igényű feldolgozása, szélesebb történelmi aspektusba helyezése még várat magára, az a város új nagymonográfiájának feladata kell, hogy legyen. Mindezek ellenére hisszük, hogy e kötet nem csak a történelem, a hon- és népismeret oktatásához nyújt segítséget, hanem azt hasznosan forgathatják mindazok, akik érdeklődnek Onga múltjának eddig nem ismert, sokáig elhallgatott és elferdített, de annál fontosabb fejezete iránt, és nem csak az iskolai oktatásban lehet hasznos segédanyag tanárnak és diáknak egyaránt. Összességében a forrásgyűjtemény az Ongával kapcsolatos ismeretanyag elmélyítését segíti, pontosítja, sokszor kiegészíti, de a közéleti érdeklődést, az önálló gondolkodást is serkenti, nem is beszélve a régmúlt iránti vonzalom erősítéséről.

A kötetben szereplő regeszták kronológikus sorrendben követik egymást. Az eredeti okirat stílusát és hangulatát érzékeltetve arra törekedtünk, hogy betűhíven írjuk a közszavakat, a neveket, ez vonatkozott a helyesírásra is. Minden esetben azonban nem volt értelme az ilyesfajta betűhívségre törekedni. A kihagyott részeket ..., a bizonytalan olvasati részekre (?) jellel hívtuk fel az olvasó figyelmét. Lehetetlen volt törekedni a teljes formahűségre, de nem is látszott célszerűnek, már csak a terjedelemmel való takarékoskodás szempontjából sem.

Az egyes szemelvényeket megszámoztuk, és pontos forrásjelzettel láttuk el. Igyekeztünk úgy kiválasztani a regesztákat, hogy azok lehetőség szerint felöleljék a település 1956-hoz kapcsolódó történetének minden fontosabb fejezetét, a helyi események megkerülhetetlen szereplőjét. A dokumentumok leginkább a bírósági eljárásokhoz kapcsolódó korabeli iratokból kerültek elő, melyek állításai sajátos forráskritikával kezelendők. A bennük szereplő állítások nem minden esetben tények, hanem csak felállított koncepciók, amik megfelelő fenntartással kezelendők. A források összegző, tartalmi elemzése kellő mélységben vizsgálva mégis elvezet minket a valós történeti események megismerését célzó útra. Jó utazást mindenkinek ezen az úton!

Onga, 2017. február

Takács László szerkesztő, az Ongai Kulturális Egyesület elnöke

Az 1956-os forradalom és Onga

A magyar történelem 1948-as sztálinista fordulata után a vezető szerep Ongán is a kommunisták kezébe került. 1948 júniusában a helyi képviselő-testület tagjai közül már 15 volt kommunista, 4 kisgazda és 5 személy képviselte a szakszervezeteket. Az új testület kiállt az iskolák államosítása mellett. Feleslegesnek és károsnak tartotta a lakosok templomba járását. A képviselő-testület nagy ünnepséget rendezett november 7-e tiszteletére, majd november 10-én vallásellenes megnyilvánulással hívta fel magára a figyelmet. Feleslegesnek és károsnak tartotta a lakosok templomba járását.¹

A magyar országgyűlés 1949. augusztus 18-án fogadta el a Magyar Népköztársaság alkotmányát, ami lényegében az 1936-os szovjet alkotmány „másolata” volt. Az alaptörvény rögzítette, hogy a népköztársaság „a munkások és dolgozó parasztok állama”, és ennek megfelelően „minden hatalom a dolgozó népé”. Ezzel az időközben lezajlott kommunista hatalomátvétel befejezett ténynek tekinthető. A régi önkormányzati formákat megszüntetve októberben került sor az első tanácsválasztásokra. Az új községi vezetés, a formálisan választott bizottsággal, élén a tanácselnökkel és tanácsstikárral, teljesen elvesztette önállóságát. Ahogy az elnevezés is utal rá, végrehajtója és kiszolgálója lett a pártállamnak. Az első tanács Ongán 1950. október 22-én alakult meg 51 rendes és 26 póttaggal.²

A kommunista fordulat után létrejött diktatórikus rendőrállam Ongán is sok ember életét keserítette meg az 1950-es években. A politikai vezetés minden eszközzel azon volt, hogy az egyéni gazdákat tsz-be kényszerítse. Az erőszak alkalmazása ellenére sokáig eredménytelenül. A szocializmusban az egyéni helyett a közös kollektív gazdálkodást helyezték előtérbe. 1948-ban Ongaujfaluban szerveztek állami gazdaságot, majd 1949-ben Új Barázda néven a községben alakult termelőszövetkezeti csoport, ami 1956-ban felbomlott. A falu lakóinak többsége – az agitálások ellenére – kívül maradt a tsz-en és egyéni gazda maradt. Helyi szinten is államosították az iskolát, a község kiskereskedelmét, iparát. Az életszínvonal egyre csökkent, a jövőbe vetett hit a ködbe veszett. Az ötvenes évek – más településekhez hasonlóan – Ongán is a történelem legsötétebb helyi fejezetei közé tartozik.³

¹ Takács, 1998. 277.

² Takács, 1998. 277.

³ Takács, 2001. 64-65. ill. Takács, 2003. 117-118.

Az 1956-os év forrásai, a helyi pártvezetőség, a tanács- és VB ülések jegyzőkönyvei hemzsegnak a szocialista frázisoktól (munkaverseny, osztályharc, község dolgozóinak nevelése stb.) és leginkább a párt elvárásainak, és a felsőbb terveknek, a begyűjtési számok elérésének kényszerű megfelelési kötelezettségéről tudósítanak minket.⁴ 1956. szeptember 12-én például a következőket rögzítették a kidolgozott intézkedési terv jegyzőkönyvébe: „A községi tanács vb-a naponként hangos híradón hívja fel a lakosságot a betakarítási és vetési munkák végzésére és arra, hogy mind addig míg ezen munkák be nem fejeződnek, addig semmiféle más munkát nem lehet végezni. ... A vetési kötelezettségüket teljesítő dolgozó parasztokat a községi tanács végrehajtóbizottsága hangoshíradón naponként népszerűsítik és nótával köszöntik. Ügyszintén az úttörők is nótával köszöntik. A párt és a tanács népnevelői felkeresik mindazokat a dolgozókat, akik a munkálatokban le vannak maradva és jó agitációs munkán keresztül felhívják a dolgozókat a hazafias kötelezettségük teljesítésére.”⁵

Az intézkedési tervet három nappal később a tanácsülés elfogadta. Az igazi komoly kérdések azonban sem ekkor, sem máskor nem kerülnek, kerülhetek elő.⁶ Három nappal a forradalom kitörése előtt, az október 20-ai tanácsülés alkalmával készült jegyzőkönyvben nincs semmi nyoma a forradalmi változásoknak, az egyre feszültebb politikai légkörnek. A megszokott langyos mederben folytak a helyi események.⁷ Ebben hozott változást az október 23-án Budapesten kitört forradalom.

Ongán legelőször az állami gazdaságban volt fogantja a fővárosi eseményeknek. 1956. október 26-án az ongaújfalusi Állami Gazdaság dolgozói feltörték a gazdaság pártirodáját, az ott talált iratokat kiszórták, a vörös csillagot leverték, a vörös zászlót elégették. Ezután megválasztották a 13 tagú üzemi munkástanácsukat, melynek elnöke H. István lett.⁸ Az eseményekben fontos szerepe volt Sándor Barnabásnak, aki az Állami Gazdaságban üzemegység vezető volt. Ő szervezte meg az ott dolgozók tüntetését, melyben maga is részt vett. Utána a gazdaságban tagja lett a munkástanácsnak és fel-

⁴ Takács, 2003. 117–128.

⁵ MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXXV. 86. f. 5. csop. 16. ö. e.

⁶ MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXIII. 902/a. 1. doboz. 1/11. dosszié. Intézkedési terv.

⁷ MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXIII. 902/a. 1. doboz. 1/11. dosszié. Tanácsülési jegyzőkönyv 1956. okt. 20.

⁸ Demkovics, 2006. 56.

lépett a gazdaság volt kommunista vezetői ellen (ha kellett pisztollyal megfenyegetve őket). A „Szabad Európa” rádió információit folyamatosan közölte a dolgozókkal, máskor röplapok készítésében vett részt, melyet a dolgozók között osztottak ki.⁹

Október végén, a Miskolcon dolgozó lakosok kezdeményezésére Ongán megválasztották a 15 tagú községi munkástanácsot is, amelynek elnöke Németh Károly, 21 éves paraszti származású géplakatos lett, elnökhelyettesnek a 60 éves Mikola Bélát választották, aki segédmunkásként dolgozott, míg a titkár a 44 éves értelmiségi származású bérelszámoló, a volt jegyző, Négyesi Pál lett. További tagok: Dankó Károly, id. Hódi Bertalan, id. Mészáros Sándor, ifj. Papp András, id. Rác Dániel, Illés László, ifj. Bráz András, Lóska János, Éhik László, Vingendorf Ferenc, Szabó Bertalan és Szegő Bertalan.¹⁰

A megválasztott munkástanácsban a parasztság kapott nagyobb szerepet, hisz a megválasztott elnök is paraszti származású volt és rajta kívül még hat tag tartozott ehhez a társadalmi csoporthoz. 46,7% volt az arányuk. A tagok között volt három értelmiségi (20%), két középparaszt (13,3%), két munkás (13,3%) és volt egy kulák „származású” is (6,7%). A tagok többsége 44 és 64 év közötti volt, de szerepet kaptak benne a fiatalok is, hisz maga a munkástanács elnöke alig múlt 20 éves.¹¹

A helyi munkástanács a rend védelmére nyolctagú Nemzetőrséget választott. A Nemzetőrség tagjai az alábbi személyek közül kerültek ki: Bukovenszki Pál parancsnok, Krisztih J. Jenő, Nagy Károly, Harhai László, Valánszki István, Kincses Mikós, Luterán István és Szegvári István tagok.¹²

A nemzetőrségben is megfigyelhető a paraszti származásúak vezető szerepe, bár többségük munkásként dolgozott ebben az időben. Korukat tekintve itt a fiatalabb nemzedék kapott szerepet, hisz többségük 20 és 45 év közötti volt. A megalakuló munkástanács célja közé tartozott, hogy a községben lévő termelőszövetkezetet feloszlassa. Ennek érdekében többször támadták a tsz

⁹ MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXIII. 2. d. 95. doboz. Szikszói járás. Régi jelzet: XXXV/90. f. 1/8. ö. e. Szikszó MSZMP J. B. Fegyelmi ügyek.

¹⁰ MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXXV. 1. 11. d. MSZMP Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bizottságának iratai – Borsod Megyei Rendőrkapitányság Politikai Nyomozó Osztály összefoglaló jelentése Borsod megye területén lezajlott eseményekről. 514-516. fol.

¹¹ Demkovics, 2006. 57.

¹² MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXXV. 1. 11. d. MSZMP Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bizottságának iratai – Borsod Megyei Rendőrkapitányság Politikai Nyomozó Osztály összefoglaló jelentése Borsod megye területén lezajlott eseményekről. 514-516. fol.

elnökét, valamint a tsz tagokat, és követelték az állatok szétesztását.¹³ A forradalom idején az ongai Új Barázda termelőszövetkezet fel is bomlott.¹⁴

A munkástanács az első intézkedései között leváltotta Szabó Ferenc VB elnököt, Réti Ferenc VB titkárt és átvette a község vezetését.¹⁵

A forradalom november 4-ei, a második szovjet beavatkozás után kilátástalan helyzetbe került. Csak idő kérdése volt, hogy mikor következik be a bukás. A reménytelen ellenállást az óriási katonai túlerővel szemben sokáig nem lehetett fenntartani. Érdekes módon Ongán az események ekkor kezdtek felgyorsulni, radikalizálódni, a lakosok ekkor váltak igazi forradalmárokká. Kezdték ezt azzal, hogy tiltakoztak Szabó Ferenc tanácselnök visszaállítási kísérlete ellen, ezért november 10-én új tanácselnök megválasztására került sor a községben. Népgyűlést tartottak, amelyen a lakosság Németh Károlynak adott bizalmat, így a feloszlott munkástanács elnöke lett a községi tanács végrehajtó bizottságának elnöke is. Tisztségében a lakosság döntése értelmében november 15-én a Szikszói Járási Tanács Végrehajtó Bizottsága is megerősítette, amely ezzel párhuzamosan Szabó Ferencet november 30-ával felmentette tisztségéből.¹⁶

A szovjet csapatok november 4-ei bevonulása után az a hír terjedt el a községben, hogy a szovjetek magyar fiatalokat szállítanak a Szovjetunióba. Ennek megakadályozására Németh Károly november 6-án felvette a kapcsolatot telefonon a miskolci annabányai munkástanács elnökével, Dér Lajossal, és robbanóanyagot kért tőle, hogy az Onga melletti vasút felrobbantásával akadályozza meg a fiatalok elhurcolását. Dér 25 kg bauxitot, 100 db gyutacsot és 10 karika gyújtózsínort adott ki, ami Papp Sándor ongai vasutas által lett kihozva a bányából. Németh a robbanóanyagot a tanácsházán helyezte el, azonban mivel nem bizonyosodott meg a deportálásról, nem használta fel.¹⁷

Papp Sándor MÁV kocsikísérő volt, aki motorkerékpárral hozta a robbanóanyagot Ongára, Németh Károly utasítására. Ezen tettéért 1957. július 24-én tartóztatták le, utóbb az annabányai munkástanács (Dér Lajos és társai) perében VIII. rendű vádlott lett. A Miskolci Megyei Bíróság népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló mozgalomban való tevékeny részvétel miatt 8 hónap börtönbüntetésre ítélte, ezzel egy időben, 1958. február 11-én

¹³ Demkovics, 2006. 57.

¹⁴ MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXIII. 2. d. 95. doboz. Szikszói járás iratai között.

¹⁵ MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXIII. 2. d. 95. doboz. Szikszói járás iratai között.

¹⁶ MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXIII. 2. d. 95. doboz. Szikszói járás iratai között.

¹⁷ MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21/b. 1267/1957. ill. Kiss, 2016. 197.

szabaddalra helyezték. A Legfelsőbb Bíróság hatályon kívül helyezte az elsőfokú ítéletet és megszüntette ellene az eljárást.¹⁸

November 25-én, a járási munkás-paraszt bizottság elnöke jelenlétében a község lakossága újfent megválasztotta a tanács vezetőit. A vb elnökévé 1005 szavazattal ismét Németh Károlyt (indult Hódi Bertalan és Papp Lajos is), míg titkárává 1038 szavazattal Négyesi Pált választották (indult K. István és K. Sándor). Ennek megfelelően a járási tanács vb elnöke november 26-án újfent megszüntette Réti Ferenc vb titkár munkaviszonyát, és az elnöki teendőikkel Németh Károlyt bízta meg.¹⁹

1957. január 12-án a déli órákban megérkeztek a szikszói járási tanács küldöttei, hogy részt vegyenek a községi tanács újjáválasztásán, melynek célja a forradalom előtti régi vezetők ismételt pozícióba állítása. Egy órákor a községi hangos híradón keresztül választásra hívták a vb tagokat, azonban a felhívásra a lakosok is megjelentek. Az itt élők közül többen – köztük Éhik László juhász – berontottak a vb ülésre, és kérdőre vonták a járásról érkezőket. A lakosok több régi, helyi vb-tagot egyszerűen kidobtak az ülésről, és a járási küldötteket kiutasították a község területéről. A járási küldöttek nagy nehezen végül ismertették jövetelük célját a tömeggel, majd általános ismertetést adtak az „ellenforradalom”-ról. A lakosok egy része követelte, hogy a tanács helyett állítsák vissza a munkástanácsot. A lakosság erélyes fellépésének köszönhetően az új községi tanács napokig nem tudta megkezdeni működését.²⁰

Az eseményekről készült későbbi tanúkihallgatások egyik jegyzőkönyvben az egyik járási küldött így emlékezett vissza az eseményekre: *„Megjegyezni kívánom, hogy megérkezésünk alkalmával a Végrehajtóbizottság tagjai még nem voltak jelen, még várakoznunk kellett, közbe kimentem az utcára, akkor hallottam hogy Németh Károly utasítása alapján a hangoshíradóba közölték, hogy a Végrehajtóbizottság tagjai, név szerint Forgács Imre, Réthy Ferenc, Horváth Károly, Papp Lajos és Molnár Bertalan vb. tagok megjelentek a községi tanácson, ugyanakkor velük egyidőbe gyülekeztek a községi tanács épülete előtt. Mivel a vb. tagjai jelen voltak bementünk a hivatalos helyiségben, hogy feladatunk célját közöljük a megjelent vb. tagokkal. Tárgyalásunk megkezdése előtt Németh Károly tanácselnök kijelentette azt, hogy nem hajlandó részt venni a vb. ülésen, azért mert véle a járási pártbizottság titkára, valamint a Jár. Tan. elnöke már előzőleg közölte, hogy neki el kell távoznia funkciójából. Én Némethel közöltem*

¹⁸ MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21/b. 1267/1957. ill. Kiss, 2016. 205.

¹⁹ Demkovics, 2006. 58.

²⁰ MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21/b. 151/1957. Éhik László peres ügyiratai.

azt, hogy jelenleg Ő a tanács elnöke, maradjon ott a gyűlésen. A fenti beszélgetésben arra lettem figyelmes, hogy a szomszéd szobából az ajtót kinyitották, a sarkából levették és kb. 30–40 fős tömeg bevonult az irodába, az ajtóba megjelentek, Éhik László ongai lakos, kezébe egy juhász kampós bottal, felindulva, káromkodva azt hangoztatta az ott jelenlévő Forgács Imre vb. tag felé, „Maga mit keres itt, vén disznó, rögtön hagyja el a helyiséget magának itt helye nincs.” Ő utána a jelenlévő Réthy Ferenc volt vb. titkár felé azt hangoztatta, „Takarodj ki te is, mivel neked itt semmi helyed nincs, a községet tönkre tetted.” Utána a jelenlévő Horváth Károly vb. tag felé azt a kijelentést tette, „Maga is takarodjon innen ki, köpönyegforgatóra nincs szükség”. A fentiek után Forgács Imre felkelt helyéről és indult kifelé, Éhik László, amikor mellette eltávozott hátulról meglökte és a jelenlévő tömeg felé kiáltva „Üssétek”, láttam azt, hogy többen a jelenlévő tömeg közül Forgácsot többször kézzel oldalba lökték, távozása alkalmával. Utána Réthy Ferenc is távozott, kit szintén a fenti módon oldalra lökdöstek, sőt azt is láttam, hogy a jelenlévők közül, akit megnevezni sem tudok, utána rúgott Réthynek. A fentiek után Éhik László felénk fordulva azt a kijelentést tette, „Maguk is hagyják el a helyiséget, de még a községet is”. Mi nem távoztunk el nevezett hangoskodására, hanem továbbra is benn maradtunk a helyiségben, hogy jövetelünk célját elintézzük. A fentiek után a jelenlévők arra hívták fel figyelmünket, hogy gyerünk át egy nagyobb helyiségbe és ott a tömeg előtt hangoztassuk jövetelünk célját, mivel őket érdekli ez. Erre mi átmentünk, hol Németh Károly jelenlegi tanácselnök nyitotta meg az ülést, hol hangsúlyozta a tömeg előtt azt, hogy Bojkó a jár. tan. vb. elnöke nem mert kijönni, mert ki is kapott volna és ezek után sem lesz véle tárgyalni hajlandó. Utána én ismertettem a jelenlévők előtt jövetelünk célját, hol a jelenlévők közül többen, emlékezetem szerint Jónyér ongai lakos szólott hozzá, hangsúlyozza azt, hogy Budapesten jelenleg is a vér folyik, mi pedig a régit akarjuk vissza állítani. Én megválaszoltam rá neki, mivel a jelenlévők egyet értettek, utána szép rendbe eltávoztak. Elmondani kívánom még azt, hogy jelenlévő tömeg közül elhangzott olyan kijelentés, hogy a régi kormány megbukott, mely az 1954-es tanácsot megválasztotta, ők választották a munkástanácsot, ezt pedig még azt életükkel is megvédik, ők azt hangsúlyozták, hogy a jelenlegi kormányt nem ismerik el. Hogy ezek a kijelentések kiktől hangoztak el a jelenlévők közül név szerint megmondani nem tudom, mivel mint már említettem is a helyiségben jelenleg ezen alkalommal 100-an tartózkodtak, sőt egy általam ismeretlen idősebb ember, mutatva ránk „Magok is spiclik”. Nekem a fenti helyen az volt a meggyőződésem, hogy a jelenlegi tanács nemcsak a volt vb. tagokat értesí-

*tette, hanem a község összlakosságát, mit igazol az is, hogy a szomszédos községből, Ócsanálósról, mely közigazgatásilag Ongához tartozik, az ottani vb. taggal egy időben két szekérral érkeztek emberek a fenti gyűlésre.*²¹

A tanácsvezetők elleni lakossági fellépés nem maradt visszavágás nélkül. Ifj. Várhegyi Miklós korábbi bíró és a falu első tanácselnöke az ongai Tóth András társával több provokációt követően nem teljesen tisztázott körülmények között rálőtt az új VB titkárra. Az esetet Németh Károly bejelentette az MSZMP-nél, azonban azt a választ kapta, hogy „*az ügy nem tartozik rájuk*.”²²

Ezt követően Németh Károlyt az egyik éjszaka katonák keresték fel, és arra próbálták rávenni, hogy álljon közójük, ő azonban ellenállt, majd 1957. január 16-án erélyes kommunisták elleni fellépésével hívta fel magára a figyelmet Szikszón, a járási VB ülésen, így nem kerülhette el a megtorlást.²³ A járási tanács VB ülésének jegyzőkönyve szerint Németh Károly elsőként szólalt fel az ülésen, és adta meg az ülés parázs, forradalmi alaphangját: „*Kifogásolom, hogy a Bojkó elvtárs az itt megjelentekhez az elvtárs szót használja. Mi nem vagyunk magának elvtárs, csak a kommunistáknak szólhat úgy, hogy elvtárs, mi nem vagyunk kommunisták ...*

*Tudomásom szerint még a Vöröscsillagot fel nem tették, addig soha nem volt elvtárs szó. ... a jelenlegi Szocialista Munkás-Párt-ba nem bízunk, nem vagyok az MSZMP-nek ellene, de addig nem lehet benne bízni, míg olyan aljas emberek lesznek az élén, mint Mallák, Várhegyi és a többiek. Olyan emberek, mint Várhegyi és Tóth, akik Onga községben rálöttek az új titkárra, akik most is spiclik, besúgók, ilyenek most is a Párt tagjai, vagy Mallák, aki éjszaka küldött rám embereket, katonákat, hogy álljak közójük, hagyjam ott Onga községet, azt gondolták, hogy talán megijedek és rögtön közójük állok, ilyen emberek most is a párt tagjai, ilyen embereknek a pártban nincs helyük. Ezért gyűlölik meg az emberek az újonnan alakított pártot, mert a régiék mocskolják be a pártnak a nevét. ... nem akarnak hallani sem arról Onga községben, hogy a régi vezetők a község élére álljanak, olyan vezetőkre nincs szükség, akik a nép vagyónát elsikkasztották.*²⁴

²¹ MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21/b. 151/1957. Éhik László peres ügyiratai.

²² MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21/b. 187/1957. Németh Károly peres ügyiratai között a járási tanács szikszói VB üléséről készült jegyzőkönyv. 1957. január 17.

²³ MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21/b. 187/1957. Németh Károly peres ügyiratai között a járási tanács szikszói VB üléséről készült jegyzőkönyv. 1957. január 17.

²⁴ MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21/b. 187/1957. Németh Károly peres ügyiratai között a járási tanács szikszói VB üléséről készült jegyzőkönyv. 1957. január 17.

Két nap múlva, 1957. január 18-án, az ongaújfalusi Szőlőhegyen, ahol akkor lakott, letartóztatták Németh Károlyt, aki ekkor még hivatalosan is a községi tanács elnöke volt. A letartóztatás helyszínén Juhász Pál helyi lakos a karhatalmi közegeket a letartóztatással kapcsolatban számon kérte, mire azok gumibottal ütlegelni kezdték, végül eltávolították a havas útról több ongai lakossal egyetemben. A lakosok ezt követően is kiálltak Németh mellett, hangot adtak becsületességének, de természetesen ennek nem lett foganatja.²⁵ Hosszú per következett, melynek végén izgatás és löszerrejetegetés vádjával négyévi börtönbüntetésre ítélték.²⁶

Németh Károly párjával az 1950-es években

(Fotó: Németh László tulajdona)

²⁵ MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21/b. 187/1957. Németh Károly peres ügyiratai. Németh Károly letartóztatásáról készült jegyzőkönyv. 1957. január 18. ill. Jegyzőkönyvi kivonat Németh Károly járási VB ülésen tett kijelentéseiről. 1957. január 19.

²⁶ MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21/b. 187/1957. Németh Károly peres ügyiratai. Németh Károly elleni fellebbezési tárgyaláson hozott ítélet. 1957. március 11.

Némethet a börtönévei alatt újfent perbe fogták. A robbanóanyag ügyében VI. rendű vádlott lett az annabányai munkástanács (Dér Lajos és társai) perében, ami jogtalanul történt, hisz az 1951. évi III. tv- 6§-a értelmében a már jogerősen elbírált bűncselekmény miatt ugyanazon személy ellen újabb büntető eljárásnak – a perújítás és a törvényesség érdekében használt perorvoslatnak esetét kivéve – nem lehet helye. Az újabb perben előbb első fokon a Miskolci Bíróság egy évre ítéltre, majd jogerősen a Legfelsőbb Bíróság hatályaon kívül helyezte az ítéletét, és az ügyben megszüntették ellene az eljárást. Németh Károly 1959. április 8-án szabadult.²⁷

Miután 1957. január 18-án letartóztatták Németh Károlyt, egy ideiglenes időszak következett Onga életében, amikor Mikola Béla töltötte be az elnöki tisztelet, mivel a tanács élén sem elnök, sem titkár nem állt. Február 9-én Mikola Bélát leváltották, majd február 16-án a járási VB tanács Koleszár Andrászt nevezte ki a községi tanács elnökének.²⁸

Éhik Lászlót külön perben szintén a Miskolci Megyei Bíróság elé állították, és végül izgatásért három év hat hónapi börtönbüntetésre, mint főbüntetésre ítélték.²⁹

A miskolci forradalmi eseményekben tevőlegesen vett részt az ongai Kincses József. Kincses a MÁV alkalmazottjaként a miskolci fűzőházban dolgozott, mint géplakatos. 1956. október 26-án a miskolci sortűz hírére a megyei főosztály épületéhez ment. A Malinovszky utcába épp akkor érkezett, amikor Gáti Gyula az egyik bérházba menekült be. A tömeggel együtt ő is utána eredt, és a bíróság megállapítása szerint egy nála lévő kalapáccsal fejbe ütötte a tisztelet, majd akkor is részt vett bántalmazásában, amikor Gátit az utcára vonszolták. Gáti Gyula a miskolci forradalmi eseményekhez kötődő lincselések egyik áldozata volt, akit utóbb a Zenepalota előtt – egyébként akkor már holtan – felakasztottak. Kincses Józsefet október 29-én tartóztatták le, majd a Balázs Géza és társai ügy XIX. rendű vádlottja lett. A bíróság előtt a gyilkosság vádjában nem érezte magát bűnösnek, bár azt elismerte, hogy dicsekedett azzal, hogy megütötte Gátit. A Budapesti Fővárosi Bíróság gyorsított külön tanácsa a Magyar Népköztársaság megdöntésére irányuló cselekmények által elkövetett büntetett, valamint I. rendbeli tette társként elkövetett gyilkosság miatt halálra ítélte. Cselekményét a Legfelsőbb Bíróság Népbírói Tanács népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló mozgalomban való tevékeny

²⁷ MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21/b. 2208/1957. ill. Kis, 2016. 197-198.

²⁸ Demkovics, 2006. 60.

²⁹ MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21/b. 151/1957. Éhik László peres ügyiratai.

részvétel és 1 rendbeli tette társként elkövetett gyilkosság büntettként határozta meg, és büntetését életfogytiglani börtönre változtatta. 1972. március 9-én szabadult.³⁰

Balázs Géza és társai, köztük Kincses József a bíróság előtt

(A fotót közli: Kis, 2016. 79.)

A szikszói MSZMP J. B. fegyelmi ügyei között még egy ongai vonatkozású ügy található a forradalmi időkből. Ez az ongai Kincses János szakaszvezetőről szól, aki az „ellenforradalom” időszakában Pusztavacson a helyi katonai forradalmi tanács tagja lett, s a század személyi állományánál uralkodó szovjet ellenes és pártellenes hangoknak a szószólója volt. Kezdeményezője volt, hogy a század politikai munkását, Deák Lajos hadnagyot leváltsák és eltávolítsák, az alakulat elhárító tisztjét, Kocsis Imre hadnagyot őrizetbe vegyék és a kecskeméti megyei börtönbe elszállítsák. A környező falvakban működő nemzetőrségeket fegyverrel látta el. Közvetlen társaival együtt szervezték a legénységi állományt 1956. november 4-én, hogy a szovjet csapatok ellen felvegyék a harcot. Mivel ebbe nagyon sokan nem egyeztek bele, javasolták,

³⁰ MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXXV. 1. 2/41. öe. 16. dosszié 333–373. fol. ill, Kis, 2016. 153. Kincses József 1930. október 17-én született Ongán, és itt is halt meg 1989-ben.

hogy robbantsák fel a lőszerbázist, mivel a robbantást végrehajtására önként jelentkező nem volt, ezt nem tudták végrehajtani. A szovjet egység bejövetele után propagandát folytatott társaival, hogy szovjet katonákkal közösen hagyják el az intézetet. Ugyancsak tervezték, hogy nagyobb csoporttal nyugatra távoznak, melyről később a többiek ellenzése miatt lemondott. Róder Antal őrzető segítségével és három társával a fegyverraktárt feltörték, ahonnan fegyvert vittek el és az alakulattól megszöktek. *„Társaival együtt részese volt, hogy erkölcsi és morális egysége az alakulatnak felbomlott és személyi állomány nagy része ebben az időben megszökött”*.³¹

A forradalmi események után csak 1957. május 27-én ült össze újra a helyi tanács. Ahogy az országos, úgy az ongai forradalmi eseményekre sem találunk ekkortól semmilyen utalást sem ezen az ülésen, sem a későbbi ülések jegyzőkönyveiben. Igaz ez a VB ülések jegyzőkönyveire is. A megtorlások megtették a hatásukat. Az emberek félték és hallgattak, nem beszéltek a közelmúltról. A Kádár-korszak ellentmondásoktól nem mentes évtizedei következtek Ongán is.

Katonák 1956-ban

(Fotó: OKE tulajdona)

³¹ MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXIII. 2. d. 95. doboz. Szikszói járás. Régi jelzet: XXXV/90. f. 118. ö. e. Szikszó MSZMP J. B. Fegyelmi ügyek.

Felhasznált irodalom

Demkovics Andrea

2006 Onga község paraszti társadalmának átalakulása 1945-1961. Szakdolgozat, Miskolc. Innen: <http://www.okeonga.hu/documents/om/opta.pdf>

Kis József

2016 Miskolc 1956, Miskolc

Takács László

2012 Onga tanácsi anyagának forrásai dvd-rom (szerk. és szerző), Onga

2010a Onga honismereti dvd-romja (szerk. és szerző), Onga

2010b Onga XX. századi története fotók tükrében 2., Onga.

2003 Válogatott források Onga történetéhez, Onga.

2001 Barangolások Onga múltjában helyismereti tankönyv és CD-ROM, Onga.

2000 (szerk.) Onga XX. századi története fotók tükrében, Onga.

1998 Onga története, Onga

http://www.okeonga.hu/onga_multja

Forrásjegyzék

MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXIII. 2. Magyar Nemzeti Levéltár, Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltár, Alsózsolca, Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Tanács VB iratai.

MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXIII. 902. Magyar Nemzeti Levéltár, Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltár, Alsózsolca, Ongai Községi Tanács iratai.

MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21. Magyar Nemzeti Levéltár, Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltár, Alsózsolca, Miskolci Megyei Bíróság iratai.

MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXXV. 1. Magyar Nemzeti Levéltár, Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltár, Alsózsolca, az MSZMP Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bizottságának iratai.

MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXXV. 86. Magyar Nemzeti Levéltár, Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltár, Alsózsolca, az MDP Szikszói Járási Bizottsága, alsóbb szerveinek, szervezeteinek iratai.

MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXXV. 90. Magyar Nemzeti Levéltár, Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltár, Alsózsolca, az MSZMP Szikszói Járási Bizottsága és szervezeteinek iratai.

Források

1. Tanácsülési jegyzőkönyv

1956. január 21.

Jegyzőkönyv. Készült Onga község 1956. január hó 21-én a községi tanácssteremben megtartott rendes havi tanácsülés alkalmával.

Jelen vannak: Szabó Ferenc vb. elnök, Horváth Károly vb. elnök b., Réti Ferenc vb. titkár, Nagy Ferenc, Luterán Bertalanné, Hudák András, Dankó Károly, Szegvári Györgyné, Révész István, Bazsó Jánosné, Szentesi Gyula, Jónyer Sándorné, br. Juhász Pál, Hódi Imre, Szücs Dezsőné, Bukszár István, Lénárt Ferenc, id. Mázik János, Lizák Ferencné, Ar dai János, Nagy József, Má dli János és Forgács Imre tanács tagok. A já rási tanács vb. képviselőjében dr. Tóth István j. tanács vb. titkár. A község kívülálló dolgozói közül 36 fő. Igazol tan távol vannak: Volosi József, Kincses József, Kerékgyártó Imre, Molnár Bertalan, Balogh József, Dobozi Erzsébet, Papp Lajos, Szabó Lajos, ifj. Szabó Ferenc, Forgács János és Sallai Ferenc tanács tagok. Igazolatlanul távol vannak: Bartus Mihály, ifj. Bernáth József, öz v. Tóth Pálné, Németh Dezsőné, Juhász Ferenc tanács tagok. Vb. elnök a jelenléti í v alapján megállapítja, hogy a tanácsülés határozatképes azt ezennel megnyitja.

Ezek után Nagy Ferenc a tanácsülés elnöke javaslatot tesz két jegyzőkönyv hitelesítőre és jegyzőkönyvvezetőre. Tanácsülés az elhangzott javaslatok alapján Révész István és Luterán Bertalanné tanács tagokat jegyzőkönyv hitelesítőkné k, Réti Ferenc vb. titkárt jegyzőkönyv vezetőnek jelöli ki. Tanács az alábbi napirendi pontok szerint tartja ülést. A napirendi pontok ismertetése előtt vb. elnök jelentést tesz a tanács lejárt határidejű határozatainak végrehajtásáról.

1/1956 határozat. Tanácsülés az előző tanácsülésen hozott lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról szóló beszámolót tudomásul veszi.

Tanácsülés elnöke előterjeszti a vb. napirendi javaslatait. 1./ 1955 évi tervek kiértékelése és az 1956. évi tervfeladatok ismertetése. Előadó: vb. elnök. 2./ 1956 évi költségvetés ismertetése. Előadó: vb. titkár. Napirend után a tanács tagok kérdései, bejelentései. vb. elnök beszámolójában ismerteti az 1955. évi beszo lgáltatási terv teljesítését, a tavaszi mezőgazdasági munkára való felkészülést, a községfejlesztési terv keretén belül a legsürgősebb feladatok megvalósításának, és végül a termelőszövetkezetek fejlesztésével tanácsülés elnöke a beszámoló ismertetése után a vitát megnyitja.

Hozzászólások: Forgács Imre egyetért a beszámolóval, azonban hiányolja, hogy a cukorrépa szerződéskötéssel nem foglalkozott a beszámoló, pedig úgy tudja, hogy ezen a téren van lemaradás.

Szücs Dezsőné: szóvá teszi, hogy az ócsanálói tervből 12 kat. hold cukorrépa vetésterület hiányzik.

Szabó Ferenc: az ottani cukorrépa felelős nem tartja szükségesnek a cukorrépa szerződéskötés fontosságát.

Buzás István: Javasolja, hogy most kell megkezdeni a kastély bontási munkálatait, addig még a tavaszi munkák meg nem kezdődnek.

Kiss János: szóvateszi, hogy az iskolás gyermekeknek miért kell gyújtóst vinni az iskolába, mikor a költségvetésben a tüzelőanyag beszerzésére megfelelő összeg van biztosítva.

Juhász István: A kultúrbrigád nevében az orvosi rendelő építéséhez társadalmi munkavégzését vállalja.

Bazsó János: Az elnöki beszámolóval egyet ért, azonban szóvateszi, hogy a tervet nem csak globálisan, hanem cikkenként és egyenként külön-külön 100%-ban kell teljesíteni. Rámutat a tavaszi munkák felkészülésére ennek érdekében a legfontosabb feladatok elvégzésére. Rámutat a tsz. fejlesztésének jelentőségére a párt és a kormányhatározat célkitűzése alapján. Továbbá szóvateszi, hogy a társadalmi munkát nem elég csak vállalni, hanem teljesíteni is kell. A cukorrépa szerződéskötéssel kapcsolatban megállapítja, hogy a községre kivetett terület leszerződése kötelező. A vita lezárása után tanács az alábbi határozatot hozza

2/1956 sz. Határozat. A tanács felhívja vb-át, hogy vegye számba mindazokat a dolgozókat, akik az őszi vetésterületi kötelezettségüket nem teljesítették és a községi agronomus írásban értesítse ki, hogy kinek mennyi tavaszbuzáat kell vetni az őszi kenyérgabona vetés elmulasztása pótlására. Határidő: febr. 15. Felelős vb. elnök és községi agronomus.

2./ a tanács utasítja vb-ét, hogy az községi agronomusán keresztül szervezze meg a gyümölcsfák téli tisztogatását és permetezését és a lakosság mozgósítsa ezen feladatok végrehajtására. Ugyancsak szervezze meg a végrehajtó bizottság a vetőgépek, boronák és egyéb kisgépek kijavítását, úgy hogy azok febr. 10-re 100%-ban végre is legyenek hajtva. Ennek érdekében széleskörű felvilágosító munkát kell kifejteni a község dolgozói körében. A munkálatok menetét a községi agronomus kísérelje állandóan figyelemmel és nyújtson szakmai segítséget. Határidő: febr. 15. Végrehajtásáért felelős: az agronomus.

3./ Az orvosi lakás és rendelő építésének mielőbbi megkezdése érdekében tanács utasítja a végrehajtó bizottságát, hogy szervezze meg a társadalmi munkát oly formában, hogy minden tehén és lófogatos dolgozó fogatával 3 napi, fogatnélküli dolgozók pedig 5 napi társadalmi munkával járuljanak hozzá ezen feladat végrehajtásához, illetve az orvosi rendelő felépítéséhez. Határidő: febr. 1. és folyamatosan. Felelős: vb. elnök.

4./ Az adó és a begyűjtési hátralékosok felszámolása érdekében tanács utasítja végrehajtóbizottságát, hogy a legrövidebb időn belül számolja fel a hátralékosokat. Ennek érdekében a helyszínen keressék fel a hátralékosokat és elbeszélgetés során győzzék meg a hátralékosokat a hátralék teljesítésére. Ezen túlmenően a begyűjtési dolgozók a most folyó tervfelbontás során is jó politikai felvilágosító munkán keresztül győzzék meg a dolgozókat az első negyedévi tervük teljesítésére. Felelős vb elnök és titkár, valamint az adó és beszolgáltatási megbízottak.

5./ A termelőszövetkezet fejlesztése terén községünkben nagy feladat előtt állunk. Mindent el kell követnünk, hogy a legrövidebb időn belül községünkben is megalakuljon az előkészítő bizottság. Mint minden feladat megvalósításában, úgy a termelőszövetkezet fejlesztése terén is elsősorban párttagjainknak, tanácstagjainknak kell jó példát mutatni és ezen jó példamutatáson keresztül győzzünk meg minden becsületes dolgozót a nagyüzemi gazdálkodás előnyéről és kövessük mi is Tiszalúc példáját. Felelős vb. elnök. Határidő: azonnal és folyamatosan.

A második napirendi pont keretében a vb. titkár az 1956. évi költségvetést ismerteti. Ismerteti a költségvetés összeállításának jelentőségét, annak szerkezeti összeállítását, majd címenként ismerteti a kiadási és bevételi előirányzatokat. Ezzel kapcsolatosan rá mutat az adóbevételi terv teljesítésének fontosságára, mivel a költségvetés előirányzott bevétele között az adórészesedés jelentős összeget képvisel. Megállapítja, hogy ezen költségvetést a járási tanács vb. pénzügyi osztálya felülvizsgálta és jóváhagyta éppen ezért kéri a községi tanácsot is, hogy az ismertetett költségvetést fogadja el és hagyja jóvá. Tanácsülés elnöke a beszámoló ismertetése után a vitát megnyitja + hozzászólások: Szentesi Gyula tanácstag költségvetés összeállításával egyet ért és azt elfogadja. Javasolja a többi tanácstagoknak is az elfogadását. A vita lezárása után a tanács az alábbi határozatot hozza:

3./ 3./1956.sz. Határozat. Tanács az 1956. évi költségvetést 307 Ft bevétellel és ugyan annyi kiadással elfogadja és jóváhagyja. Tanács utasítja vb-át, hogy a költségvetésben előirányzott feladatokat a takarékoság szem előtt tartása

mellett gondoskodjon annak a megvalósításáról, de ugyan akkor gondoskodjon az előirányzott bevételnek a beszédéről is, hogy a költségvetési feladatok maradéktalanul végre legyenek hajtva. Határidő: dec. 31. Felelős: vb. elnök, vb. titkár.

Több tárgy nem lévén elnök az ülést berekeszti.

k.m.f.t.

tanácsülés elnök. vb. titkár. Előttünk: mint a hitelesítők.

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXIII. 902/a. 1. doboz. 1/11. dosszié.)

2. Helyi pártvezetőségi beszámoló

1956. február 1.

Ongai Egységes Falusi Párt Vezetőség beszámolója. 1956. február 1-je.

Napirendi pontok. 1./ Vezetőség beszámolója, vita, hozzászólás, vita, válaszadás. 2./ A vezetőség választás.

Kedves elvtársak! Pártunk Központi Vezetőségének azon határozata értelmébe, hogy 1956. január 1-jétől április 23-ig a párvezetőségeket és a pártbizottságokat újjá kell választani, községünkbe illetve az Egységes Falusi Pártszervezethez tartozó három pártszervezetnél újjá választottuk a pártvezetőségeket, ma pedig megválasztjuk az Egységes Falusi Pártvezetőséget, amelynek feladata, hogy biztosítsa az alapszervezetben a párt és kormány határozatainak végrehajtását. Pártunk célkitűzéseinek megvalósítását, irányítsa a falu politikai, gazdasági, kulturális életét, községünk dolgozóit segítse a mindennapos feladatok végrehajtásában, tájékoztassa a bonyolult nemzetközi helyzet eligazodásában, illetve annak megértésében, kovácsolja egygyé a község dolgozóit a hatalmas célkitűzés megvalósítása érdekében menjen keresztül, népünk megteremtse saját maga számára a boldog, gondtalan életet. Elvtársak, két év telt el a pártvezetőségek újraválasztása óta, ez alatt a két év alatt pártunk az ellenség külső és belső rágalmozások ellenére is hatalmasat nöött, dolgozóink körében egyre több és több azoknak a száma akik helyeslik pártunk politikáját és követik azt, határozottan mondhatjuk azt, hogy ma már csak a dolgozó nép ellensége a párttól reszkető régi rendet visszasíró népnúzó azok, akik nem a pártban látják azt az irányt amely mutatja dolgozó népünk felemelkedésének útját, megszabadítja dolgozóinkat a nyomortól, a megaláztatástól. Már a beszámoló elején érezni kell azoknak az elvtársaknak pártunk jelentőségét akik most azért jöttek össze,

hogy igazi harcos, bátor, tapasztalt, nehézségektől vissza nem riadó, a múlt nyomorából szabad emberekké vált kilencszáznegyvenötől csatasorban álló megedződött kommunistákat válasszanak vezetőjüknek a párt élére. Attól függ pártunk ereje hogy mennyire érzik át a vezetőség újraválasztásának nagyságát, teszik magukénak e nap eseményeit és mennyire fognak az elkövetkező időben felzárkózni a párt mögé, mennyire veszik ki részüket a célkitűzések megvalósítása érdekében. Minden szólam, minden program és határozat csak annyit ér amennyit megvalósítunk belőle, éppen ezért a pártvezetőség beszámolóját kísérik figyelemmel és az eddigi jókat használják fel a jövőben is, a rosszakat pedig melyek csak a pártot lazítsák, teszik sok esetben fecsegő és rágalmazó gyülekezetté. Ne felejtsek el az elvtársak mindennapos munkájukban, hogy mind az ami ebben az országban történik, az mind a dolgozók érdekében és a párt irányításával rendíthetetlen céltudatos harcának köszönhető. A világbéke megteremtésének nem csak hazánk hanem a világ bármely részén a Kommunista pártok az élharcosai, nekik köszönhető, hogy a nemzetközi feszültség területén enyhül és itt is elsősorban a világbéke őrének a Kommunista pártjának. Bármennyire is igyekeznek a népek ellenségei a háborús gyújtogatók mindent elkövetni egy újabb háború kirobbantásáért, a népek „álljt!” vezényelnek nekik. Ma már nem könnyű elhiteni, hogy a háború nem „Isten csapása”, hanem azt emberek csinálják és azt ők meg is akadályozhatják, nem lehet elhiteni egy emberrel sem, hogy az jó és kell mert, azt csak nyomor és pusztulás követ és árvákat hoz a nép számára. Ezért javasolja SZ.U. és harcol az atom és hidrogénbomba eltiltásáért, azok békés célokra való felhasználásáért, ezt nem csak javasolja konkrét lépéseket is tesz ezek végrehajtása érdekében. Ilyen pl. a több mint 600.000 főnyi leszerelés az SZ.U.-ban építették fel az első atom villanytelepet amely bizonyíték az igazi béke harcnak. A jelenlegi nemzetközi helyzet fő jellegzetessége, hogy az imperialista tábor és a béketábor közötti erőviszonyok rendkívüli mértékben eltolódtak a béketábor javára. Ennek alapján a nemzetközi politikában a diplomáciai kezdeményezés olyan mértékben ment át a SZ.U. kezébe amilyenre még példa nem volt. A legutóbbi események egész sor újabb fényes eredményeket hoztak és egész sor ragyogó győzelemnek voltak szemtanúi. 1955 május havának második hete emlékezetes az emberiség történetében, ezen a héten folyt le a varsói értekezlet, ahol megszületett SZ.U. és a népi demokratikus ország hatalmas szövetsége Európában, amelyet a 6 milliós kínai nép is teljes erejével támogat. Ezzel a történelmi jelentőségű eseménnyel két hatalmas Szovjet kezdeményezések gyümölcsei

érlelődött. létrejött az osztrák államszerződés, a négy nagyhatalmi. Lekés-ték már ők azt a vonatot, amellyel ide eljöhetnek volna. A magyar nép a világ dolgozóival egyetértésben nem engedi meg, hogy háborús gyűjtogatók a népre pusztulást és nyomort hozó tőkések garázdálkodjanak többé felet-tük. De mi nem engedjük meg, hogy községünkben a múltrendszer hívei, munkásnyúzó parancsoljanak nekünk. Előre a világbéke megteremtéséért. Az legyen a jelszava minden párttagnak.

Kedves elvtársak!

Most pedig nézzük meg, hogy az egységes Falusi Pártvezetőség megalakulása óta hogy végezte munkáját ezen rövid idő alatt. Kétségtől, hogy olyan eredményeket értünk el, amelyek az alapszervezetek maguktól nem tudtak volna megvalósítani az egységes vezetőség ellenőrzése és segítségével nyomán vált lehetővé, hogy az alapszervezetek vezetői szervezettebbé tegyék munkájukat. Fokozódott az alapszervezetek vezetői által a párttagok nevelése, irányítása. Eredményt értünk el azon téren is hogy a taggyűlés nem személyi ügyekkel foglalkoznak csupán, nőtt a bírálat és az önbírálat jelentősége bátrabban megmondják egymás hibáit. Ezt bizonyítja az a tény is, mikor az Egységes Pártvezetőség megalakult és személyemben a község Pártszervezete függetlenített titkárt kapott, sokat hallottam olyan kijelentéseket amikor csak 1.-12 jobbjik esetben 18 párttag jelent meg taggyűléseken az 50 fős pártszervezetből. Azért nem megyünk taggyűlésekre, mert ott csak egymást marják. Ha valamit megmondunk, holnap már tudja úgy is a falu és ehhez hasonló kijelentéseket tettek az elvtársak. Ma már egy kivétellel az Egységes Vezetőség megalakulása óta mondhatjuk, hogy a taggyűlések határozatképesek, és megszűnt az az állapot hogy csak személyi ügyeket tárgyaljon taggyűléseken és ezzel csökkentésük a taggyűlés jelentőségét. 1955 májusában még 25 drb. 1.Ft-os bélyeget fizettek párttagjaink. Ma már csak 8 elvtárs van aki 1.Ft-ot fizet. Ez azt bizonyítja, hogy párttagjaink egyre inkább értik meg azt, hogy a szervezeti szabályzatban rögzített kötelezettség vonatkozik ő rájuk is. Így a progresszív tagdíj fizetésnél is. Azért még ennél a kérdésnél elmondhatjuk, hogy egyes elvtársak megveszik a kötelező tagdíjat, azonban sok esetben zúgolódnak, mondván, hogy én nem keresek egy-két hold földem van a párthoz való hűség pedig nem csak azon mutatkozik meg, hogy a progresszív szerinti tagdíjat mert muszáj megfizetnem, hanem azon hogy azt túl is fizetem. Mondhatjuk úgy is is progresszív tagdíj fizetése nélkül nem is lehet párttag egy-egy elvtárs. Javult ez alatt az idő alatt a pártmeg-

bízások teljesítése. Itt meg említhetjük Szántó elvtársat, Szegvári István elvtársat, Lénárt elvtársat, akik a rájuk bízott feladatokat minden esetben teljesítették. Szép eredményt értünk el a Tömegszervezetek vonalán is amely abban nyilvánul meg első sorban, hogy D.I.Sz. szervezetünk nem csak szám szerint nőtt, hanem egységes szervezettségben, öntudatban. Ezt bizonyítja az oktatáson, a Petőfi iskolán való részvétel, a rendezvényeken való részvétel, valamint az, hogy most már a második műsort tanulják a D.I.Sz. fiatalok. 1955 májusában az Egységes Falusi Pártvezetőség megalakulásakor alig 3. főt számláló D.I.Sz. szervezetünk amely vezetőség nélkül állt. Ma már 53 főt számlál és van értelmes vezetősége. A D.I.Sz. vezetőség közül megérdemli a dicséretet Szegvári István párttag. Búdi Ilona és Czifrus Mihály pártonkívüli elvtársak, akik fáradtságot nem ismerve dolgoznak a D.I.Sz. mint a párt aranytartálékának egységbetömörítéséért, a párt iránti hűséghez való nevelésért. Ki kell emelni az ifjúság nevelésében elért jó munkájáért az Ócsanáros Községi Pártszervezetnek Vezetőségét, ahol tudomásunk szerint egyetlen fiatal sincs, olyan aki ne volna a D.I.Sz.-ben. Ócsanárosi pedagógusok közül dicséretet érdemel az ifjúság között végzett munkájáért Dereszlai elvtárs, aki estéről estére szorgalmasan foglalkozik az ifjúsággal. Kérjük az ócsanárosi pártszervezetet, hogy továbbra is segítsék a D.I.Sz. munkáját. Nem lehet azonban mondani, hogy az ifjúság nevelés terén minden rendben van. Elsősorban is a párttagok egésze, de a vezetőség sem tartja kötelességének az ifjúsággal való foglalkozást. A D.I.Sz. vezetői sem fordítanak nagy gondot azokra a D.I.Sz. tagokra, aki D.I.Sz. tagok ugyan de csak néha vesznek részt a D.I.Sz. munkájában. Hiányosság az is, hogy inkább a sport és a kulturális munkák felé irányul csak a munkájuk. Ez magába véve helyes is. De ezek a rendezvények az összejövetelnek sincsenek megtöltve politikai tartalommal, amelyet elsősorban én személyesen, ugyan így személyesen az alapszervezetek titkárai is felelősek, valamint minden párttag. Nem tanítjuk kellőképpen a D.I.Sz. vezetőséget a kommunista nevelés és vezetés stílusának elsajátítására. Elkövetkező legfontosabb feladatnak tartják az ifjúság között végzett politikai munkának megjavítását, nevelésüknek és szórakozásuknak biztosítását, hogy valóban be tudja tölteni ifjúságunk az ő hivatását, mert csak így tudjuk Pártszervezetünket erősíteni. A többi Tömegszervezetek vonalán, így az MNDSZ, MÖHSZ, MSZT területén értünk el némi eredményeket, péld. kulturális téren az MNDSZ az elmúlt hetekben színdarabot tanult és itteni bevételből és társadalmi munkával bevonva idősebb férfiakat is, sőt egyes családokat a régóta elhanyagolt mozi helységet minden hozzájárulás nélkül

kitarozták. Kb. 2.000 Ft-ot takarítottak meg itt, illetve ennyibe került volna a rendbehozása.

Köszönetet mondhat az Egységes Falusi Pártvezetőség az MNDSZ-nek azon munkájáért, amelyet egyes rendezvények és összejövetelek megszervezésében végzett, valamint azért, hogy a pártvezetőség választásaira, dekorációs anyagokkal és egy terítővel megajándékozták a pártszervezetet, amelyet kézimunkával díszítettek. És így lehetne még felsorolni sok más eredményt is. Szép az is, hogy a földművesszövetkezet tagságnak létszáma 1954 évhez viszonyítva 1955 évben nőtt. Tagsági díjat is többen fizetnek. Addig míg 1954 évben 795 Ft tagsági díj lett beszedve, 1955-ben 1465 Ft. Rendszeresebben meg lettek tartva szövetkezeti gyűlések és elég népes is volt általában. Mindezek mellett az eredmények mellett hiányosságaink ezen téren nagyok, amely abban mutatkozik meg, hogy a pártvezetőségek választására készített ütemtervben foglaltak nem hajtottuk végre. Péld: 40-es MNDSz. Tagsági létszámot nem teljesítettük. A nők között végzett munka a párt részéről abban mutatkozik meg, hogy nem foglalkoznak az alapszervezetek vezetői a nőkkel csak annyiban, hogy részt vegyenek a begyűjtésben, az agitációban néha, valamint a társadalmi munkában. Már azzal sem törődnek, hogy a nők között végzett politikai munka megjavuljon. Azért elsősorban felelős vagyok, mert nem ellenőriztem az alapszervezetek vezetőinek munkáját kellőképpen ezen a téren. Belenyugszanak az alapszervezet titkárai, hogy az ütemtervben foglalt azon határozat amely kimondja, hogy a Tömegszervezetek dolgozzák ki saját ütemtervüket, valamint szervezzenek szabó és varró tanfolyamot. Mindezek a mai napig nincsenek végrehajtva. Ha bár most még a jövőhéten beindul. Nincsenek rendszeresen megtartva a Tömegszervezetek gyűlései. Sőt ami több az MÖHSZ-nél a vezetőség még most sincs megválasztva, pedig az ütemtervben ez is szerepel. MSZT-nek pedig egyáltalán vezetője nincs. Ezek a súlyos hiányosságok elsősorban minket a mi rossz munkánkat dicséri. Az elkövetkező időben, de haladéktalanul ezen hiányosságokat ki kell javítani. Biztosítani kell, hogy a földművesszövetkezetek rendszeresen be legyenek számoltatva végzett munkájukról, mert ezen a téren van lazaság. Földművesszövetkezet taggyűlésein ne csak száraz gazdasági kérdések szerepeljenek, hanem azok legyenek megtöltve politikai tartalommal is. Ezeken a gyűléseken beleértve az összes tömegszervezeteket is a Pártvezetőség egy-egy tagja vegyen részt és ott hozzászólásaival segítse elő a Párt és a tömegkapcsolat elmélyítését, a párt vezető szerepének biztosítását.

Az Egységes Falusi Pártvezetőség megalakulása óta a tanács munkáját vizsgálva főleg nagy eredmények vannak a dolgozók jogos panaszainak elin-

tézésében, a rendszeres tanácsülések megtartásában, amelyen biztosítva van a dolgozók szabad véleményének nyilvánítása. Hiányosság azonban, hogy a tanácsstagok nem számolnak be rendszeresen munkájukról, nem foglalkoznak körzetük problémáival kellőképpen sőt vannak egyes tanácsstagok, akik egyáltalán nem is jönnek el a taggyűlésekre és ezek nincsenek felelősségre vonva. Már az alapszervezet vezetőség választása idején is fel lett vetve az, hogy ütemtervszerűen dolgozzanak. Ezen a téren változás nem történt. Pártvezetőség hiányosságát tükrözi az is, hogy nem számoltassák be a tanács vb-ét a végzett munkáról. Ez nem csak az alapszervezeteknél, hanem az egységes Pártvezetőségénél is fennáll. Az ütemtervben szerepeltek olyan feladatok a tanács felé, hogy szervezzék meg a fásítást, vagy az orvosi rendelő építésének munkálatait. A fásítással annyi történt, hogy még a mai napig sincs tudomás arról, hogy mennyi fát fognak ültetni és mikor kapják azt meg. Az orvosi rendelő munkálatainál megszabott feladatok végre lettek hajtva. Hiányosságnak lehet a tanács munkájában az is feltenni, hogy a terv lebontáshoz nem adja meg a kellő segítséget. Nincs biztosítva, hogy egy tanácsstag részt venne a terv lebontásnál. Szabó elvtárs, mint a vb. elnöke nem ellenőrzi rendszeresen a tanács apparátusának munkáját. Ez vonatkozik én rám is és a Pártvezetőség összes tagjára is. Az egész ellenőrzési munkákat kampányszerűen végezzük. Tehát amikor valamilyen feladatot meg kell oldani akkor mozgósítunk csak és utána pedig a munka lelanyhul és nem válik állandóvá. Vitán felül az Egységes Falusi Pártvezetőség munkáján keresztül értünk el szép eredményeket úgy a begyűjtés, mint a békekölcsön jegyzés őszi kenyérgabona vetésterv teljesítése terén, azonban a munkák hiányossága mutatkozik több területen. Ha eredménynek sorolhatjuk azt, hogy 1954-hez viszonyítva több mint kat. holddal több kenyérgabonát vetettünk el 1955-ben akkor hibának róhatjuk azt, hogy a kitűzött 712 kat. holdat nem teljesítettük. Közel 6 kat. holdat a terv szerint nem vetettünk el. Ez részben az időjárásnak, azonban a mi munkánknak hiányosságából adódott. Vagy az, hogy a begyűjtés területén jelenleg is 12 m búza mázsa hátralék van 18 főnél. Noha ez nincs annyi mint 1955 év ezen időszakában volt, azonban még is hiba. Ugyan így az adóterületén és biztosítási díj területén jelenleg 5. fő van hátralékban 14. ezer forinttal. Az adóbiztos pedig várja, hogy ezen hátralékot mikor fogják teljesíteni kötelezettségüket, ahelyett hogy foglalkozna, elbeszélne ezekkel a dolgozókkal. Ezen feladatot népszerűtlen feladatnak tartja. Ezen hiányosságokat mi csak törjük, ahelyett hogy a népnevelőket is beosztanánk ilyen területre, vagy a tanácsstagok a saját körzetükben meglátogatnák a hátralékosokat.

Ha az első negyedévi tervünk teljesítést vizsgáljuk értünk el szép eredményt i. Péld. a sertés beadási kötelezettségüket 108%-ra teljesítettük. Tejből 65 %-ra, baromfiból 50 %-ra, tojásból 10 %-ra sem teljesítettük. Látjuk lehet, hogy az eredmények mellett hiányosság is van. Egyes cikkkéleségek terv szerint haladnak, azonban a tojásból súlyos hiányosság van, amely abból adódik főképpen, hogy a tojásnak jó ára van jelenleg és az jobb a piacon eladni. Ebből úgy tűnik ki dolgozóink gondolkozása, hogy a tojást később adják be, mikor majd olcsóbb lesz. Nem tudom ha a gyári munkások is és a bányászok is így gondolkoznának mit szólna a dolgozó nép. Péld. szentet majd nyáron termelénének és így tovább. Van tenni valónk bőven. Éppen ezért az alapszervezetek vezetői állandóan ellenőrizték a párttagok kötelezettség teljesítését. Ugyanígy a tanácsstagokkal szemben követelje meg a példamutatást, Tömegszervezetek a saját területükön és terv szerint neveljék azokat a dolgozókat, akik nem tulajdonítanak nagy jelentőséget a tervszerűségnek. El kell érni ez évben, hogy egyetlen hátralékosunk ne maradjon, ezt főleg jó politikai munkával és nem pedig adminisztratív módszerekkel. Pártunk és kormányunk célul tűzte ki, hogy ez évben 800 millió Ft. értékben árleszállítást fog eszközölni, és 500 millió Ft. értékben béremelést. Ezt azonban csak úgy érhetjük el, ha az ipar a 5%-os, mezőgazdaság pedig a 3 %-os terméshozam növekedést fogja elérni. Erre meg van minden lehetőségünk. Csak a politikai munkának úgy kell irányítani, hogy dolgozóink érezzék ennek a feladatnak a megvalósításában a felelősséget. Több szakmai segítséget kell nyújtani a dolgozóinknak a szakoktatás területén. Biztosítanunk kell, hogy földművesszövetkezeteink megfelelő mennyiségű vetőmag, műtrágya és mezőgazdasági felszerelés megfelelő mennyiségben álljon a dolgozóink rendelkezésére. Számítani kell a földművesszövetkezetnek arra, hogy az évben még többen fognak vásárolni mint tavaly. Elsősorban azért, mert a dolgozó parasztságunk érdekelve van a termelésben. Ezt teszi szükségessé, hogy több műtrágya álljon rendelkezésre. Ha összehasonlítjuk 1954 és 1955-ös évi felhasználásunkat ezen a téren meglátjuk a növekvő fogyasztást és egyben azt is, hogy nő dolgozóink vásárló képessége. 1954 évben 3. drb eke 1. drb. répvágó 1. drb. vetőgép 2drb. szállózúzó 1.drbr permetező kel el összesen. 7. drb 1955-ben 6. drb szállózúzó 6. drb. szecskavágó 4. drb.szöllőprés 3. drb.kukorica daráló 5. drb. eke és 3. drb. morzsoló összesen 27. drb. tehát jóval több mint 1954-ben. A földművesszövetkezet forgalma összesen: 3.570.158 Ft 1954-ben 1955 évben: 3.123.112 Ft volt. Ebből kenyér, liszt, cukor 1954-ben 833.637 Ft, 1955-ben 18.746 Ft. Tehát itt is jóval több a fogyasztó mint az előző évben. És ez mind abból adódik, hogy dolgozóink vásárló képessége

nő és életszínvonala emelkedik. Nyilván ha kevesebb lenne jövedelme dolgozóinknak nem többet, hanem kevesebbet vásárolna. Növekvő fogyasztásunk csak alá húzza és megköveteli a terméshozam növelésének szükségességét. Ez a szükségesség pedig megköveteli párttagjainktól élen járást, a példamutatást, mert csak így tudjuk teljesíteni célkitűzésünket. Megjegyezni kívánom, hogy ha a tavaszi vetéstervet is úgy fogjuk teljesíteni, mint az őszt akkor nem mondhatjuk egyáltalán, hogy mi is dolgozunk. A párt és tanács népnevelőinek olyan munkát kell végezni, hogy minden dolgozó terv szerint teljesítse vetési kötelezettségét. Le kell szerelni az olyan hangokat, hogy nem vetünk búzát, mert az nem jövedelmező. Sokat találkozunk olyan esetekkel is, hogy azért van a rengeteg beadás, mert kihordják tőlünk, vagy azt, hogy elviszik tőlük és nem kapunk érte jóformán semmit. Ha községi viszonylatban nézzük ezt rájövünk, hogy nem igaz, mert csak az aki egy kicsit is tud számolni valamely dolgozó kiszámíthatja, hogy a község kenyérgabona vetésterve 712 kh. Ez 9 q-ás átlaggal is 6408 q. ha ebből levonjuk a vetőmag szükségletet kat. holdanként 1q-ét akkor 5688 q. marad. Községünk 3.800 lakosságának 2 q-ás átlaggal 7.600 q-ra volna szüksége. Tehát jóval kevesebbet termelünk mint amennyit elfogyasztunk. Ezért válik szükségessé földműves szövetkezetünkben évi 720 q. lisztet vásárolnak dolgozóink. 620 q. kenyeret és még így is sok esetben nem kielégítő.

Fokozottabb gondot kell fordítani a nevelő munkának arra is, hogy cukorrépa vetésterület terve teljesítve legyen, mert csak a növekvő cukorfogyasztást így tudjuk kielégíteni. Annak ellenére, hogy a répatermelők nagy mennyiségű cukrot kapnak községünkben 1955-ben 336 q. cukrot vásároltak fel a helyi földművesszövetkezetben. A felsorolt számok mind azt bizonyítják, hogy sokat kell foglalkozni dolgozóinkkal azon a téren, hogy megértsék a terméshozam növekedésének jelentőségét. Az Egységes Falusi Pártvezetőségünk ennek érdekében rendszeresen tájékozódni kell a termelési tervek állásáról, az agrotechnika alkalmazásáról, hogy ezen keresztül tisztaképet kapjon a község munkájáról. Az észlelt hiányosságokat beszéljék át az alapszervezet vezetőségével, hogy mozgósítani tudják a népművelőket a mindenkor feladatok végrehajtására. Meg kell mondani, hogy a népnevelő értekezletet az elmúlt időben nem tartottuk meg rendszeresen, hanem rendszeresen elhanyagolva volt. Ennek a következménye az, hogy községünkben egyes munkák, nem tudatosan, hanem spontán végződnek. Felelősség elsősorban engem terhel, mivel nem ellenőriztem rendszeresen alapszervezet titkárainak munkáját. Az elkövetkező időben az egységes Falusi Pártvezető-

ségnek és az alapszervezetek vezetőinek egyik legfontosabb feladatának kell tekinteni a népnevelő értekezletek rendszeres megtartását.

Az alapszervezetek vezetőségének újra választása óta nem csak ezen a téren, de más területeken is nem hozta meg a várt eredményt. Az új vezetőség még mindig úgy gondolja, hogy van egy párttitkár és oldjon meg mindent, ha esetleg hívnak elmegyünk meghalgassuk, de nem cselekszünk sok esetben semmit, kivéve a Szegvári, Vojvoda és Lénárt elvtársakat, akik sokszor jönnek tanácsért a munkájuk elvégzéséhez. Az ütemtervben lefektetett olyan dolgokat, mint a termelőszövetkezet számszerű fejlesztése figyelembe sem veszi, sőt sok esetben termelőszövetkezet ellenségeivel egy nótát fújva csak a hibákat látja, de azt nem hogy vannak eredmények is. Vagy olyan, hogy az alapszervezet vezetősége által javasolt és a tagság által elfogadott határozatot nem hajtották végre, amely a pártoktatás, a párttagok nevelésével foglalkozik. A mai napig nem tudtuk megszervezni, hogy a pártoktatásra beiratkozott párttagok rendszeresen járnak el. De vannak fiatal párttagok, akik nemhogy rendszeresen, ha nem egyáltalán részt sem vesznek a pártoktatáson. Többszöri elbeszélgetés és értesítés ellenére sem. És ezzel megsértik, illetve nem teljesítik a szervezeti szabályzat azon pontját, amely azzal foglalkozik, hogy a párttag sajátítsa el a marxizmus-leninizmus alapjait, állandóan gyarapítson politikai és szakmai képzettségét. A községi alapszervezetnél már nem egyszer hoztam olyan határozatot, hogy fegyelmi elé állítják a fiatal, de pártoktatáson részt nem vevő párttagokat. Ennek a végrehajtásai teljes egészében az elkövetkező időre vár. Persze ne ez legyen a fő módszer, hanem az oktatás megértésének jelentősége. Azonban nem megengedhető az, hogy Hudák András elvtárs Szegvári Györgyné és még egy pár elvtárs kevés kivétellel részt vesznek az oktatáson annak ellenére, hogy elég idős elvtársak és ezzel szemben Majzik József, Bazsó Jánosné, Bernáth József és még egy páran egyáltalán részt sem vesznek, de mit szóljunk akkor amikor a volt alapszervezeti titkár Szücs elvtársnő, ahelyett hogy segített volna a megszervezésében a propagandistáknak mind összes négyyszer vett részt a 14 hét közül az oktatáson. Ezen a téren a legsürgősebben rendet kell teremteni és az elkövetkező időkben pedig a megfelelő képzettségnek kell az oktatási formát megválasztani, mert a jelenlegi tapasztalat az, hogy a marxizmus-leninizmus első évfolyamára járó elvtársak elég gyenge előképzettséggel rendelkeznek.

Termelőszövetkezet pártszervezeténél is érvényes az, hogy az ütemtervnek megfelelően nem fogtak hozzá a munkák elvégzéséhez. Így péld. az ütemtervben szerepel, hogy a termelőszövetkezet tagságából egy agitációs brigádot kell

szervezni, amely a termelőszövetkezet eredményeit felhasználva fog működni a termelőszövetkezet fejlesztéséért. Ez ugyan elmaradt, vagy február hó 15-ig a trágyát kihordják. Ez is csak terv maradt. Hiányosság az oktatás területén ott is fennáll. A munkafegyelem megszilárdítása érdekében hozott határozat csak két-három hétig tartott a Vezetőség választás után. Újra kezd a munkafegyelem lazulni. A helyi pártszervezet és a tanács rendezvényein a termelőszövetkezet tagjai kevésbé jelennek meg. Néha vannak eredmények és mégsem folyik az agitáció és a népnevelő munka kellőképpen. Nem használják fel azokat az eredményeket, hogy az egy munkaegységre eső részesedés majd nem kétszer akkora volt mint 1954-ben. Amíg 1954-ben kölcsön pénzből és búzából osztották, ma a kölcsön megadása mellett jóval többet osztottak és nem egy termelőszövetkezeti tag van, akinek a havi jövedelme pénzben átszámítva meghaladja az 1200 Ft-ot. Mint péld. Síró, Kiss János és Galovics elvtársak. Ezen kívül még háztáji föld jövedelmez. Az alapszervezetek vezetőinek elsőrendű kötelezettségüknek kell tartani, hogy a termelőszövetkezetek fejlesztése érdekében hozott határozatokat maradéktalanul teljesítsék, sőt túlteljesítették. Így péld. a községi pártlétszámát növeli, amely vagy egy új termelőszövetkezet alakításából vagy a jelenlegibe való belépéssel történik. Ócsanáros, ahol a termelőszövetkezetek megalakítását vették tervbe. Pártnapokon, népnevelő értekezleteken és egyéb rendezvényeken termelőszövetkezet eredményeit rendszeresen ismertetni kell, amelynek a megtartására az Egységes Falusi Pártvezetőség biztosítsa a beszámolókat. Állandóan ismertetni kell, hogy a dolgozó parasztság részére egyedüli helyes út a nagyüzemi mezőgazdaság útja. Azt a tényt, hogy a parasztság részére a termelőszövetkezeti út a legbiztosabb egyre több dolgozó ismeri fel, amelyet bizonyít, hogy 1955-ben 60.000 családdal 350.000 kat. hold földdel gyarapodott a termelőszövetkezet. A jó dolgozó termelőszövetkezetek jövedelme ma már meghaladja a középparasztok jövedelmét is. Hogy községünkben nem így van jelenleg az a pártvezetőség, valamint a tanács hibája elsősorban, mert ahol többen foglalkoznak a pártszervezetek és a tanács dolgozói ott meg vannak az eredmények. A mi termelőszövetkezetünkben az a hiba, hogy két-három személy betöltötte a kiskirály szerepét. Amelynek következménye az lett, hogy a becsületes dolgozókat kiűzték a termelőszövetkezetekből. Nem egy elvtárral találkozunk, aki elmondja, hogy voltak ottan jól dolgozó elvtársak, csak kiűzték a termelőszövetkezetből őket. Az egységes falusi pártvezetőségnek olyan munkát kell végezni, hogy az alapszervezetek segítségével ez évben gyökeres változás álljon be a termelői szövetkezet fejlesztésében. A volt termelőszövetkezeti tagokat fel kell karolni

és a jól dolgozó parasztokat pedig meg kell győzni, hogy ebben, vagy egy új termelőszövetkezetben lépjenek be. Úgy a pártszervezet, mint a tanács a maga területén állandóan a munkák középpontjává a termelőszövetkezetek fejlesztését tartásák. A meglévő termelőszövetkezetek tagjainak úgy kell dolgozni, hogy az évben példát mutassanak ez egyénileg dolgozó parasztoknak, amely munkában a párttagok vegyék ki a részüket, és ők legyenek példamutatóak. Tudjuk, hogy nehéz a munkájuk, mert hiszen mindenki csak a hibákat látja, a rágalmakat szórja feléje. Sok esetben lenézik őket, de ne adják fel a harcot, legyenek rá büszkék, hogy a szocializmus építésének falun és itt Ongán is a jelenlegi tagok az élharcosai. Eljön az az idő nem olyan soká, hogy az új termelőszövetkezeti tagok meg fogják bánni, hogy még most kezdik az új úton való járást. Az első perctől a termelőszövetkezet útján járó dolgozók pedig büszkén mondhatják bárkinek, hogy igenis mi vagyunk az igazi harcok, mi a párt első követői, akik tetteikkel bizonyították be a párt iránti hűségüket. Jelenleg is egész bátran mondják meg azoknak a párttagoknak, akik nagy hangon beszélnek arról, hogy mi párttagok vagyunk, egyet értek a párt politikájával ha kell meg is halok érte, de mikor termelőszövetkezetről beszélnek akkor nem értenek vele egyet. Jegyezzük meg elvtársak, hogy nagyon sok dolgozó paraszt ma már azon az állásponton van, nem tudja eldönteni, hogy most vagy még várjon az új útra való lépéssel. Gondolkozik azon, hogy még is csak jobb, mert gépek itt vállnak igazi segítővé. Az ilyen bizonytalankodó elvtársaknak csak egy lehet a válaszuk, ne féljen, válassza bátran a termelőszövetkezeti utat.

Kedves Elvtársak!

Az egységes falusi pártvezetőség eredményeinek és hiányosságainak rövid ismertetése után nézzünk meg még néhány olyan feladatot, amely a pártmunka középpontjában kellett volna, hogy álljon. Nem kielégítő agitációs és propaganda munkák, valamit a bírálat és az önbírálat. Még mindig a tagság nagyobb része fél elmondani azokat, amely hiányosságainkat mutatja. Kevés a bírálat, az alulról jövő kezdeményezés, nem mondják el, hogy mi az oka ennek. Nincs meg az akarat és a cselekvés egysége, amely megmutatkozik az is, hogy a pártvezetőségi tagok sem mindegyike vesz részt a munkában, de ez nem csak az alapszervezeteknél, hanem az egységes vezetőségénél is hiba, amely a kollektív vezetés hiányosságát húzza alá. Kevés az ellenőrzés, felelősségre vonás és a dicséret. Nem tudjuk kellőképpen értékelni az apró munkák elvégzését. Túl sokat várunk egyes párttagjainktól. Vagy például nem vonjuk felelősségre akkor sem, ha hónapokig nem jön taggyűlésre, a híradó táblán

nincsenek cikkek, amelyek mozgósítanak és tájékoztatnának. A hangos híradót nem használjuk fel a község dolgozóinak nevelésére, és így lehetne még sorolni. A példamutatás és a fegyelem területén jó néhányat, amelyet várunk, hogy ezen a gyűlésen bátran fel fognak tárni az elvtársak.

Kedves elvtársak!

Most pedig nézzük meg, mik azok a legfontosabb tennivalók, amelyeket a javuló pártmunka alapján végre kell hajtani. A legközelebbi taggyűlésig Központi Vezetőség határozata értelmében a pártvezetőség beszélje át és szervezze meg a tanácsadási napokat, amely azt jelenti, hogy minden nap egy-egy pártvezetőségi tag tartson fogadónapot, ahol a dolgozók bármilyen panaszát azonnal, de legkésőbb egy napon belül intézni fogják. Célja az, hogy még jobban elmélyüljön a párt és a tömegek közötti kapcsolat, nőjön a párt tekintélye a dolgozók előtt. Az alapszervezetek szervezzék meg úgy a munkát, hogy a tavaszi munkák beindulásáig minden dolgozó elkészítse, illetve felkészüljön a gyors és időbeni munkák elvégzésére. Ellenőrizni kell, hogy a földművesszövetkezetben van-e megfelelő mennyiségű műtrágya, mezőgazdasági felszerelés és vetőmagvak. Termelőszövetkezetben biztosítva van-e mezőgazdasági gépek kijavítása. Biztosítani kell, hogy a terv szerint úgy a termelőszövetkezetben, mint az egyénileg dolgozóknál a munkák időben beinduljanak. Biztosítani kell, hogy a népnevelők rendszeresen tájékoztatva legyenek a soron következő feladatokról. Tanács és tömegszervezetek be legyenek számoltatva a munkájukról és kidolgozzák saját vonalukon negyedévenként a munkatervet. El kell érni, hogy a begyűjtés területén egyetlen párttag, tanács vagy tömegszervezeti tag ne legyen, aki határidőre nem teljesíti a kötelezettségét. Az alapszervezetek vizsgálják felül a határozatokat és az ütemtervet és a hiányosságokat hajtják végre. Végrehajtóbizottság a községi agronómusán keresztül még tervezésre is tartson szakelőadásokat. Nyújtson nagyobb segítséget a tervfelbontás idején a begyűjtésnek. Még a tavaszi munkák megkezdése előtt körzetenként előadásokat kell tartani a tavaszi munkák feladatairól. Az eddigieknél sokkal nagyobb gondot kell fordítani az egyik legjobban elhanyagolt feladatra a párt eszmei és politikai színvonalának emelésére. A kommunista vezetési módszer elsajátítására, tag és tagjelölt felvételekre. Az osztályharc területén állandóan ismertetni kell az ellenség tevékenységét, akna munkáját, céljait, mert csak így érhető el a párt politikájának sikeres végrehajtása.

Az új egységes Falusi Pártvezetőség fokozatosan biztosítja az alapszervezetnek önállóságát. Konkrétabb segítséget adjon munkájuknak végzéséhez, és

fokozottabban ellenőrizze a feladatok végrehajtását és végül szorosabb kapcsolatot teremtsen a dolgozók széles rétegeivel. Vonja be a dolgozók egészét a szocializmus építésébe.

Kedves elvtársak!

A vezetőség beszámolójában nagyon sok olyan kérdésre kitértünk, amely községünk életével, problémáival foglalkozik. Azonban jóval több van ennél. A beszámoló tükrözte azt is, hogy e problémáknak megoldását, csak a kollektív munka, a széles tömegekre való támaszkodás biztosítja. Éppen ezért minden elvtárs a maga területén példamutatása mellett vonja be a dolgozókat is, ha az elvtársak nagyobb segítséget fognak adni a pártvezetőségnek, akkor jóval nagyobb eredményeket fogunk tudni elérni.

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXXV. 86. f. 5. csop. 16. ö. e.)

3. MDP helyi taggyűlésének jegyzőkönyve a párttitkári beszámolóval és új vezetőség választással kapcsolatban

1956. február 10.

Jegyzőkönyv. Készült Onga községben 1956. febr. 10-én az Egységes Falusi Pártszervezet taggyűlése alkalmából.

Jelen vannak: 36 párttag. Taglétszám összesen: 66.

Vojvoda József elvtárs javaslatot tett a taggyűlés elnökére, javasolja Szabó Ferenc elvtársat. A taggyűlés egyhangúan elfogadja. A taggyűlés elnöke megállapítja, hogy jelenleg a taggyűlés nem határozatképes és amennyiben a szavazásra sem lenne határozatképes úgy a hiányzó tagság számára póttaggyűlés lesz tartva, s így a mai taggyűlést megnyitja. Az elnökség tagjaiba javasolja: Vojvoda József, Matlák József, Hegyvári István, Forgács Imre és Tóth Béla elvtársakat. A taggyűlés a javasolt elvtársakat egyhangúan elfogadja. Továbbá jegyzőkönyv vezetőnek javasolja Réti Ferenc elvtársat. A taggyűlés egyhangúan elfogadja. Utána kéri a taggyűlést, hogy tegyenek javaslatot a jelölő bizottságra és a szavazatszedő bizottságra Bukszár István a jelölő bizottság elnökének javasolja Szücs Dezsóné elvtársnőt. Vojvoda József elvtárs a jelölő bizottság tagjaira javasolja Lóránt Ferenc és Juhász József elvtársakat. Szücs elvtársnő a szavazatszedő bizottság tagjaiba javasolja Dragula Erzsébetet és

Juhász István elvtársakat. Hegyvári István elvtárs a szavazatszedő bizottság elnökévé javasolja Szántó Bertalan elvtársat. A taggyűlés az egyes bizottságokba javasolt elvtársakat egyhangúlag ellenjavaslat nélkül elfogadja.

A taggyűlés elnöke ezután ismerteti a napirendi pontokat 1; A vezetőség beszámolója, vita és választás 2; Vezetőség megválasztása. E közben a DISZ szervezet két tagja üdvözi a taggyűlést és kéri az új vezetőséget, hogy nagyobb segítséget nyújtsanak a DISZ fiataloknak, mint a párt aranytartalékát. Majd felkéri Tóth elvtársat, hogy tartsa meg beszámolóját. A beszámoló elhangzása után a beszámoló felett megnyitja a vitát.

Hozzászólások: Szücs Dezsőné szóvá teszi, hogy olyan elvtársakat válasszának az új vezetőségbe, akik a pártvezetőségi ülésen meg is fognak jelenni. De nem csak pártvezetőségi ülések tartásában volt hiányosság, hanem a taggyűlések tartásában is mivel a taggyűlésen sem jelennek meg az elvtársak. Továbbá a szemináriumon való többszöri meg nem jelenés miatt a bírálatot elfogadja, de nem csak ő nem jelenik, hanem még sok más elvtárs sem. Matlák elvtárs beszámolójában megállapítja, hogy a beszámoló igen sok értékes kérdéssel foglalkozott. A passzivitást abban látja, hogy sok elvtárs nem ismeri az egységes vezetőség munkáját és ezért nem szólnak hozzá. Pedig vannak Ongán is sok problémák úgy gazdasági, társadalmi és kulturális vonalon. Megállapítja, hogy a hibát abban látja, hogy nem egészen jó a tanács és a tömegek között kapcsolat. Hiba volt ezek előtt is, hogy sok taggyűlésen a vita során felmerült egyes személyi problémákat kivitték a községbe, és emiatt történt az, hogy sokszor nem jöttek el a taggyűlésre. Hiányolja, hogy az elnökségbe nő elvtársak nem foglalnak helyet, pedig a nők a taggyűléseken elég szép számban vannak. A Nemzetközi Nőnapra való felkészüléssel nem foglalkozott a beszámoló és azzal sem, hogy hogyan kívánja segíteni a pártszervezet a Nemzetközi Nőnap megünneplését. Termelőszövetkezettel kapcsolatban megállapítja, hogy sok segítséget adott a pártbizottság is a tsz-nek főleg a kukoricatörés terén. Hiányolja, hogy kevés bírálat hangzott el a vezetőség tagjai felé, de különösen nem hangzott el bírálat a járási pártbizottság, illetve annak dolgozói felé.

Szegvári Györgyné hozzászólásában szóvateszi, hogy a termelőszövetkezetben a kulák kizárásával sokat javult a munkafegyelem, és ígéri a tsz párttagság nevében, hogy úgy fognak dolgozni, hogy ne 29 Ft-os munkaegységgel, hanem 40 Ft-os munkaegységgel zárják az idei gazdasági évet.

Forgács elvtárs: Mit vár Onga község az egységes pártvezetőség munkájától. Megállapítja, hogy sokat kell tennünk azon a téren, hogy megszűnjön az ember-ember által való kizsákmányolása.

Szegvári István: Megállapítja, hogy nagyon sok elvtárs úgy jött el a taggyűlésre, hogy el kellett menni érte. Megállapítja, hogy az elvtársak nagy része nem végez pártmunkát pedig lenne éppen elég probléma. Továbbá kéri a taggyűlést, hogy a DISZ szervezetet az eddiginél jobban segítsék a jövőben.

Szabó elvtárs: Megállapítja, hogy sok bírálat érte a tanácsot egyes területen. Hiányolja, hogy a pártvezetőség nem számoltatta be, pedig sok esetben eredményes munkába vezetett volna. Foglalkozik az oktatás kérdéssel, mivel igen sok elvtárs nem jár el oktatásra. Ezért mindnyájan felelősek vagyunk. Megállapítja, hogy a fásítással kapcsolatban már történt intézkedés, de ebből nem tájékoztatta a pártvezetőség. Megállapítja, hogy a beszámoló nem foglalkozott az iskola kérdéssel, továbbá azzal sem, hogy a járási pártbizottság munkájával keveset foglalkozott. Kéri Matlák elvtársat, hogy a jövőben többször látogassák meg a pártot és nagyobb segítséget adjanak úgy a pártnak, mint a tanácsnak.

A hozzászólások után az elnök felkéri Tóth elvtársat, hogy felvetett hozzászólásokra adja meg a választ.

Tóth elvtárs hozzászólásokra megadja a választ. Az elnök javasolja, hogy a legközelebbi taggyűlésen a beszámoló első részében foglalkozzon a mai taggyűlés határozatainak végrehajtásával. Majd kéri a taggyűlést, hogy a beszámoló határozattá való nyilvánítása érdekében hozzanak határozatot. A taggyűlés a beszámolót, mint határozatot elfogadja ellenszavazat nélkül. Ezután Tóth Béla függetlenített párttitkár a pártvezetőség nevében lemond. A taggyűlés lemondását egyhangúlag elfogadja.

Ezután az elnök felkéri a jelölőbizottság elnökét, hogy ismertesse a jelölőbizottság javaslatát az új vezetőségbe. Javasolja az új vezetőségbe: Tóth Béla, Bernáth György, Vojvoda József, Hegyvári Györgyné és Forgács Imre elvtársakat a szavazó lapra felvenni. A taggyűlés a javaslatra hozott elvtársakat egyhangúlag ellenszavazat nélkül elfogadja. Az elnök felkéri a szavazatszedő bizottság elnökét, hogy készítsék el a szavazó lapokat, majd az ülést felfüggeszti.

A szünet után a szavazatszedő bizottság elnöke ismerteti a szavazás módját és kiosztják a szavazólapokat a szavazó elvtársaknak. A szavazás megtörténte után a szavazatszedő bizottság ismertette a szavazás eredményét, mely szerint az új vezetőségbe a jelölt elvtársakat 36 érvényes szavazattal, ellenszavazat nélkül elfogadta. A taggyűlés az Internacionálé eléneklésével véget ért.

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXXV. 86. f. 5. csop. 16. ö. e.)

4. Az MDP helyi pártvezetőségének megválasztása a póttaggyűlésen

1956. február 15.

Jegyzőkönyv

Készült Onga községben 1956. febr. 15-én az Egységes Falusi Pártvezetőség taggyűlés alkalmával, mely taggyűlés azok az elvtársak képére lett megtartva, akik a folyó hó 10-én tartott vezetőség választó taggyűlésen különböző elfoglaltságuk miatt nem tudtak megjelenni.

Jelen 12 párttag, Szabó Ferenc taggyűlés elnöke ismerteti a mai taggyűlés szükségességét és jelentőségét. Ismerteti a mai taggyűlés napirendi pontját.

Napirend: 1., A vezetőség beszámolója, vita, határozat 2., vezetőség megválasztása.

Felkéri a titkár elvtársat a beszámoló megtartására. Az elnök a beszámoló felett megnyitja a vitát.

Hozzászólások.

Balogh József a legutóbbi taggyűlésen nem tudott részt venni. A beszámolóval egyet ért.

Zombori Sándor elvtárs szóváteszi, hogy a pártvezetőség nem intézi úgy a párttagok ügyét, mint ahogy kellene, ezért bizalmatlanok. Például: a saját gyermekét nem tudta abba az iskolába beíratni, amelyikbe szerette volna, vagy a pártvezetőség nem tudta még elintézni, hogy a tanács elnöknek legyen megfelelő lakása, hogy a családját idehozhatná. Szóváteszi, továbbá, hogy a legutóbbi iskolalátogatás alkalmával a párttitkár elvtárs a brigádvezető elvtársnak azt mondta, hogy Bodoloczki tanítóval barátkozik, aki egyébként kulák, továbbá hogy a lakásán tanító elvtársakkal együtt kártyázik. Ezt helytelennek tartja, hogy ilyen személyi ügyébe beleavatkoznak és azt, hogy a hibát nem vele közölték először pedig az lett volna a helyes, ha először neki mutattak volna rá a hibáira.

Mivel több hozzászólás nem történt a titkár elvtárs a hozzászólásra megadja a választ. A válasz megadása után a taggyűlés elnöke ezután ismerteti a vezetőség választás menetét, majd ismerteti a legutóbbi taggyűlés választás eredményét, kit választott az akkori taggyűlés a vezetőségbe és javasolja a taggyűlés résztvevőinek, hogy amennyiben egyet értenek az akkor megválasztott vezetőségi tagokkal, úgy szavazatukkal erősítsék meg a választást.

Ezután a szavazatszedő bizottság elnöke ismerteti a szavazás módját és kinyitja a szavazólapokat.

A szavazás megejtése után ismerteti a szavazás eredményét, mely a következő. A taggyűlésen jelen levő 12 elvtárs szavazott, mind a 10 szavazás érvényes és ellenszavazat nélkül Tóth Béla, Szegváry Györgyné, Vojvoda József, Forgács Imre és Bernáth György elvtársakat a pártvezetőségbe megválasztják. Több tárgy nem lévén elnök az ülést berekeszti kmft.

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXXV. 86. f. 5. csop. 16. ö. e.)

5. Intézkedési terv az őszi betakarítási munkákkal kapcsolatban 1956. szeptember 12.

Községi Tanács vb. Onga

Intézkedési terv. Onga község 1956. évi őszi betakarítási és vetési munkálatok elvégzésére.

Pártunk Központi Vezetősége a II. ötéves terv irányelveiben megszabta a mezőgazdaságban a termésátlagok 27-os növelését, hogy ezen termésátlagokat el tudjuk érni fontos, a jó talaj előkészítés. Első legfontosabb feladatunk a vetés alá kerülő területek helyes kiválasztása, vagyis ahol kalászos megy kalászos vetés után vetés előtt trágyázzunk. Úgy kell megszervezni a betakarítási munkálatokat, hogy ahová kenyérgabonát vetünk azon a területen takarítsunk be először. Ennek érdekében el kell érni, hogy ahová őszi kalászos megy a kapások betakarítását okt. 15-ig legkésőbb elvégezzük. Be kell takarítani kukoricából 270 kh-at, napraforgóból 50” burgonyából 100” cukorrépából 52” takarmányrépából 30”. Ezen munkák elvégzésére rendelkezésünkre áll 256 pár fogaterő, ebből lovas fogat 56 és 200 tehenes fogat. Kézi munkaerő a megfelelő erő biztosítva van. Újbarázda Tsz.-nél be kell takarítani 22 kh. kukoricát 3” cukorrépát 2” takarmányrépát 3” burgonyát 5” siló kukoricát. A munkák elvégzésére rendelkezésre áll 2. db erőgép, 4 pár fogat és 26 kézi erő. Község összes őszi búza és rozs vetésterve: 788 kh. Ebből Újbarázda Tsz. vetésterve 76 kh. Ezen felül el kell vetni egyéniéknél 10 kh. őszi árpát, Újbarázda tsz.-nél 10kh. őszi árpát, 10. kh. őszi takarmánykeveréket és 5 kh 1. pár fogat napi teljesítménye 800 n. öl. Gépi erők napi teljesítménye összesen 15 kh. Fogaterők napi teljesítménye összesen 10 kh. A gép és fogat erők figyelembe vételével a termelőszövetkezet területén a talajelőkészítési és vetési munkálatokat 10 nap alatt be tudjuk végezni a megkezdéstől számítva. Az egyéni dolgozóknál pedig 15 nap alatt.

A munkálatok állásáról minden nap reggel 7 órakor a mezőőrök jelentést tesznek a vb. elnökének az előző napi betakarítás és vetési munkák állásáról. Vb. elnök ezek összesítése után teszi meg a járási mezőgazdasági osztálynak a jelentést. A községi tanács vb. elnöke és az agronómus szúrópróba szerűen ellenőrzi, hogy a mezőőrök által történt bejelentés helyes-e. A községi tanács vb-a folyó 15-én tanácsülésen ismerteti, illetve tárgyalja meg az őszi betakarítási és vetési munkák idejében való elvégzését. Tanácstagok a választó kerületük dolgozóit mozgósítják ezen munkák gyors elvégzésére. A jövő évi kenyér biztosítása érdekében biztosítani kell a vasárnapi munkákat. Ennek érdekében vb. elnök mind két pappal beszélje meg a vasárnapi istentisztelet időpontját. A vasárnapi istentiszteletek a reggeli és az esteli órákban tartandók, hogy az a mezőgazdasági munkák menetét ne gátolják.

A községi tanács vb-a naponként hangos híradón hívja fel a lakosságot a betakarítási és vetési munkák végzésére és arra, hogy mind addig míg ezen munkák be nem fejeződnek, addig semmiféle más munkát nem lehet végezni. A fogatzárlatot be nem tartó dolgozó parasztokat a vb. azonnal jelenti a járási tanács végrehajtóbizottságának. A helyi pártszervezet titkára és vb. elnök lelátogatják a párt és tanácstagokat és biztosítják, hogy a személyes példamutatás a párt és a tanácstagok részéről meg legyen. A vetési kötelezettségüket teljesítő dolgozó parasztokat a községi tanács végrehajtóbizottsága hangoshíradón naponként népszerűsítik és nótával köszöntik. Úgyszintén az úttörők is nótával köszöntik. A párt és a tanács népmvelői felkeresik mindazokat a dolgozókat, akik a munkálatokban le vannak maradva és jó agitációs munkán keresztül felhívják a dolgozókat a hazafias kötelezettségük teljesítésére. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom emlékére munkaversenyt szervezünk az őszi betakarítási és vetési munkák elvégzésére.

Felelős: a helyi Községi Pártbizottság részéről: Papp Lajos párttitkár a községi tanács vb. részéről Szabó Ferenc vb. elnök, és a községi agronómus.

Határidő: okt. 25.

Onga, 1956. szeptember hó 12.

Szabó Ferenc vb. elnök. Papp Lajos párttitkár, Réti Ferenc vb. titkár.

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXXV. 86. f. 5. csop. 16. ö. e.)

6. Tanácsülés jegyzőkönyve

1956. szeptember 15.

Jegyzőkönyv. Készült Onga községben 1956. szeptember 15-én a községi tanács rendes havi tanácsulése alkalmából. Jelen vannak: Szabó Ferenc vb. elnök, Réti Ferenc vb. titkár, Hudák András, Horváth Károly, Szegvári Györgyné, Zombori Sándor, Révész István, Bazsó Jánosné, Kerékgyártó Imre, Szentesi Gyula, Jónyér Sándorné, Molnár Bertalan, Szücs Dezsőné, Bukszár István, Lénárt Ferenc, id. Mázik János, Papp Lajos, Dallai Ferenc, Forgács Imre, Bartus Mihály, özv. Tóth Pálné, Dr. Juhász Pál tanácsstagok, valamint Bernáth J. Igazoltan távol maradt: Kincses József, Ardai János, Dobozi Erzsébet és Mádl János tanácsstagok. Igazolatlanul távol maradt: Volosi József, Dankó Károly, Németh Dezsőné, Lizák Ferencné, Juhász Ferenc, Sz. Nagy József, Szabó Lajos, ifj. Szabó Ferenc és Forgács János tanácsstagok. Jelen voltak továbbá, mintegy 50 kívülálló dolgozó.

Vb. elnök megállapítja, hogy a tanácsülés határozatképes, így azt megnyitja, majd javaslatot tesz a tanácsülés elnökére. Tanács az elhangzott javaslatok alapján Zombori Sándor tanácsstag elvtársat tanácsülés elnökének választja meg. Tanácsülés elnöke ezután javaslatot tesz két jegyzőkönyv hitelesítőre. Tanács az elhangzott javaslat alapján Papp Lajos és Molnár Bertalan tanácsstag elvtársakat jegyzőkönyv hitelesítőnek választja meg.

Ezek után az elnök előterjeszti a vb. napirendi javaslatát.

Napirend előtt: Vb. elnöke beszámol a tanács lejárt határidejű határozatainak végrehajtásáról. Előadó: vb. elnök.

Napirend.: 1./ Az őszi mezőgazdasági munkára vonatkozó intézkedési terv. Valamint a Tsz-ek fejlesztésére és megszilárdítására vonatkozó M. T. határozat megtárgyalása és egyéb feladatok. Előadó: vb. elnöke. 2./ Indítványok, javaslatok.

17/1956 sz. határozat. Tanács az előző tanácsülésen hozott és lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról szóló elnöki beszámolót tudomásul veszi és elfogadja. Vb. elnök az első napirendi pont keretében részletesen ismertette a vb. intézkedési tervét az őszi mezőgazdasági munkákra vonatkozóan. Ugyan csak ismertette a M.T. határozata alapján a termelőcsoport fejlesztése és megszilárdítása érdekében azokat az intézkedéseket, amelyek a tsz tag, vagy maga a tsz. előnyére szolgálnak. Majd a beszámoló további részében foglalkozott az adó, beadási érvek teljesítésének állásával, az iskolamulasztás kérdésével és az előtünk álló feladatokkal.

Hozzászólások: Mikola Béla hozzászólásában a tsz. fejlesztésével kapcsolatban felveti, hogy a tsz.-ből kilépett tagnak miért kell megfizetni a beruházási hitel rá eső részét.

Kókai Béla hozzászólásában nem helyesli idegen munkacsapat behozását a községben, mivel azok nem végeztek kielégítő munkát. Továbbá felveti, hogy sok dolgozó építene magának silót, de nem lehet hozzá anyagot kapni. Továbbá kéri, hogy a földművesszövetkezetek az üzletek nyitvatartási idejének tudatosítását. Végül javasolja a községi tanácsoknál a panaszláda bevezetését, ahová a dolgozók esetleges panaszokat és kérelmeket hivatalos órák után is megtehetnék észrevételeiket.

Molnár Bertalan a szódás üvegek elszállítását sérelmezi és így nincs kielégítve a lakosság szódavíz szükséglete, továbbá felveti, hogy tudomása szerint a vetőmagszükséglet még nem érkezett meg, és ha megérkezik jó lenne azonnal tudatni.

Petrik Sándor gépállomási agronomus hozzászólásában néhány szakmai magyarázatot ad az őszi talajmunkavégzéséhez és így a természetlag növelése érdekében alkalmazandó eljárásokról.

Szentesi Gyula nem ért egyet, hogy minden tehéntartó a saját trágyájából vigyen ki a legelőre, mivel az apaállatok trágyáját kellene kivinni és nem kellett volna fordítani.

Szántó Bertalan kér a vb-ot, hogy az apró magvak csépléséhez mielőbb megkapjuk a cséplőgépet.

Horváth Károly hozzászólásában az legelőtrágyázás jelentőségére mutat rá és kihangsúlyozza, hogy országsszerte köteles a tehéntartó gazdáknak hozzájárulni saját istállótrágyával legelőtrágyázás. Szabó József boltkezelő a hozzászólásában választ ad szövetkezet nyitvatartási idejére, valamint a korcsma megnyitásával kapcsolatban.

Bráz István Disz fiatal a sportfejlesztéssel kapcsolatban a futballcsapat kérdésével foglalkozik és megállapítja, hogy kevés támogatást kap a végrehajtóbizottságtól és szóvateszi, hogy helytelen, hogy a csorda a futballpályán keresztül közlekedik, mert ez egészségi szempontból sem helyes. Vita és hozzászólás után tanács az alábbi határozatot hozza:

18.sz. Határozat. 1./ Tanács a községi legelők talajerőpótlása érdekében határozatilag elrendelni, hogy minden tehéntartó gazda köteles az őszfolyamán a Hangyás legelőnek legeltetési bizottság által meghatározandó részére 1. székér érett morzsalékos istállótrágyát kivinni, hogy ezáltal is hozzájáruljanak

a közlegelők minőségének megjavításához. Határidő: dec. 20. Felelős a legelteségi bizottság elnöke. Ellenőrzéséért: vb. elnök.

2./ Községi Tanács az őszi betakarítási és őszi kenyérgabona vetésre vonatkozó végrehajtó bizottság által elkészített intézkedési tervet elfogadja. Utasítja vb-át, hogy a munkák menetét ellenőrizze és gondoskodjon az intézkedési tervben meghatározott feladatok határidőben maradéktalan elvégzésére. Határidő: az intézkedési terv szerint. Felelősök: Az intézkedési tervszerintiek.

3./ Tanács felhívja földművesszövetkezet ügyvezetőjét, hogy az őszi kenyérgabona vetéshez, illetve a vetőmagvak csévézéséhez szükséges csávázó szerek, valamint műtrágya beszerzésről gondoskodjon, hogy az szükséges mennyiség a szövetkezeti boltokban a lakosság rendelkezésére álljanak. Felelős földm. ügyvezető. Ellenőrzésért felelős a vb. Határidő: okt. 1.

4./ A községi tanács az őszi szántási munkákat végző traktorosok irányításával Mikola Béla elvtársat bízta meg annak érdekében, hogy a traktor-szántás az egyéni dolgozóknál zavarmentesen történjen és ne forduljon elő olyan eset, mint az elmúlt évben, hogy a traktoros nem tartotta be a sorrendet, ha nem a protekciókat esetenként előtérbe helyezte. Határidő: azonnal. Felelős: Mikola Béla elvtárs. Ellenőrzéséért- vb.

5./ A tanács megállapítja, hogy az adóbevételi terv teljesítésében nem értük el a kívánt eredményt annak érdekében, hogy a pénzügyi ügyvitel kezelése ismét a községi tanács vb. hatáskörébe került vissza. A III-ik negyedévi terv maradéktalan teljesítése érdekében tanács utasítja vb-át és az adómegebízottat, hogy a hátralékosokat személyes elbeszélgetések során bírja rá a hátralék rendezésére, míg a makacs és nem törődöm dolgozókkal szemben törvényes eljárást tegyen folyamatba. Határidő: azonnal folyamatos. Felelős: adómegebízott. Ellenőrzésért a vb. titkár.

6./ A kapásnövények sikeres begyűjtése érdekében a tanács utasítja a begyűjtési hivatal vezetőjét, hogy naponta hangos híradón hívja fel a lakosság figyelmét arra, hogy ezen beadást a betakarítástól azonnal, de legkésőbb 8, illetve 3 napon belül teljesítsék. Az állat és állati termékekből hátralékosokat a begyűjtési hivatal a helyszínen számoltassa el és köteleznék a hátralékost a hátralék beadására. Határidő: azonnal és folyamatosan. Felelős: begy. megbízott. Ellenőrzéséért felelős vb. elnök.

7./ Az iskola mulasztások megszüntetés érdekében a vb. hangos híradón figyelmeztesse a szülőket a mulasztás elkerülésére. A mulasztó gyermek szüle-

ivel pedig minden esetben azonnal alkalmazza a felelősségre vonást és a szülő megbírságolását. Határidő: azonnal és folyamatosan. Felelős a vb. titkár.

Több tárgy nem lévén elnök az ülést berekeszti.

k.m.f.t.

tanácsülés elnöke. Szabó Ferenc Előttünk: Papp Lajos Molnár Bertalan mint hitelesítők. vb. titkár. Réti Ferenc

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXIII. 902/a. 1. doboz. 1/11. dosszié.)

7. VB ülés jegyzőkönyve

1956. szeptember 26.

Jegyzőkönyv

Készült Onga községben 1956. szept. 26-án megtartott vb. ülés alkalmából.

Jelen vannak: Szabó Ferenc vb. elnök, Réti Ferenc vb. titkár, Horváth Károly, Szegvári Györgyné, Papp Lajos és Forgács Imre vb. tagok. Igazolatlanul távol maradt: Juhász Ferenc, ifj. Szabó Ferenc és Molnár Bertalan vb. tagok. A járási Tanács vb. részéről jelen volt Bojkó elvtárs és a járási tanács vb elnök-helyettese. Vb. az alábbi napirendi pontok szerint tartja ülését:

1./ A begyűjtés állásáról jelentés, valamint a bajba jutott dolgozó parasztok kenyérgabonával történő megsegítése. Előadó: Kádas Andor hegy. előadó.

2./ 1957. évi költségvetés ismertetése. Előadó: vb. titkár.

3./ Lakásügyi kérelmek elbírálása. Előadó: vb. elnök.

Előadó: Kádas elvtárs ismerteti a begyűjtési tervek teljesítésének állását. Megállapítja, hogy a baromfi beadás terén van még lemaradás, míg a többi állati termékekből jó eredményt ért el a begyűjtés. Továbbá ismerteti a kapásnövények begyűjtésének állását, amely a betakarítási munkákat figyelembe véve jó ütemben halad, kivéve a burgonyabeadást, amiben lemaradás van. Továbbá ismerteti a szabad kukorica beadására vonatkozó begyűjteni rendeletet és az ezzel kapcsolatos feladatokat, majd végül rá tér a kenyérgabona fejadaggal nem rendelkező dolgozóknak a megsegítésére és kéri a vb.-t, hogy bírálja el egyénenként a szociális körülményeket figyelembe véve, kit javasol kölcsön kenyérgabonában részesíteni.

Hozzászólások: Papp Lajos elvtárs hozzászólásában hiányosságként állapítja meg hogy a baromfi beadásánál a felvásárló nem szorgalmazta olyan formában a beadást, hogy akinek 20–30 dkg. baromfi hátraléka áll fen még

egy darabot beadott volna. A kapásnövények beadásánál szükségesnek tartja hangos híradón is való naponkénti közzétételét.

Bojkó elvtárs hozzászólásában szóvát teszi, hogy a baromfibeadásban mutatózó pár dk. lemaradást a felvásárlónak kellene szorgalmazni.

Vita és hozzászólás után vb. az alábbi határozatot hozza:

Határozat. Vb. utasítja a begyűjtési megbízottat, hogy a kenyérgabona kölcsönben részesítendő dolgozókat vegye kimutatásban és azt a holnapi rendkívüli tanácsülésen terjessze elő. Felelős: Kádas Andor begy. megbízott.

2./ Vb. utasítja begyűjtési megbízottat, hogy 3-ik hónapról tej, tojás és baromfiból hátralékos termelőket számoltassa el, valamint a III.-ik m. é. hátralékosat okt. 5-ig szólítsa fel és okt. 5. után le % -os felemeléssel a helyszíni behajtást eszközölje. Határidő: azonnal és folyamatosan. Felelős: Kádas Andor begy. megbízott

3./ A vb. hívja fel a mezőőröket, hogy minden reggel 8 óráig pontos jelentést adjanak, hogy kik azok a termelők, akik kukoricájukat letörték, napraforgójukat leszedték, valamint a burgonyájukat kiásták, hogy a begy. hivatal nyilvántartásba tudja venni a beadási kötelezettség határidejének betartása miatt. Határidő: azonnal.

4./ Vb. utasítja begyűjtési megbízottat, hogy a mezőőrök által bejelentett termelő kapásnövények betakarításának idejét jegyezze fel a nyilvántartási lapra és a beadás határidejének lejártá után szólítsa fel az esetlegesen nem teljesítés esetén is, és felemeléssel számoltassa el a helyszínen. Határidő: azonnal és folyamatosan Felelős: Kádas Andor begy. megbízott.

5./ Vb. utasítja a fm. ügyvezetőjét, valamint a terményraktár vezetőjét, hogy kukoricára szóló nyomtatvány még hiányzó 3. példányát 27-én készítse el, és azt az illetékes szerveknek a begyűjtési hivatal 28-án adja át. Határidő: szept. 28. Felelős: Fm. ügyvezető és Tmv. Vezető.

6./ Vb. utasítja begyűjtési megbízottat, készítsen kimutatást mindazon termelőkről akik még bármilyen cikkféleséggel tartoznak, hogy azoknak a vb. felszólító, illetve buzdító levelet küldjön, hogy a hátralékát nov.10-ig teljesítse. Határidő: Kádas Andor begy. megbízott. Ellenőrzéséért felelős valamennyi pontnál vb. elnök.

Második napirendi pont keretében vb. titkár ismerteti, hogy elkészítette az 1957. évi községi költségvetést és ezen belül ismerteti címenként a kiadási és bevételi előirányzatokat. Megállapítja, hogy a költségvetést a legnagyobb takarékoság szem előtt tartása a megállapított norma alapján kellett a tényleges szükséglet szerint elkészíteni. Az elkészített költségvetést vitára bocsátja, és

megvitatás után kéri annak elfogadását. Vb. napirendi pont részletes megvitatása után meghozza a következő határozatot.

Határozat. Községi tanács vb-a az ismertetett költségvetést az 1957. évre vonatkozólag:

Állattenyésztés címen: 28.298 Ft. Kiadás

„120” bevétel

Állategészségügy „256” kiadás

„6.400” bevétel

Gazdaságok címen „31.630” kiadás

„28.800” bevétel

Élelmiszeripari üzemek „1.000” kiadás

Lakásgazdálkodás címen „7.400” kiadás

„1.380” bevétel

Helyi utak, hidak „36.600” kiadás

Községgazdálkodás „24.800” kiadás

Vízkárelhárítás „7.000” kiadás

Szülészeti ellátás „10.200” kiadás

Anya és gyermek vd. „2.142” kiadás

Szociális gondozás „3.000” kiadás

Idény napközi otthon „18.378” kiadás

„5.600” bevétel

Általános iskolák „41.152” kiadás

„2.690” bevétel

Rendbiztonság címen 2.050 Ft kiadás

„100” bevétel

Tanács és vb „112.733” kiadás

„2.500” bevétellel

változatlanul elfogadja és jóváhagyja.

Harmadik napirendi pont keretében vb. elnök előterjeszti Vingendorf István saját tulajdonát képező lakásának a saját részére való kiutalását miután az megüresedett és szeretne saját lakásába költözni. Továbbá előterjeszti Domahidy Károly az özv. Hudák Józsefné lakásából egy szoba-konyha kiutalása iránti kérelmét.

Vb. a napirendre vonatkozóan részletes megvitatás után meghozza az alábbi véghatározatot. Határozat.

1./ Vb. Vingendorf István részére a saját tulajdonát képező lakásának a kiutalásához hozzá járul, mivel tulajdonában levő lakása nincs.

2./ Vb. Domahidy Károly lakás kiutalás iránti kérelméhez hozzájárul és részére Hudák Józsefné lakásából egy szoba-konyha lakását kiutalja. Vb utasítja vb. titkárát, hogy az 1. pontban nevezett részére a kiutalási véghatározatot 3 napon belül, míg a 2-ik napirendi pontra vonatkozó véghatározat kiadást a szabálysértési eljárás lefolytatásáig tartsa vissza és csak annak megtörténte után adja ki a kérelmezőnek.

Felelős vb. titkár. Határidő: 1. pontnál szept. 30. 2. pontnál a szabálysértési eljárás befejezése.

Több tárgy nem lévén elnök az ülést berekeszti.

k.m.f.t.

vb. elnök. vb. titkár.

8. VB ülés jegyzőkönyve közbiztonsággal, szabálysértési bizottság tagjainak megválasztásával és a községpolitikai tervekkel kapcsolatban

1956. október 17.

Jegyzőkönyv. Készült Onga községben 1956. október hó 17-én megtartott rendes vb. ülés alkalmából.

Jelen vannak: Szabó Ferenc vb. elnök, Réti Ferenc vb. titkár, Papp Lajos, Szegvári Györgyné, Horváth Károly és Juhász Ferenc vb. tagok. Igazoltan távol maradt: Forgács Imre vb. tag. Igazolatlanul távol maradt: Molnár Bertalan és Szabó Ferenc vb. tag. Tanácskozási joggal jelen volt: Fügedi József körzeti rendőrmegbízott. Szentesi Gyula és Zombori Sándor, valamint Szárnya Gábor járási r. főhadnagy.

Napirend 1./ Rend és Közbiztonság állásáról beszámoló. Előadó: Fügedi József. körzeti megbízott. 2./ Szabálysértési Bizottság megalakítása. Előadó Szabó Ferenc vb. elnök. 3./ Községpolitikai tervek állásáról beszámoló. Előadó: Réti Ferenc vb. titkár.

Az első napirendi pont keretében a körzeti megbízott a köz és rendbiztonság ügyével kapcsolatosan ismertette Onga községben az 1956 évben milyen bűncselekmények fordultak, milyen intézkedés lett ebben téve és ezek megszüntetése érdekében milyen megelőző munkát kell végezni és továbbá a tanács vb-a milyen segítséget tudna adni a bűn üldözés eredményesebbé tételében.

Hozzászólás. Szentesi Gyula és Szegvári Györgyné javasolja, hogy a vb. adjon ki olyan rendelet a földművesszövetkezet felé, hogy a 18 éven aluliakat ne szolgálják ki a kocsmában. Horváth Károly vb. tag javasolja, h társadalmi rendőrség felállításától.

Szárnya elvtárs hozzászólásában kifejti, hogy melyek azok a bűnügyek, amelyeknek felszámolásában szükséges a lakosság széles rétegének a bevonása. Majd beszélt az osztályharc jelenlegi szakaszáról, melyet a július 18-21 K.V. határozat szellemében kell végrehajtani a falun.

Zombori Sándor javasolja, hogy a vb. már most tegyen javaslatot személyre nézve kik tudnának segíteni ebben a munkában a körzeti megbízottnak.

Papp elvtárs hozzászólásában kifejti, hogy a segédrendőri szolgálatra milyen nagy szükség van.

Vb. a napirendi pont megvitatása után az alábbi határozatot hozza: Határozat. 1./ A vb. megállapítja, hogy a segédrendőri szolgálat felállítása és megszervezése igen fontos feladat, hogy ezen keresztül községünkben a közrend és közbiztonság nagyobb mértékben legyen biztosítva. Ennek megszervezésével a vb. Szabó Ferenc vb. elnök, Papp Lajos vb. tag és Fügedi József körzeti megbízott elvtársakat bízta meg azzal, hogy állapítsák meg, hogy községünkben kik lennének erre a feladatra alkalmasak.

2./ Vb. elrendeli, hogy a bűncselekményeket elkövető dolgozókat hangos híradón keresztül szégyenítse meg a község becsületes dolgozói előtt, valamint a szabálysértési bizottságok, valamint a bíróságok által hozott jogerős ítéleteket szintén hasonló módon tudatosítsa a község dolgozóival.

3./ Vb. utasítja körzeti megbízottat, hogy meghatározott napokon tartson fogadó napokat, hogy tudja a község dolgozói, hogy a rendőr megbízott mikor tartózkodik itthon. Határidő: 1. pont. nov.1., 2. pont. adott esetekben. 5-ik pont. okt. 23. Felelős. vb elnök és körzeti megbízott.

A második napirendi pont keretében vb. elnök elvtárs ismerteti a szabálysértési bizottság megalakításával kapcsolatos beszámolót. Megállapítja, hogy a szocialista törvényesség megszilárdítása érdekében igen helyes ha kisebb szabálysértési ügyeket a jövőben nem a járási tanács vb. egyik előadója, hanem helyi bizottság fogja intézni. Ismerteti, hogy a mai vb. ülésnek az a célja, hogy a község becsületes dolgozóiból megalakítsuk a szabálysértési bizottságot, illetve vb. tegyen javaslatot arra, hogy hány főben kívánja megállapítani a szabálysértési bizottságot, és kiket javasol a bizottság helyi pártszervezettel karöltve a bizottságba, így ismerteti a javaslatot. A bizottság elnökének Réti

Ferenc vb. titkárt, Elnökhelyettesének: Dankó Károly elvtársat. Tagjainak Hódi Imre, Papp András, Mikola Béla és Sallai Ferenc elvtársakat.

Hozzászólás: Zombori Sándor és Szegvári Györgyné Mikola elvtárs személyével nem ért egyet, mivel sok esetben fogyaszt szeszes italt s gyakori vendég a kocsmában és helyette Szántó Bertalan elvtársat javasolják. Vb. többi tagjai is egyet értenek ezzel. Vb. a napirendi pont részletes megvitatása után az alábbi határozatot hozza. Határozat: Vb. a szabálysértési bizottság tagjait az alábbiakban javasolja a tanácsülés elé terjeszteni. Réti Ferenc vb. titkárt a bizottság elnökének, Dankó Károly elvtársat helyettes elnökének. Papp András, Hódi Imre, Szántó Bertalan és Sallai Ferenc elvtársakat a bizottság tagjainak javasolja a tanácsülés elé terjeszteni a megválasztás céljából.

A harmadik napirendi pont keretében vb. titkár ismerteti az 1956. évi községfejlesztési tervfeladatok végrehajtásának állását olyan formában, ahogy azt a tanácsülés elé kívánja terjeszteni. Értékeli az eddigi munkák eredményeit és rá mutat a hiányosságra, ugyan csak ismerteti az ezzel kapcsolatos határozati javaslatot, melyet kéri a vb. tagjait, hogy vitassák meg és állapítsák meg, hogy esetleg mivel kell még kibővíteni a beszámolót és határozati javaslatot.

Vb. a napirendi pont megvitatása után az alábbi határozatot hozza: Határozat. Vb. a községpolitikai tervek értékelésére vonatkozó beszámolót és határozati javaslatot elfogadja azzal a módosítással, hogy a községfejlesztési járulék nem fizetővel szemben alkalmazza a törvényes eljárást és a vb. hasson oda, hogy a községfejlesztési járulék nov. 30-ra maradéktalanul befizetést nyerjen. Határidő: azonnal és folyamatosan. Felelős vb. elnök és vb. titkár.

A következő vb. ülésre a vb. a következő napirendi pontokat javasolja: 1./ A begyűjtés és mezőgazdasági munkák állásáról jelentés. 2./ Iskolaügyek. Több tárgy nem lévén elnök az ülést berekeszti.

k.m.f.t.

vb. elnök. vb.titkár

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXIII. 902/a. 7. doboz. 1/12. dosszié.)

9. Tanácsülés jegyzőkönyve

1956. október 20.

Jegyzőkönyv, Készült Onga községben 1956. október hó 20-án a községi tanács rendes havi tanácsulése alkalmából.

Jelen vannak: Szabó Ferenc vb. elnök, Réti Ferenc vb. titkár, Nagy Ferenc, Luterán Bertalanné, Hudák András, Horváth Károly, Dankó Károly, Szegvári Györgyné, Révész István, Kerékgyártó Imre, Bartus Mihály, özv. Tóth Pálné, Szentesi Gyula, Jónyer Sándorné, Br. Juhász Pál, Hódi Imre, Szücs Dezsőné, Balogh József, Bukszár István, Lénárt Ferenc, id. Majzik János, Lizák Ferencné, Juhász Ferenc és Forgács Imre tanácstagok. Igazolatlanul távol maradt: Volosi József, Németh Dezsőné, Arday János, Sz. Nagy József, Mádl János, Szabó Lajos, Szabó Ferenc és Forgács János tanácstagok. Igazoltan távol maradt: Kincses József, Zombori Sándor, Molnár Bertalan, Bazsó Jánosné, Dobozi Erzsébet és Papp Lajos tanácstag elvtársak. Jelen volt továbbá 36 kívülálló dolgozó.

Vb. elnök megállapítja, hogy a tanácsülés határozatképes, azt megnyitja. Javaslatot tesz a tanácsülés elnökére. Tanács az elhangzott javaslatok alapján Horváth Károly tanácstag elvtársat a tanácsülés elnökévé választja meg. Tanácsülés elnöke ezek után javaslatot tesz két jegyzőkönyv hitelesítőre. Tanács az elhangzott javaslat alapján Szentesi Gyula és Szegvári Györgyné tanácstag elvtársakat jegyzőkönyv hitelesítőnek választja meg.

Ezek után az elnök előterjeszti a vb. napirendi javaslatát: Napirend előtt: Vb. elnöke beszámol a tanács lejárt határidejű határozatának végrehajtásáról.

Napirend: 1./ Szabálysértési bizottságok megalakítása. Előadó vb. elnök. 2./ 1956 évi községfejlesztési tervek állásáról beszámoló. 3./ Tanácstagok kérdései, bejelentése.

19/1956 sz. Határozat. Tanács az előző tanácsülésen hozott és lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról szóló elnöki beszámolót tudomásul veszi és elfogadja. Vb. elnök az első napirendi pont keretében a szabálysértési bizottság megalakításával foglalkozik. Megállapítja, hogy a szocialista törvényesség megszilárdítása érdekében, valamint az állampolgárok jogainak fokozottabb védelme megköveteli a törvényben ütköző cselekmények elleni védekezés szélesebb társadalmi alapokra helyezését. Ennek érdekében minden községben, így nálunk is létre kell hoznunk a szabálysértési bizottságot. A bizottság létszámát 6 főben javasolja megállapítani. Tagjait elsősorban az állampolgári kötelezettségek teljesítésében élenjáró és példamutató tanácstagokból és dolgozó

parasztokból javasolja megválasztani. A továbbiakban ismerteti, hogy miért vált szükségessé a községi szabálysértési bizottság megalakítása, mi ennek a célja stb. Majd végül előterjeszti a szabálysértési bizottság tagjaira vonatkozó vb. javaslatát.

Hozzászólás: Horváth Károly hozzászólásában megállapítja, hogy a községi szabálysértési bizottság megalakítását ahogy ez már a község dolgozóinak tudomására jutott örömmel fogadják. Örömmel fogadják azt, hogy ezáltal lehetőség nyílik arra, hogy a szabálysértőket rövid úton helyi bizottság vonja felelősségre, és reméli, hogy ez csökkenteni fogja Onga községben is az ilyen és hasonló esetek elkövetését.

Vita és hozzászólás után tanács az alábbi határozatot hozza: 20/1956 sz. határozat. Tanács Onga községben a szabálysértési bizottság tagjainak számát 6 főben állapítja meg. Tanács a szabálysértési bizottságba a végrehajtóbizottság javaslata alapján Réti Ferenc vb. titkárt a bizottság elnökévé, Dankó Károly elvtársat elnökhelyettesé, Hódi Imre, Papp András, Szántó Bertalan és Sallai Ferenc elvtársat egyhangúlag ellenszavazat nélkül a bizottság tagjaiba választja meg. A bizottság tagjai megválasztásuk után az esküt leteszik és átveszik a megbízó levelet.

A második napirendi pont keretében vb. titkár beszámolójában számot ad az 1956. évi községpolitikai tervek állásáról, illetve azok végrehajtásáról. Beszámolójában részletesen ismerteti a tervbe vett feladatokat és, hogy abból eddig mit valósítottunk meg, mennyi kiadás történt az egyes feladatok végrehajtása. Ismerteti, hogy milyen eredményt értünk el ezen a téren, de ugyanakkor azt is megállapítja, hogy vannak még e téren bőven tenni valók. A továbbiakban ismerteti a vb. napirendjét a határozati javaslatot.

Hozzászólás: Szücs Dezsőné tanácstag elvtárs a legelő megjavításával kapcsolatban elítéli azon dolgozókat, akik a legelő javításából nem vették ki részüket, majd ezzel kapcsolatban szóváteszi, hogy a mesterséges megtermékenyítő állomás dolgozói késedelmesen, vagy van rá eset, hogy nem jönnek ki megtermékenyítést végezni és ez kellemetlen az érdekelteknek.

Forgács Imre: szóváteszi, hogy az iskola kerítéséhez igaz, hogy a drót meg van, azonban oszlopok nincsenek és e miatt nem tudják a kerítést megcsinálni.

Nagy Ferenc tanácstag elvtárs kérdezi mi van a 40.000 Ft-tal, amit a község a begyűjtési versenyben elnyert.

Hódi Imre tanácstag elvtárs hiányolja a tűzoltó felszerelést, mivel nem tudja hová lett a lajt.

Bodnár István javasolja, hogy az utcák lekavicsolását olyan időben kell vé-

gezni, amikor nincs a mezőn munka. Továbbá javasolja, a Kossuth Lajos utcában lakó 3 cigány családnak a telepre való kitelepítését, mivel oda egészségre ártalmas elhullott állatokat hurcolnak.

Tanács a napirendi pont részletes megvitatása után az alábbi határozatot hozza.

21/1956 sz. Határozat. Tanács megállapítja, hogy a községpolitikai tervek megvalósítása terén értünk el, de ugyan akkor még van tenni való ezen téren. Tanács utasítja vb-át, hogy a még megvalósításra váró feladatokat az elkövetkező időre a lehetőséghez képest valósítja meg. A feladatok megvalósításában elsősorban a Bársonyos híd és az ócsanálási Vadász-patakon lévő hidak kijavítást nyerjenek. A tanácsülés tudatában van annak, hogy a feladatok megvalósítása elsősorban is a lakosság hozzáállásától függ, vagy is attól, hogy az egyes feladatok megvalósításában mennyiben veszik ki részüket és a kivetett községfejlesztési járulékot mennyiben fizetik meg. Tekintettel arra, hogy a községfejlesztési járulék befizetése nem kielégítő, mivel a lakosságra kivetett hozzájárulás mindössze 40%-a folyt be. Éppen ezért azok a feladatok amelyek megvalósításhoz a lakosság társadalmi hozzájárulásán kívül megfelelő pénzüsszegre szükség van. Utasítja a vb-át hogy a községfejlesztési járulék befizetését az elkövetkező napokba az eddigieknél nagyobb mértékben szorgalmazza és hasson oda a vb. elsősorban jó felvilágosító munkán keresztül, hogy a községfejlesztési járulék összegét minden dolgozó mielőbb fizesse be, hogy ezáltal a tervbe vett feladatok megvalósítása minél nagyobb mértékben biztosítva legyen. Azon dolgozókkal szemben akik ennek ellenére sem fizetnék be a vb. november 30-ig közzadók módjára biztosítja annak beszédését. Határidő: Azonnal és folyamatosan. Felelős vb. elnök és vb. titkár.

Napirend után a vb. elnök javasolja, hogy Bernáth József tanácsstag helyzetét a Hazafias Népfonbizottság elnöke Nagy Ferenc, Szegvári Györgyné, Szücs Dezsőné és Réti Ferenc bevonásával vizsgálja felül és a legközelebbi tanácsülésen számoljanak be a vizsgálat eredményéről és amennyiben megtartása összeférhetetlen a tanácstagi tisztségével úgy javasolják a tanácsnak a tanácstagságról való visszahívását.

Több tárgy nem lévén, az elnök az ülést berekeszti.

Kmft.

Horváth Károly A tanácsülés elnöke Réti Ferenc vb. titkár

Előttünk, m Szegvári Györgyné, Szentesi Gyula mint hitelesítők.

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXIII. 902/a. 1. doboz. 1/11. dosszié.)

10. Szabó Ferenc VB elnök felmentéséről

1956. november 15. – 1956. december 15.

Szikszói Járási Tanács Végrehajtóbizottságától.

Szám: 317/1956.

Tárgy: Szabó Ferenc ongai vb. elnök állásától való felmentése.

Határozat.

Végrehajtóbizottság Szabó Ferenc ongai vb. elnököt 1956. évi november hó 30. napjával az ongai községi tanács végrehajtóbizottságánál viselt tisztétől felmentem.

Egyidejűleg illetményeit fenti időponttól kezdve megszüntettem. További működésére végrehajtóbizottság igényt nem tart.

Megokolás.

Rendelkező részben foglaltak szerint kellett határozni, mert Onga község dolgozói által tartott gyűlésen a község dolgozó népe nevezett vb. elnöki tisztétől való felmentését kérte és erre vonatkozó jegyzőkönyvet is beterjesztette. A Megyei Tanács Vb. Elnökhelyettese, illetve vb. Titkára által kiadott utasítás értelmében fentiek szerint kellett eljárni.

Erről értesülnek:

1./ Szabó Ferenc Vb. elnök Onga.

2./ Községi Tanács Vb. Onga

3./ Járási Tanács Vb. Gazdasági Csoportja. Szikszó

Szikszó, 1956. november 15-én.

Spisák Endre vb. elnök. h.

Ádám István Munkás-paraszt tanács elnöke.

Szikszói Járási Tanács Végrehajtóbizottságától.

Szám: 317/2/1956.-

Községi Tanács Vb. Elnökének, Onga.-

Nem hivatalosan arról értesültünk, hogy Szabó Ferenc volt ongai Vb. elnök az elbocsájtó határozatban rögzített időpontig esedékes illetményét nem kapta meg.-

Ezen összeg ugyan – állítólag – lehívást nyert a községi Vb. – hoz, de nem a nevezett neki járó illetményének folyósítására lett felhasználva, hanem más személyek – mezőőrök, valamint egyéb munkások, akiknek állítólag valami követelésük van – részére lett kifizetve.-

Kérem Elnök kartársat, vizsgálja meg, hogy a fentiek mennyiben fedik a valóságot, ha értesülésünk megfelel a valóságnak úgy gondoskodjon, hogy Szabó Ferenc volt Onga községi Vb. elnök a határozatban rögzített időpontig – 1956. november 30-al bezárólag illetményét megkapja. – Az elintézés módjáról kérem f. hó 23.-ig tájékoztató jelentést részükre beküldeni. –

Szikszó, 1956. december 15.-

Spisák Endre vb. elnök

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXIII. 2. d. 95. doboz. Szikszói járás.)

11. A munkástanács állásfoglalása a VB elnök elmaradt tartozásával kapcsolatban

1956. november 22.

Jegyzőkönyv.

1956. nov. 22.

Készült, 1956. nov. 22-én az Ongai Munkástanács irodahelyiségében.

Jelen vannak az alulírottak:

A mai napon jegyzőkönyvet felvesszük Szabó Ferencről, mely tartozik 900 Ft-tal részletezve 700 Ft. ácsoknak, 200 Ft-tal kőműveseknek. Az ácsoknak 700 Ft-tal a következő munkáért tartozik. Szabó Ferenc volt elnök, élő fát vágattatott ki saját portáján és ennek a munkadíját úgy egyeztek meg Zilai Pál, Molnár Ferenc, Broda János, Tracik Imre, Tornai Ferenc, Tamás Sándor + 4. segéd munkásokkal, hogy ezt a pénzüsszeget Ö saját fizetéséből fizeti ki.

200. Ft értékű kőművesmunkát Boda János, Tamás Sándor végezte el és itt is a megegyezés úgy volt, hogy saját pénzéből fizeti ki a munka értékét. Az alant felsorolt egyének kérik a Munkástanács elnökét, hogy tegyen intézkedést a járandó pénz kifizetésében, és amennyiben fizetése fennáll fogassa ki a mi részünkre. Az ellene felemelt vád fennáll és saját kezű írásunkkal felelünk és igazoljuk azt, hogy ezen pénzüsszeg jogos, az Ö általuk végzett munka 100%-osan el van végezve, ezért a Munkatörvény szabálya előírja azt, hogy elvégzett munkáért kiszabott bérmennyiség jár.

Munkástanács elnök véleménye:

Amennyiben a pénzmennyiség fennáll és joggal tudják bizonyítani, hogy a munka el van végezve, de a pénzt nem kapták meg, legközelebbi fizetését

vissza tartja Szabó Ferenc volt elnöknek és fizetését azonnal úgy az ácsoknak, mint a kőműveseknek fogom kifizetni.

Broda János kőműves

Németh Károly Forradalmi Bizottság elnöke

Zilahi Pál ács

1956. nov. 22.

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXIII. 2. d. 95. doboz. Szikszói járás.)

12. Az iskolaigazgató igénye az 56-os események miatt felbomlott tsz területén lévő tanítói épületekre

1956. december 18-20.

Megyei Tanács Vb. Oktatási Osztálya.

Miskolc

Az ongai iskola igazgatóságának tudomására jutott, hogy az 1956. okt. 23-ai forradalmi események után az „Ongai Újbarázda Termelő Szövetkezet” feloszlott, melynek területén három tanítói lakásnak alkalmas épület van a hozzátartozó kert és udvarrészlettel. Ez az épület megfelelő átalakítással könnyen három nevelőnek nyújtani megfelelő lakást. Azért arra kérem felettes hatóságainkat, mint eddig is állami tulajdont juttassák azt az O.M. tárcának ismét állami tulajdonba. Kérésemet az alábbiakban indoklom:

a.) Az ongai iskola, miután általános iskolává alakult át nevelőinek száma 15-re emelkedett. Tekintettel a község lakóinak állandó szaporodására, előreláthatólag a nevelők létszámában is szaporodást fog eredményezni. Jelenleg négy nevelő lakással rendelkezünk. Nevelőink közül többen Miskolcra, Zsolcára járnak ki tanítani éppen azért, mert a községben nem tudunk számban megfelelő lakást biztosítani. Pedagógiai szempontból ez nem kielégítő, hanem csak szükségmegoldás.

b.) 1945 után a Földrendező Bizottság a szóbanforgó épületet a hozzátartozó kert és udvarrészlettel együtt, mint a „Kócán” kastélyhoz tartozó területet az iskolának juttatta iskolai és nevelői lakás céljára. Az iskola akkor nem vehette birtokba a szóban forgó épületet, mivel megalakult a fent már említett Tszcs. ami most 1956 decemberében feloszlott.

Kérem a községet, a járást, a Végrehajtóbizottságot, hogy a fentebb leírt területet a rajta levő épülettel együtt, mely jelenleg is az Állam-kincstár tulajdonában van az iskola szomszédságában, nevelői lakások céljára az O.M.

tárcának tulajdonjogilag átengedni szíveskedjék. Kérelmemet egyidőben a Községi Tanácshoz, a Járási Oktatási Osztályhoz, a Megyei Oktatási Osztályhoz és az Oktatásügyi Minisztériumhoz megküldöm.

Onga, 1956. dec. 18-án.

Tisztelettel: Zombory Sándor igazgató.

Javaslat:

Az Ongai Vb. elnök Németh Károly a felsorolt kérésüket jóváhagyja és ő is javasolja, hogy azt a területet, amit fel van tüntetve község részéről a mai napon engedélyezzük, és egyben kéri úgy a megvét, mint a járást, adja át az Ongai Állami Általános Iskolának.

Onga, 1956. dec. 20.

Németh Károly Vb. elnök

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXIII. 2. d. 95. doboz. Szikszói járás.)

13. Németh Károly tanúkihallgatási jegyzőkönyve a Dér ügyben

1957. január 9.

Borsod megyei R. Főkapitányság Miskolc Városi Kapitányság.

1275/1957 tanúhallgatási jegyzőkönyv. Készült 1957. júl. 24-én Miskolc Városi Kapitányság Bűnügyi Osztályán, Németh Károly, sz. 1902, jan. 9-én Onga, nős, bányász, lakik, Újdiósgyőr, Torontál út. 6. sz. Bérház. II. lépcsőház, 3. em. 2. ajtó. Érdektelen, kárt nem szenvedett. Hamis tanúzás törvényes következményeire való figyelmeztetés után a következőket adja elő.

1956. nov. 4-én vagy 5-én pontosan a napra nem emlékszem Annabánnyan ben a bányában összetalálkoztam Kelemen János, Sár Mikola és Pap Sándor vasutas ongai lakossal. Kelemen amikor vélem összetalálkozott, azt mondta nékem, hogy menyek véle, mert Dér adott néki egy írásbeli utasítást, hogy Pap Sándornak kikel adni robbanó anyagot, és menyek véle, hogy legyen tanú, hogy ő kinek adta ki a robbanó anyagot. Én el is mentem Kelemennel, és Kelemen kiadott 25.kg. paxszitott,100.dr. Gyutacsot, és ... gyújtó zsinórt. A vasutas a robbanó anyagot egy hátizsákban tette bele, és a nála lévő aktatáskában. A bányából Sár segített kivinni a robbanó anyagot a vasutasnak, hogy hova vitték azt nem tudom, a vasutas csak annyit mondott, hogy szükségük van rá. Pap Sándor Ongán lakik a: Pap Sándor, Kovács Máté, a: Mészáros Erzsébet, ongai lakos.

Mást ez ügyvel kapcsolatban elmondani nem tudok, vallomásomat a jegyzőkönyv helyesen tartalmazza.

Felolvasás után aláírom. Felvette (?) János r. hdgy. Németh Károly tanú.

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21/b. 1267/1957.)

14. Éhik László elleni per tanúkihallgatási jegyzőkönyvéből

1957. január 15.

B.M. Szikszói Járási Kapitányság osztálya Szám: 1034/1957

Tanúkihallgatási jegyzőkönyv

Készült 1957. január hó 15. napján a Járási Tanács Hiv. helyiségében

A tanú (neve, szül. éve és helye, foglalkozása, lakása): Cs. Nagy István. 1920. márc. 8. Alsóvadász, foglalkozása: szerv. előadó, lakása: Alsóvadász, Petőfi út 33 sz.

A gyanúsítotthoz, valamit az ügyben egyébként érdekelttekhez való viszonya: _____ Az eljárás tárgyául szolgáló bűncselekmény következtében kárt szenvedett-e? _____ (A tanúkihallgatásnál figyelemmel kell lenni a BP. 55. és 56. § -aira. A BP. 57. § -ában foglaltakra figyelmeztetni kell a tanú, és mind a figyelmeztetési, mind a tanúnak idevonatkozóan tett nyilatkozatát be kell jegyezni.) A tanú törvényes jogaira, valamint a hamis tanúzás következményére való figyelmeztetés után – vallomását az alábbiakban adja elő: Tanú jogaira a hamis tanúzás törvényes következményeire figyelmeztetve lettem, utána a következőket adom elő: 1957. január hó 12-én a járási Tanács vb. elnökétől Bojkó Józseftől az utasítást kaptam, hogy Onga községben menjek ki és a volt községi tanács 1956. évi vb. tagjait állítsam vissza, ugyanakkor Réthy Ferenc vb. titkárt a végrehajtóbizottság bízta meg a vb. titkári teendők ellátásával. Ezen alkalommal a Járási Tanács részéről vélem volt Berki Mihály, Kokovecz István, Paulicki László járási tanács dolgozói. Megérkezésünk alkalmával a jelenlévő tanácselnök Németh Károllyal közöltük azt össze van-e híva a Végrehajtóbizottság tagjai, mire azt válaszolta igen. Megérkezésünk alkalmával az ongai községi tanács hiv. helyiségében találkoztunk Réthy Ferenc volt vb. titkár és annak feleségével. Fent nevezett vb. titkár közölte velünk azt, hogy a jelenlegi tanácselnök már előző nap megszervezte a község lakossága körében az ellenagitációt. A jelenlegi tanács részéről az adm. teendők ellátásával megbízott Nyúl Terézia arra hívta fel Réthy Ferenc figyelmét, hogy Németh Károly tanácselnök azt az utasítást adta a postának, hogy a telefont rajta kívül

senki nem használhatja, illetve ha valaki hívná, rajta kívül ne kapcsoljon senki-nek. Amikor az elnök megérkezett bementünk vele az irodába, kérdeztük tőle meg van-e szervezve a gyűlés, mire Németh Károly azt felelte, „nem tudom mi lesz, mutatva az ablakra – ha ezt ránk verik”. Én közben beszélgettem Németh Károly elnökkel, kihangsúlyozta azt, hogy milyen nehéz Onga községben a vb. elnöki teendők ellátása, ugyanakkor megjegyezni kívánom, hogy kiküldetésünk célja volt az, hogy nevezett lemondassuk, mikor hangoztattam előtte a fentieket azt válaszolta, Ő nem mond le, mert Őt nem a Járási Tanács nevezte ki, hanem őt a nép választotta. Megjegyezni kívánom, hogy megérkezésünk alkalmával a Végrehajtóbizottság tagjai még nem voltak jelen, még várakoznunk kellett, közbe kimentem az utcára, akkor hallottam hogy Németh Károly utasítása alapján a hangoshíradóba közölték, hogy a Végrehajtóbizottság tagjai név szerint Forgács Imre, Réthy Ferenc, Horváth Károly, Papp Lajos és Molnár Bertalan vb. tagok megjelentek a községi tanácson, ugyanakkor velük egyidőbe gyülekeztek a községi tanács épülete előtt. Mivel a vb. tagjai jelen voltak bementünk a hivatalos helyiségben, hogy feladatunk célját közöljük a megjelent vb. tagokkal.

Tárgyalásunk megkezdése előtt Németh Károly tanácselnök kijelentette azt, hogy nem hajlandó részt venni a vb. ülésen, azért mert vele a járási pártbizottság titkára, valamint a Jár. Tan. elnöke már előzőleg közölte, hogy neki el kell távoznia funkciójából. Én Némettel közöltem azt, hogy jelenleg Ő a tanács elnöke, maradjon ott a gyűlésen. A fenti beszélgetésben arra lettem figyelmes, hogy a szomszéd szobából az ajtót kinyitották, a sarkából levették és kb. 30–40 fős tömeg bevonult az irodába, az ajtóba megjelentek Éhik László ongai lakos, kezébe egy juhász kampós bottal, felindulva, káromkodva azt hangoztatta az ott jelenlévő Forgács Imre vb. tag felé, „Maga mit keres itt, vén disznó, rögtön hagyja el a helyiséget magának itt helye nincs.” Ő utána a jelenlévő Réthy Ferenc volt vb. titkár felé azt hangoztatta, „Takarodj ki te is, mivel neked itt semmi helyed nincs, a községet tönkre tetted.” Utána a jelenlévő Horváth Károly vb. tag felé azt a kijelentést tette, „Maga is takarodjon innen ki, köpönyegforgatóra nincs szükség”. A fentiek után Forgács Imre felkelt helyéről és indult kifelé, Éhik László, amikor mellette eltávozott hátulról meglökte és a jelenlévő tömeg felé kiáltva „Üssétek”, láttam azt, hogy többen a jelenlévő tömeg közül Forgácsot többször kézzel oldalba lökték, távozása alkalmával. Utána Réthy Ferenc is távozott, kit szintén a fenti módon oldalra lökdöstek, sőt azt is láttam, hogy a jelenlévők közül, akit megnevezni sem tudok utána rúgott Réthynek. A fentiek után Éhik László felénk fordulva azt a kijelentést tette,

„Maguk is hagyják el a helyiséget, de még a községet is”. Mi nem távoztunk el nevezett hangoskodására, hanem továbbra is benn maradtunk a helyiségben, hogy jövetelünk célját elintézzük. A fentiek után a jelenlévők arra hívták fel figyelmünket, hogy gyerünk át egy nagyobb helyiségbe és ott a tömeg előtt hangoztassuk jövetelünk célját, mivel őket érdekli ez. Erre mi átmentünk, hol Németh Károly jelenlegi tanácselnök nyitotta meg az ülést, hol hangsúlyozta a tömeg előtt azt, hogy Bojkó a jár. tan. vb. elnöke nem mert kijönni, mert ki is kapott volna és ezek után sem lesz véle tárgyalni hajlandó. Utána én ismerttettem a jelenlévők előtt jövetelünk célját, hol a jelenlévők közül többen, emlékezetem szerint Jónyer ongai lakos szólta hozzá, hangsúlyozza azt, hogy Budapesten jelenleg is a vér folyik, mi pedig a régit akarjuk vissza állítani. Én megválaszoltam rá neki, mivel a jelenlévők egyet értettek, utána szép rendbe eltávoztak. Cs. Nagy István. Elmondani kívánom még azt, hogy jelenlévő tömeg közül elhangzott olyan kijelentés, hogy a régi kormány megbukott, mely az 1954-es tanácsot megválasztotta, ők választották a munkás-tanácsot, ezt pedig még azt életükkel is megvédik, ők azt hangsúlyozták, hogy a jelenlegi kormányt nem ismerik el. Hogy ezek a kijelentések kiktől hangoztak el a jelenlévők közül név szerint megmondani nem tudom, mivel mint már említettem is a helyiségben jelenleg ezen alkalommal 100-an tartózkodtak, sőt egy általam ismeretlen idősebb ember, mutatva ránk „Magok is spiclik”. Nekem a fenti helyen az volt a meggyőződésem, hogy a jelenlegi tanács nemcsak a volt vb. tagokat értesítette, hanem a község összlakosságát, mint igazol az is, hogy a szomszédos községből, Ócsanálosról, mely közigazgatásilag Ongához tartozik, az ottani vb. taggal egyidőben 2. két szekérral érkeztek emberek a fenti gyűlésre.

Amikor a tömeg eltávozott a gyűlés befejezése után Németh Károly tanácselnökkel elbeszélgetve elismerte azt, hogy helytelen volt részéről, hogy hangoshíradón keresztül hívatta be a végrehajtóbizottság tagjait, mire aztán össze jött a tömeg is.

Mást az ügyel kapcsolatban elmondani nem tudok, a jegyzőkönyv vallo-másom alapján van felvéve, mit felolvasás után hh. aláírok
Kmft.

felvette: /Mészáros István/ r. hdgy. tanú /Cs.Nagy István/

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21/b. 151/1957. Éhik László peres ügyiratai.)

15. A járási tanács szikszói VB üléséről, Németh Károly kommunista ellenes kijelentéseiről

1957. január 17.

Szikszói Járási Tanács Végrehajtóbizottsága.-

J e g y z ő k ö n y v.-

készült a szikszói Járási Tanács Hivatalos helyiségében 1957. január 16.-án tartott szikszói járás községeinek Vb. elnöki értekezletén.-

Jelen vannak:

Bojkó József, Községi Tanács Vb. elnökei, a Járási Tanács Vb. elnöke, Dr. Gesztelyi Pál mb. vb. titkár.-

Az elhangzott beszámolóhoz hozzászóltak:

Mikola Béla Onga községi Tanács vb. elnökhelyettese:

Hozzászólásában elmondja, hogy Onga község dolgozói nem fogják megengedni, hogy a régi Vb. vezetők kerüljenek a község vezetésébe. Elmondja, hogy a volt Vb. elnök és Vb. titkár vezetése alatt Onga községben nagyösszegű pénzhiányok merültek fel, melyek tisztázva eddig még nincsenek. Kéri, hogy az ügyet mielőbb véglegesen tisztázást nyerjen.-

Németh Károly Onga Községi Tanács Vb. elnöke:

Hozzászólásában először kérdéseket tesz fel.-

1./ Kik a létszámcsökkentő bizottság tagjai.-

2./ A Végrehajtóbizottságnak a MSZMP. bizottsághoz van e valami köze, vagy nincs. /Tudomása szerint semmi köze nincs./

3./ A Községi Tanácsoknál megválasztott jelenlegi Vb. elnökök maradnak e meg továbbá, vagy pedig vissza lesznek állítva a régi Vb. vezetők.-

4./ /Bojkó elvtársához/ Ki választotta meg magát a szikszói járás Vb. elnökének, ki bízta meg magát azzal, hogy a szikszói járásban Vb. elnök legyen. Tudomásom szerint a népé a választási jog, magát pedig nem választotta meg senki. Miért nem hozták eddig nyilvánosságra, vagy az egész most is úgy ment, hogy ne tudjon róla senki? Kifogásolom, hogy az ülés megkezdése előtt a Bojkó elvtárs nem jelentette be, hogy ő lett a Járási Vb. elnöke, miért mástól kell meghallani, miért nem merte nyíltan az embereknek megmondani a gyűlés megkezdése előtt.-

Kifogásolom, hogy a Bojkó elvtárs az itt megjelentekhez az elvtárs szót használja. Mi nem vagyunk magának elvtárs, csak a kommunistáknak szólhat úgy, hogy elvtárs, mi nem vagyunk kommunisták és nem vagyunk maguknak elvtársak, csak kartársak, vagy munkatársak vagyunk. Akkor szólíthat bennünket elvtársnak, ha a maguk elvén a Mallák elvén, a kommunisták elvén fogunk dol-

gozni, de ez nem fog megvalósulni soha, mert mi nem a kommunisták ügyét fogjuk szolgálni, hanem a népét, akik megválasztottak bennünket.–

Tudomásom szerint még a Vöröscsillagot fel nem tették, addig soha nem volt elvtárs szó.–

Felvetődik olyan kérdés, hogy a jelenlegi Szocialista Munkás-Párt-ba nem bízunk, nem vagyok az MSZMP.-nek ellene, de addig nem lehet benne bízni, míg olyan aljas emberek lesznek az élén, mint Mallák, Várhegyi és a többiek.–

Olyan emberek, mint Várhegyi és Tóth, akik Onga községben rálóttek az új titkárra, akik most is spiclik, besúgók, ilyenek most is a Párt tagjai, vagy Mallák, aki éjszaka küldött rám embereket, katonákat, hogy álljak közējük, hagyjam ott Onga községet, azt gondolták, hogy talán megijedtek és rögtön közējük állok, ilyen emberek most is a párt tagjai, ilyen embereknek a pártban nincs helyük.

Ezért gyűlölik meg az emberek az újonnan alakított pártot, mert a régiék mocskolják be a pártnak a nevét.–

Azt az esetet, mikor rálóttek a titkárra azonnal jelentettük az MSZMP-bizottságra, ahol azt a választ kaptuk, hogy ez az ügy nem tartozik rájuk és azóta is hallgatnak ebben az ügyben, de ha más ember tett volna ilyen aljasságot, már megkapták volna a büntetésüket. De ilyen emberek, mint Várhegyi, akik rettegésben tartják egész Onga községet, azoknak semmi bántódásuk nincsen.–

Hozzászólásában továbbá elmondja, hogy nem akarnak hallani sem arról Onga községben, hogy a régi vezetők a község élére álljanak, olyan vezetőkre nincs szükség, akik a nép vagyónát elsikkasztották.– Kéri, hogy a Vb. tagságot szervezzék ujja, s a régi Vb. tagok közül is maradjanak meg emberek, mert azok között is voltak megbecsült emberek.–

Géczi János Monaj Községi Tanács Vb. elnöke.–

Hozzászólásában beszél a Tsz.-ek munkájáról. elmondja, hogy ne legyenek erőszakolva a dolgozó parasztok a Tsz.-be való belépéssel. A tsz.-ek a községekben felbomlottak, minden dolgozó kapja vissza a földjét, amit bevitt. Sérelmezi hozzászólásában, hogy a járási tanács vezetésében, miért a Bojkó és Spisák elvtársak vannak, miért nem az Ádám kartárs, akit mi, a nép választottunk ide, miért azok vannak itt, akiket a párt választott. Mi a párt útján választott vezetőkben a bizalmat nem helyezzük, csak azokba, akit a nép választott.– Sérelmezi továbbá, hogy Mallák elvtárs volt kint Monaj községben és nem a tanácsra ment és ott beszélgetett el a Munkástanács elnökével, hanem a községben egyes embereket kérdezett meg, hogy ki csoda a mostani tanácselnök. Ha kíváncsi volt rá, miért nem mert a Községi Tanácsra eljönni és az elnökkel beszélgetni. Szeretném megkérdezni, hogy mi az érvényes, ha a

nép választ, vagy a párt, engem a nép választott így, tehát semmi köze ahhoz a pártbizottságnak, hogy kit választott a nép Monaj község vezetésére.–

Pazar Dezső Alsóvadászi Községi Tanács Vb. elnöke:

Hozzászólásában beszél az Alsóvadász Községi Munkástanácsról, miért akarják a Munkástanács vezetőit leváltani és a régi vezetőket visszahelyezni a község élére.–

A racionalizálással kapcsolatban a járási tanácson úgy kell végrehajtani, hogy a községekből egy-két ember azon részt vegyen, ne olyan személyek maradjanak meg a járáson, akik nem megbecsült emberek a járás területén, csak azok emberek maradjanak meg, akik a feladatokat el tudják látni, nekünk nincs szükségünk Kertészre, Bojkóra meg a többi elvtársakra, miért nem Ádám István van most is a járási tanács élén, miért kergették el Kormost, Szepesit, Polacsekot, akiket mi megválasztottunk, miért olyanok vannak ide állítva, akikre semmi szükségünk nincs.

A létszámcsökkentéssel kapcsolatban ne a szomszéd épületbe, a pártbizottság épületébe menjünk megint tanácsot kérni, hogy kik maradjanak meg, mert nekünk kommunistákra nincs szükség, csak becsületes dolgozó emberekre, nem azokra, akik ha a falvakban megjelennek és az emberek rettegenek tőlük nekünk ilyenekre nincs szükség. A törvények, amiket nekünk végre kell hajtani régi Rákosi törvények, ezek ellen mindenkinek kifogása van, miért nem hoznak új törvényeket, mi a régi Rákosi törvényeket nem hajtsuk végre. Egyes emberek a Kommunista Pártot hibáztatják, nem azt kell hibáztatni, hanem a Rákosi törvényeit, és annak vezetőit.–

Ellene vagyunk az MSZMP-bizottságnak, csak azért, mert olyanok a vezetői, mint Mallák, miért most is a régi emberek maradtak meg.–

Tudomásunkra jutott, hogy a Megyei Mezőgazdasági Igazgatóságon értekezleten voltak a mezőgazdasági feladatok kérdésében Kertész és Spisák elvtárs, miért mástul kell ezt megtudni. Mit tudnak ezek megtárgyalni a mezőgazdaság problémájával kapcsolatban, miért nem jöttek ki a községekben megkérdezni egyes dolgozókat, mezőgazdasági embereket, hogy mik a hiányosságok, problémák, hogy azokat vitték volna a megyére megtárgyalni. Miért nem hoznak ilyen értekezleteket a nyilvánosságra.–

Beszél továbbá a földrendezésről. – Alsóvadász községben a tsz-ek felbomlottak, a földet visszaadjuk mindenkinek a saját tulajdonát. Kéri, hogy a Mezőgazdasági Igazgatósággal a földkérdést egy héten belül intézzék el.–

Küldjenek földmérő bizottságot a községekbe, a földeket fel kell térképezni, mert régi 1800-as térképek vannak.

A Vb. tagok újjá választását meg kell szervezni, a Vb.-t életre kell hívni.–

Pongrácz András felsődobszai Községi Tanács Vb. elnöke.–

Hozzászólásában beszél a földrendezésről, a tsz-ek felbomlanak, a tagok megkapják saját földtulajdonát, amivel a tsz-be beléptek. A földrendezés minden községben nagy probléma, ezért segítséget kér a Megyei Tanács Mezőgazdasági osztályától.–

A járási Tanácson a létszámcsökkentéssel kapcsolatban, a községekből válasszanak meg két embert a községekből, akik a racionalizáláskor bent lesznek a járási tanácson, hogy azok maradjanak meg a járás vezetésében, akiket a nép megválaszt.–

Rakaczki József Felsővadászi Községi Tanács Vb. elnöke.–

A járási tanácson a létszámcsökkentés folytán a községi tanácsokhoz ne tegyenek le embereket, mert elég a községeknél a Vb. elnök, vb. titkár, akik a községben lévő feladatokat ellátják.–

A régi Vb. vezetők visszaállítása a községekben nem lehetséges, mert csak a nép által megválasztott vezetők lehetnek a község vezetésében.

Hozzászólásában elmondja, hogy a forradalmi események alatt Felsővadász községben a szövetkezeti boltot feltörték, a betörés során több értékes cikk elveszett, kéri, hogy a betörést a rendőrség kellő nyomozással vizsgálja, mert eddig az ügyben kellő intézkedés nem történt.–

A földrendezés kérdését minél hamarabb meg kell oldani a községekben, a Járási Tanács Mezőgazdasági Osztályáról szakembereket küldjenek ki, hogy a községekben a földrendezés mielőbb befejezést nyerjen.–

Butykai István Kiskinizs Községi Tanács Vb. elnöke.–

Kifogásolja hozzászólásában, hogy a járási tanács részéről kiküldött dolgozók a régi vezetők visszaállítását akarják, kiszállásaik alkalmával minden esetben felkeresik Juhász Imre elnököt és a titkárt, s ott nagy italozást folytatnak.

Miért akarják a régi vezetőket a község élére visszahelyezni, mikor Kiskinizs község lakossága ezt nem fogja engedni.– Nekik elégük volt a régi vezetőkől.–

Kéri, hogy a földrendezés mielőbb megoldást nyerjen a községekben, a Járási Mezőgazdasági Osztályon keresztül kérjünk segítséget a Megyei Mezőgazdasági Igazgatóságtól, hogy a községekben a földrendezés mielőbb megoldást nyerjen.

Több hozzászólás nem volt. Bojkó elvtárs a feltett kérdésekre, hozzászólásokra megválaszolt, a válasz a kérdésekre megfelelő volt.–

kmft.–

Bojkó József sk.

vb. elnök.–

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21/b. 187/1957. Németh Károly peres ügyiratai.)

16. Rivó József panaszos jegyzőkönyve ifj. Várhegyi Miklósr

1957. január 17.

Onga Községi Tanács Végrehajtóbizottsága

telefon: Onga 1.

Jegyzőkönyv

Készült Ongán.1957.évi január hó 17.-én a községi tanács Vb. hivatali helyiségében.

Jelen vannak alulírottak:

Idézés nélkül megjelent a községi tanácsházán Rivó József dolgozó adófi-zető s kérte az alábbiak jegyzőkönyvbe foglalását: „1957.évi január hó 16.-án hivatalos idő alatt megjelentem a községi tanácsházán mivel szükségem volt a tanácstól egy hivatalos tanácsi igazolásra. Várakozni kellett tekintettel, hogy az írógép el volt foglalva. Várakozás közben egy másik helyiségből kijött ifj. Várhegyi Miklós abba a helyiségbe amelyikben én várakoztam és durván meg-kérdezte, hogy mire várok és közöltem vele, hogy egy tanácsi igazolásra van szükségem, melyet a tanácsházán szolgálatos teljesítő Szücs Jolánka meg is fog csinálni csak a gép felszabaduljon erre Várhegyi Miklós ifj. berugottan durván azt felelte, hogy „Menjen ki”. Erre közöttünk szóváltás került de én nem men-tem ki, s azt válaszoltam neki, hogy nekem annyi jogom van a tanácsházán mint neki. Majd ifj. Várhegyi Miklós újból bement abba a helyiségbe amelyből kijött s eközben a tanácsigazolás készlet s vártam a tanács elnök igazolásá-
ra amennyiben a tanács elnök el volt foglalva a faluban kintlévő újságíróval. Majd a tanácselnök bejött és megkérdeztem tőle, hogy hivatalos helyiség e és fogadnak-e feleket a tanácselnök erre igent mondott, s behívott az ő szobájá-
ba, ahol Várhegyi Miklós tartózkodott, tisztáztuk, hogy miért akart ő engem kihajtani a tanácsházáról s újból szóváltás került közöttem és Várhegyi Miklós között. Majd távozásom közben a kint lévő 2 újságíró Török és Tóth Ferenc ki-jöttek utánam és megfogták a karomat és felkértek, hogy ne legyek felhevülve mert ifj. Várhegyi Miklós be van rúgva.

Jegyzőkönyv felolvasás után helyben hagyólag aláíratott.

Németh Károly vb. elnök. Rivó József panaszos

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21/b. 187/1957.

Németh Károly peres iratai között.)

17. A falunak fegyverrel való rettegésben tartásáról készült rendkívüli tanácsülés jegyzőkönyve

1957. január 17.

Onga Községi Tanács Végrehajtóbizottsága

Telefon: Onga 1.

Jegyzőkönyv

Készült Ongán, 1957. évi január hó 17.-én a községi tanács VB. Hivatali helyiségében a községi tanács rendkívüli ülésén.

Jelen vannak alulírottak.

A falunak fegyverrel való rettegésben tartása tárgyában.

A községi tanács a falu hangulatát figyelve megállapítja, hogy egy bizonyos idő óta Várhegyi Miklós ifj. és Tóth András ongai lakosok akik közül ifj. Várhegyi Miklós a szikszói pártbizottságban van alkalmazásban, Tóth András pedig a 10-es honvéd utcai őrzászlóaljban teljesít szolgálatot, több cselekményükkel – megpróbálták kiprovokálni, hogy a falu dolgozói velük szembehelyezkedjen és tetlegességre kerüljön a sor. Ennek ellenére a községi tanács a község nyugalma és békéjét megőrizve felhívta a szikszói járási tanács és szikszói járási pártbizottság figyelmét a fentnevezettek magaviseletére és szabálytalan provokációs cselekedeteikre. Ennek ellenére sem a szikszói járási tanács sem a szikszói járási pártbizottság semmiféle intézkedést nem tett ezeknek a szabálytalan provokációknak a megszüntetésére, hanem ennek ellenére megtűrte azt is, hogy 1957. január 16.-án délután ifj. Várhegyi Miklós és vele együtt egy főhadnagy tudomásunk szerint a szikszói kiegészítő parancsnoka és velük együtt még 6 egyén kiszálltak Onga községébe és a községben nyomozásokat is végeztek ifj. Várhegyi Miklós és nevezett főhadnagy ittas állapotban voltak. Megjelentek több helyen érdeklődni a községi tanácselnök Németh Károly politikai magatartása felől. Mikor ezt befejezték mindnyájan megjelentek Onga községi tanácsházán Németh Károly tanácselnököt kritizálni a működéséért. A nevezett főhadnagy amikor megjelent az elnök irodájába be sem mutatkozott, hanem a legdurvább támadással támadta Németh Károly tanácselnököt, mire a tanácselnök felhívta a figyelmét, hogy egy hivatalos helyiségben nem így szoktak megjelenni, hanem mint emberhez illően a megbízás tekintetében igazolással lenni és emberhez illően tárgyalásba bocsátkozni. Ezek után véletlenül Mikola Béla tanácsstag megjelent a tanács elnöki irodában, amikor látva azt, hogy ott 8 személy kérdezi az elnököt és füle hallatára kérdezték

a tanácselnöktől, hogy „Magának nem tetszik a Kádár kormány” erre a tanácselnök úgy nyilatkozott, hogy erre a kérdésre nem vagyok hajlandó a nézetemet kifejezni, de azonban ha úgy kívánja a főhadnagy bajtárs fáradjunk át egy másik helyiségbe és ottan hajlandó vagyok négy szemközt önnek nyilatkozni. Mikola Béla megjelent tanácsstag ezek után megkérdezte a megjelentektől, hogy legyenek szívesek mondják meg mi járatban vannak. Erre föl azt válaszolták, hogy már elintéztük az elnök kartárrsal. Közben azonban ifj. Várhegyi Miklós Mikola Bélát is megkérdezte, hogy magának tetszik a Kádár kormány, melyre Mikola Béla azt válaszolta tudomásul veszem. Ezek után a tanácsházáról eltávoztak ifj. Várhegyi Miklós kivételével. Ifj. Várhegyi Miklós még tovább maradt a tanácsházán egyéni megbeszéléseket tartva. Ezek után Mikola Béla is eltávozott a tanácsházáról és Várhegyi Miklós Németh Károly tanácselnökkel együtt maradtak a tanácsházán, majd a helyzet oda alakult ki, hogy Németh Károly és ifj. Várhegyi Miklós az előbben megtörtént provokációk után baráti kezet nyújtottak egymásnak. Ezek után ifj. Várhegyi Miklós kapacitálta Németh Károly tanácselnököt, hogy a kibékülés után menjenek és költsenek el az italboltban egy pohárka italt. Ez meg is történt.

Miután Németh Károly tanácselnök az italboltból eltávozott, azonban ifj. Várhegyi Miklós tovább maradt az italboltban és pisztolyát kivette és kezdett fenyegetőzni, hogy álljon elébe az aki neki ellenség. Kivette fegyvertartási igazolványát is amelyet megmutatott, hogy ő joggal használja a fegyverét azokkal az emberekkel szemben akik neki ellensége. Aki az italboltba bement mindenkinek fizetett és közbe mindig fegyvertartási engedélyére hivatkozva fegyverével fenyegetőzött. Ezek után még ezzel sem elégedett meg kezében tartva pisztolyával elindult a községbe Németh Károly tanácselnököt keresni és meg is jelent Németh Károly lakásán és megkérdezte, hogy odahaza van-e, mire Németh Károly nagymamája kijött a lakásból és vállalta, hogy az unokája nincsen odahaza, mire Várhegyi Miklós eltávozott, kisidő múlva megjelent a tanácsházán Juhász Győzővel akit lakásból kényszerítve magával vitt, abból a célból, hogy az elnököt megkeresse, azonban a tanácsházán nem találta az elnököt, hanem Földesi Katalin védőnőt és vőlegényét a tanács által kijelölt helyiségben találta, és ekkor ifj. Várhegyi Miklós a nevezetteket igazolásra szólította fel a nevezettek személyazonossági igazolvánnyal igazolták magukat, azonban ifj. Várhegyi Miklós ezzel nem volt megelégedve parancsolta nekik, hogy öltözzenek fel és ő előtte az elnök lakásáig vele együtt jelenjenek meg az elnök lakásán. Mikor megérkeztek az elnök lakása elé a magával kényszerített Juhász győzőt arra szólította föl, hogy nézze meg, hogy az elnök

odahaza van-e már. Erre Németh Károly nagymamája kinyitotta az ajtót akart kijönni értésére adni, hogy odahaza van-e vagy nincsen, azonban az történt, hogy mikor az ajtó kinyílt Várhegyi Miklós ifj. pisztolyából lövést adott le a lakás udvarára. A történetek után Onga község tanácsa kéri a megyei tanács végrehajtószervét vagyis a végrehajtószervének elnökét, hogy ezen sérelmes ügyet vizsgálják felül s ennek elkövetőjét méltó felelősségrevonással állítsák a törvény elé.

Ezen eset már a második volt amit fentebb előadtunk. Ezt megelőzőleg a továbbiakat is elkövették ifj. Magos András és Négyessi Pál ongai lakosok az ongai állami gazdaságból 1957. évi január hó 4-én este háromnegyed nyolc és nyolc között az Ongaújfalui gazdasági központból kerékpáron indultak hazafelé, a tanyát ahogy elhagyták lövöldözésekre lettek figyelmesek megcsengették a kerékpárt, nehogy az út felé lőjjenek erre a távolabb lévő és kivilágított gépkocsiban a világítást eloltották s közben elmellőzték fentnevezettek. De alighogy elmellőzték a gépkocsiba kigyúlt a világítás és már be is kapcsolták és indultak a kerékpárosok után majd egy rövid idő múlva elmellőzték a két kerékpárost s alig haladtak el 100 méter körüli távolságra visszalóttak és a nyomjelzéses lövedék nevezett két kerékpárostól fejmagasságban alig 1 méter – 1 méter 20 centiméterre repült el. Pillanatok alatt súlyos sőt halálos szerencsétlenség lehetett volna. Ezt is előbb nevezett Tóth András és ifj. Várhegyi Miklós követték el.

Ezek már a falu nyugalomát teljesen felkorbácsolták. A tanács a történetek után a béke és a nyugalom megtartása érdekében nem vállalhat felelősséget ha a nevezett fenti szervek sürgősen nem intézkednek és nem akadályozzák meg a további provokációkat.

Kmft.

Németh Károly tanácselnök, Mikola Béla, Mészáros Sándor, Tamás Ferenc, Papp András, Bukovenszki Pál, Tóth Ferenc, id. Hódi Bertalan, Négyessi Pál, Németh László, Dankó Károly, Forgács Gyula, Tóth Bertalan, Rác Dániel

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21/b. 187/1957.

Németh Károly peres ügyiratai.

1957. január 17-én kelt rendkívüli tanácsülés jegyzőkönyve.)

18. Németh Károly letartóztatásáról készült jegyzőkönyv

1957. január 18.

Készült Ongán, 1957. évi január hó 18.-án a községi tanács VB. hivatali helyiségében.

Jelen vannak alulírottak:

Idézés nélkül megjelent Csontos Sándorné s a következőket adja elő: Mikola Béla tanácselnök helyettesnek: Németh Károly ongai tanácselnök letartóztatásának helyszínen szemtanúja voltam amikor a rendőrségi karhatalom Németh Károly tanácselnököt Ongaujfaluban lévő szülőhegyen indok és ok nélkül letartóztatták. Nevezett kijelenti, hogy a rendőrség amikor Németh Károly tanácselnököt felszólította, hogy kövesse őket és adja át fokost a mely nála volt ez meg is történt. Utána Németh Károly tanácselnököt megmotozták és nála semmiféle fegyvert nem találtak.

Nevezett előadja még a következőket: Amikor a karhatalmi közegek Németh Károly ongai tanácselnököt letartóztatták Juhász Pál ongai lakos közbeszólt, hogy miért tartóztatják le a mi elnökünket és kijelentette, hogy ezt nem lehet elvinni, a kiszálló karhatalmi közegek Juhász Pált gumibottal ütlegelni kezdték és eltávolították. Nevezett előadja még, hogy erre tanúként tudja hívni Pacsai István ongai lakost, id. Hódi Bertalan és ifj. Hódi Bertalant, akik szintén szemtanúi voltak az előbb felsoroltaknak. Előadja még nevezett, hogy az az állami gazdasági kocsis aki a karhatalmat szánkóval felszállította jelen volt a fentebb leírt eseményeknél és látta mindezeket. A karhatalmi parancsnok a történetek után kijelentette, a jegyzőkönyvben foglalt személyek előtt, hogy most már maguk távozzanak menjenek haza s az állami gazdasági kocsis pedig várja meg őket az autónál. Azonban a fentnevezett jegyzőkönyvbe foglalt tanúk nem voltak hajlandók eltávozni és megvárták végig, amíg az ongai Németh Károly tanácselnököt szánkóra kényszerítették és elvitték. Más előadni valója nincsen.

Kmft. Csontos Sándorné

Jegyzőkönyv folytatólag felvéve a fent megjelölt napon az ugyancsak idézés nélkül megjelent Pacsai István ongai lakos előadja, hogy a fentebb leírt jegyzőkönyvben foglalt eseményeket ő is saját szemével látta és fülével hallotta, az abban felhozott dolgok ugyan úgy történtek meg amint a fentebb leírt jegyzőkönyvbe bele van foglalva. Más előadni valója nincsen.

Kmft.

Pacsai István

Mikola Béla ongai tanácselnök helyettes kívánja még jegyzőkönyvbe foglalni az Onga község tanácsházán megjelent dolgozók kérését: Onga község dolgozóinak amikor tudomásukra jutott, hogy Németh Károly tanácselnököt letartóztatták a község dolgozóinak véleménye szerint jogtalanul, megjelentek a tanácsházán és kérik, hogy nevezett Németh Károly a tanács és a nép tudomása szerint hazug rágalom beállítása alapján vitték el községünkől, így kérjük szabadlára helyezését és ha még is valami szabálytalanságot is követett volna el úgy a hatóságnak, minden lehetősége meg van arra, hogy később is a szabadlára helyezése után is felelősségre vonhassa.

Hangsúlyozzuk, hogy ezen kérelmünket a rend és nyugalom községünk téren való fenntartása érdekébe szükséges.

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21/b. 187/1957.
Németh Károly peres iratai között.)

19. Jegyzőkönyvi kivonat Németh Károly járási VB ülésen tett kijelentéseiről

1957. január 19.

Jegyzőkönyvi kivonat.

Szikszói Járási Tanács Hivatalos helyiségében tartott szikszói járás községeinek Vb. elnöki értekezletén.- 1957. január 16.-án. Németh Károly Onga községi Tanács Vb. Elnöke hozzászólása.

Hozzászólásában először kérdéseket tesz fel.- 1./ Kik a létszámcsökkenő bizottság tagjai.- 2./ A Végrehajtóbizottságnak az MSZMP.- bizottsághoz van e valami köze nincs /.- 3./ A Községi Tanácsoknál megválasztott jelenlegi vb. elnökök maradnak meg továbbá, vagy pedig vissza lesznek állítva a régi Vb. vezetők 4./ Bojkó elvtárshoz/ Ki választotta meg magát a szikszói járásban vb. elnök legyen. Tudomásom szerint a népé a választási jog, magát pedig nem választotta meg senki. Miért nem hozták eddig nyilvánosságra vagy az egész most is úgy ment, hogy ne tudjon róla senki? Kifogásolom, hogy az ülés megkezdése előtt a Bojkó elvtárs nem jelentette be, hogy ő lett a járási Vb. elnöke, miért mástól kell meghallani, miért nem merete nyíltan az embereknek megmondani a gyűlés megkezdése előtt. Kifogásolom, hogy a Bojkó elvtárs az itt megjelentekhez az elvtárs szót használja. Mi nem vagyunk magának elvtárs, csak a kommunistáknak szólhat úgy, hogy elvtárs, mi nem

vagyunk kommunisták és nem vagyunk maguknak elvtársak, csak kartársak, vagy munkatársak vagyunk. Akkor szólíthat bennünket elvtársnak, ha a maguk elvén a Mallák elvén, a kommunisták elvén fogunk dolgozni, de ez nem fog megvalósulni soha, mert mi nem a kommunisták ügyét fogjuk szolgálni, hanem a népét, mert mi nem a kommunisták ügyét fogjuk szolgálni, hanem a népét, akik megválasztottak bennünket.– Tudomásom szerint még a Vörös csillagot fel nem tették addig soha nem volt elvtárs szó.– Felvetődik olyan kérdés, hogy a jelenlegi Szocialista Munkás-párt be nem bízunk, nem vagyok az MSZMP.-nek ellene, de addig nem lehet benne bízni, míg olyan aljas emberek lesznek az élén, mint Mallák, Várhegyi és a többiek. Olyan emberek, mint Várhegyi és Tóth, akik Onga községben rálöttek az új titkár-ra, akik most is spiclik, besúgók, ilyenek most is a párt tagjai, vagy Mallák, aki éjszaka küldött rám embereket, katonákat hogy álljak közéjük, hagytam ott Onga községet, azt gondolták, hogy talán megijedtek és rögtön közéjük állok, ilyen emberek most is a párt tagjai, ilyen embereknek a pártban nincs helyük. Ezért gyűlölik meg az emberek az újonnan alakított pártot, mert a régiiek mocskolják be a pártnak a nevét.– Azt az esetet, mikor rálöttek a titkár-ra, azonnal jelentettük az MSZMP.-bizottságra, ahol azt a választ kaptuk, hogy ez az ügy nem rájuk tartozik és azóta is hallgatnak ebben az ügyben, de ha más ember tett volna ilyen aljasságot, már megkapták volna büntetésük. de ilyen emberek, mint Várhegyi, akik rettegésben tartják egész Onga községet, azoknak semmi bántódásuk nincsen. Nem akarnak hallani sem arról Onga községben, hogy a régi vezetők a község élére álljanak, olyan vezetőkre nincs szükség, akik a nép a vagyonát elsikkasztották.– Kéri, hogy a Vb. tagságot szervezzék ujja, s a régi Vb. tagok közül is maradjanak meg emberek, mert azok között is voltak megbecsült emberek.

A jegyzőkönyvi kivonat hozzászólás készül a gyorsítási jegyzet alapján.
Szikszó, 1957. január 19.-én.

A kiadvány hitelül (?) Katalin kezelő.–

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21/b. 187/1957.

Németh Károly peres ügyiratai.)

20. Határozat Németh Károly elleni nyomozás elrendeléséről

1957. január 21.

B. M. Borsod megyei főkapitányság szikszói járásosztálya

Szám: 11 / 1957.

Határozat a nyomozás elrendeléséről

A szikszói járási rendőrkapitányság megvizsgálta Járási Tanács által 1957. január hó 21. napján benyújtott, szóval előadott feljelentését, bejelentését, hivatalos feljegyzését, amely azt tartalmazza, hogy január 16-án a járási tanácson megtartott értekezleten Németh Károly VB elnök izgató kijelentéseket tett. Ugyanakkor január 18-án a megyei karhatalmi alakulat által történt előállítás alkalmával a személy motozáskor 8. drb. géppisztoly töltényt tartott magánál.

A rendelkezésre álló adatok bírói úton üldözhető bűncselekmény elkövetésének alapos gyanújára utalnak, ezért figyelemmel a Bp. 2. §-ára, a rendőrkapitányság a Bp. 86. §-a alapján úgy.

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21/b. 187/1957.

Németh Károly peres ügyiratai.)

21. Németh Károly kihallgatása

1957. január 25.

Nyilatkozzon terheltkénti felelősségre vonásáról. A gyanúsítást megértettem magamat bűnösnek nem érzem.

Mondja el rövid önéletrajzát. Szegény munkáscsaládból származom, apám Máv alkalmazott vagyona szoba konyhás lakása van Miskolcon. Egy fiú testvérem van ki nő, vagyona nincs Péksegéd Miskolci lakos. Én a felszabadulás előtt gyermek voltam a felszabadulás után 1950-től 1952-ig géplakatos tanuló voltam. 1952–1954-ig honvédségi tiszti iskolán voltam. Budapesten. 1956-ig a Diósgyőri Lenin kohászati műveknél dolgoztam. 1956. október 23-ától az ongai munkástanácsnak voltam elnöke. Állandó lakásom Onga, vagyonom nincs büntetve nem voltam.

Nyilatkozzon cselekménye elkövetéséről Beismerem azt hogy 1957. január 16-án a szikszói járási tanács helységében VB. ülés alkalmával hozzászólásomban tettem olyan kijelentést, hogy nem vagyok a pártnak ellensége, ugyan akkor annak egyes tagjaival nem értek egyet, PL: Mallák és Várhelyi Miklós pártfunkcionáriusokkal, nevezettek ellen azért szólaltam fel mivel Várhelyi

Miklós Onga község területén több alkalommal lövöldözött mivel felháborította a község lakosságának nyugalalmát. Beismerem azt is hogy hozzászólásom alkalmával kifogásoltam azt hogy Bolykó József mért lett a járási tanács VB. elnöke mivel tudomásom szerint nem volt rá rendelkezés, hogy a nép által megválasztott tanács vezetőit leváltsák. Tagadom, hogy én Mallákot és Várhelyit spiclinek besúgónak mondtam volna, vagy a pártot és a kormányt becsméreltem volna. Beismerem azt hogy az ügyirathoz csatolt ügynevezett „Szovjet ellenes Miatyánkot” én írtam le 1957. január első felében egyik alkalommal amikor Miskolcra Ongára utaztam a vonatban. Hazaérkezésem után a községi tanács agronomusával legépeltettem, ugyan akkor én saját részemre csak egy példányt gépeltettem, hogy aztán Szücs Jolán még hányadarabot gépelt le és ki részére nem tudom. Ugyan akkor az ügy nevezett „Tanuld meg Nemzetem” szövegű verset forradalom ideje alatt egy általam ismeretlen gépkocsiról szórták le, melyből egyet én is felvettem és azt a községi tanács iródájában az íróasztalom fiókjában tartottam. Az őrizetben vételem alkalmával nálam megtalált 8-drb. géppisztolytölténnyel kapcsolatban elmondom, hogy emlékeztem szerint Berta Mihály ongai lakos őrizetbe vétele alkalmával nála talált töltényekből 5.darab nálam maradt a 3.drb-ot, pedig a községi tanács hivataloságja adta át nekem január hó első napjaiban. Én az említett töltényeket a páncélszekrénybe tettem. Egyik alkalommal őrizetbevételem előtt két nappal amikor a járási tanács pénzügyi csoportjának adtam át a páncélszekrényt az említett töltényeket a zsebembe tettem azzal a szándékkal, hogy beszolgáltatásam, ugyan akkor őrizetbevételemig rendőrzárórral nem találkoztam, hogy le tudtam volna azt adni. Azt hogy a töltényt nekem a fent említett Berta László hivataloságja adta át részemre azt nevezett igazolni tudja. Mint már említettem is tagadom azt hogy én a Kormányt és a pártot becsméreltem volna hanem annak fentnevezett tagjai ellen volt észre vételem és helytelenítettem magatartásukat. Védelemre az alábbiakat adom elő. Életemben büntetve nem voltam ugyan akkor a nálam megtalált töltényekkel kapcsolatban megfeledkeztem annak minél előbbi beszolgáltatásáról, ugyan akkor azzal semmi bűnös szándékom nem volt. Ugyan akkor nem volt semmi szándékom a nálam megtalált Szovjet ellenes és Kormány ellenek versekkel kapcsolatban semmivel én azt senkinek nem adtam oda és nem terjesztettem azt. Mást az ügyvel kapcsolatban elmondani nem tudok, a jegyzőkönyv vallomásom alapján van felvéve, mint minden kényszer nélkül tettem azt felolvasás után h. h aláírom.

Felvette: /Mészáros István/ r.hdgy. Gyanúsított: /Németh Károly/

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21/b. 187/1957. Németh Károly peres iratai között.)

22. Éhik László elleni perben helyi tanácsi igazolás

1957. január 31.

Községi tanács Vb. Onga. 1 60/1957. 1957BO.205ig/2 Legfű sz. Igazolás. Onga Községi Tanács Végrehajtóbizottsága ezennel igazolja, hogy Éhik László ongai lakos, aki nős Juhász Ilonával, nevezett 7 kh. föld ingatlan vagyonnal rendelkezik. Ezen kívül van 130. drb juha, ezekből 80 drb. szerződéses, 70 drb pedig ellés előtt áll. Minthogy ezek ellésének levezetéséhez szakértelem kell, s minthogy nevezett feleségének senkije nincs, aki ebben segítene, így a nevezettnek segítségre lenne szüksége. Továbbá igazoljuk, hogy a nevezettnek adótartozása nem áll fenn.

Onga, 1957. jan. hó 31. Mikola Béla Vb. elnök helyettes.

Nyitrai Ferenc mb. vb. titkár.

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21/b. 151/1957.

Éhik László peres ügyiratai.)

23. Éhik László elleni per előkészítő ülésének jegyzőkönyve

1957. március 11.

B.257/1957.-2.szám. Jegyzőkönyv. Készült a hatóság elleni erőszak büntette miatt. Éhik László ongai lakos ellen indított büntető ügyben a szikszói Járásbíróságnál, 1957. január hó 26. napján megtartott előkészítő ülésről.- dr Trauer Hubert tanácsvezető. Mészáros Istváné, Szilágyi József ülnökök Bencze Antalné jegyzőkönyvvezető. Paulik Dezső járási ügyész.

Az előkészítő ülés megnyitása után a járási ügyész röviden ismerteti az ügyet és bejelenti, hogy a tárgyaláson részt kíván venni. Ezután a tanács elnöke az előkészítő ülésen eldöntésre váró kérdéseket előadja és utal arra, hogy az iratok szerinte az 1957. B. Ül. 29. számú ügyészi vádiratban megjelölt büntetlen kívül még más büntett is látszik a vádlott terhére fennforogni.

A bíróság ezután zárt ülésben meghozta, elnök nyilvánosan kihirdette az alábbi végzést: A járásbíróság megállapítja, hogy az ügyben hatásköre nincs, ennél fogva az iratokat további eljárás végett a miskolci Megyei Ügyészségnek megküldeni rendeli. Indokok: Az iratok alapján megállapítható tényállás szerint Éhik László vádlott kampósbottal felfegyverkezve az ongai tanácsháza épületében összegyűlt mintegy 50–60 főnyi csoport előtt Forgács Imre közs. tanácsi vb. tagot arra szólította fel, hogy hagyja el a tanácsházát. Mikor Forgács Imre vb. tag a tanácsházáról kimenőben volt, a vádlott a nevezet vb. tagot

meglökte, az erősen felindult tömeg felé azt kiáltotta: „üssétek.” A csoport tagjai közül erre néhányan Forgács Imrét pusztá kézzel meglökdösték, de komolyabban nem bántalmazták. A vádlott ezután Réti Ferenc vb. titkárt, majd Horváth Károly vb. tagot szólította fel, a tanácsházáról való távozásra. Ezt követően a vádlott a szikszói járási tanácsnak az ongai helyi tagságának megszervezése és megerősítése végett kiküldött tagjait bottal a kezében a község elhagyására szólította fel, úgy hogy a járási tanácsi kiküldöttek, az egybegyűlt tömeg izgatott állapotát látva, dolgavégezetlenül Onga községből eltávoztak.

A bíróság a fenti tényállás alapján a vádlott terhén nem csupán a járási ügyészség vádiratában megjelölt /BHO.96.pont 2.bek./ büntetést is fennforogni látván, a Bp.142.&-a értelmében, az iratokat további eljárás végett a miskolci Megyei Ügyészségnek rendelte megküldeni, figyelemmel arra, hogy az izgatás büntette miatt az eljárás a Megyei Bíróság hatáskörébe tartozik. A jegyzőkönyv hangos gépbemondás után berekesztve.

Kmft.

Dr. Trauer Hubert jb. tanácsvezető Szilágyi József ülnök. Mészáros Istvánné ülnök, Bencze Antalné jegyzőkönyvvezető

Járási Ügyészség Szikszó. 1957.B01./29.szám. Vádirat.

Éhik László ongai lakos ellen hatósági tagja elleni erőszak büntette miatt indult bűnügyben. A nyomozás adatai alapján a következőket állapította meg: Onga községben 1957. január 12-én a járási tanács részéről megjelentek azzal a szándékkal, hogy a községben a V. B.-t helyre állítják és munkájukban megerősítik. Ezen alkalommal községi tanács épületében megjelent Forgács Imre és Réthi Ferenc V. B. tagok. A Tanácsháza előtt ezen időben kb. 100 fő gyűlt össze a községből, közöttük Éhik László is. Ez után Éhik László a V. B. elnök szobájába bement, ahol Forgács Imre és Réthi Ferenc V. B. tagok tartózkodtak. Ez után Éhik Forgács Imrét és Réthi Ferencet a tanács helységéből kilökdöste a csoport közzé és azt mondotta, hogy üssétek. Az ott lévő csoport azonban a V. B. tagokat nem bántalmazta. Éhik László ezen magatartásával az össze hívott V. B. ülést megghiúsította. Majd ezután a járási tanács kiküldöttei a község elhagyására szólította fel. Éhik László ezen alkalommal a V. B. tagjaival erőszakosan viselkedett és árulónak, valamint népnyzónak minősítette a vb. tagjait. Éhik László a bűncselekmény elkövetését részben beismerte. Beismerése mellett bizonyíték a kihallgatott tanúk vallomása. A fenti tény állás alapján az 1957. január hó 18-tól előzetes letartóztatásban lévő: Éhik László aki 1910. május 16-án Rakaca községben született, Ongán lakik, apja Mihály, anyja Szabó Teréz, nős Juhász Ilonával, magyar állampolgár, földműves,

8. kh. földje és 130 db birkája van, büntetve volt 9.-szer. Védelem, a BHÖ.96. pont 2. bekezdésében foglalt hatóság tagjai ellen elkövetett erőszak büntetével, mert 1957. január hó 12-én Onga községben a vb. tagjait hivatásuk jogszerű gyakorlásában akadályozta. Az eljárásra a Bp.22.§-a valamint 24.§.0. bekezdése értelmében a szikszói járásbírósnak van hatásköre és illetékessége. Indítványozom Éhik László előzetes letartóztatásának a meghosszabítását az elsőfokú érdemleges határozat hozatalig. Az ügy tárgyalásán részt veszek.

Idézendők Éhik László vádlott Miskolc megyei börtönből. Réti Ferenc tanú Onga, Horváth Károly „Ócsanáros Forgács Imre „Szikszó. Rózsa Ferenc utca 15. sz. Berki Mihály „Szikszó Kassai út 30. Kokovec István „Alsóvadász Petőfi út 33. Cs.Nagy István

Szikszó. 1957. január hó 25. Paulik Dezső Járási Ügyész. Járásbírósnak Szikszó.

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21/b. 151/1957. Éhik László peres ügyiratai.)

24. Németh Károly elleni fellebbezési tárgyaláson a Legfelsőbb Bíróság által hozott ítélet

1957. március 11.

Bf.IV.1034/1957/14.szám A népköztársaság nevében!

A Magyar Népköztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, az 1957. év június hó 4. napján tartott nyilvános fellebbezési tárgyaláson meghozta a következő ítéletet:

Németh Károly ellen a demokratikus államrend elleni izgatás és más bűntett miatt indított bűnügyben a miskolci megyei bíróság B.187/1957/10. számú ítéletét akként változtatja meg, hogy vádlott cselekményét folytatólagosan elkövetettnek minősíti és ezért vele szemben az elsőfokú bíróság által megállapított büntetést tekinti kiszabottnak. A védelmi fellebbezéseket elutasítja. A vádlottnak az első bírói ítélet napjától tovább folyó előzetes fogva tartása idejét a kiszabott börtönbüntetésbe teljes egészében beszámítja.

Indokolás. Az elsőfokú ítélet ellen a vádlott és védője a bűnösség megállapítása miatt és enyhítés végett fellebbezett. A fellebbezési tárgyaláson a vádlott védője a bűnösség megállapításának sérelmezésen keresztül az ítéleti tényállást az első bíróság mérlegelésétől eltérő alapon támadta, bizonyítékoknak a benső bírói meggyőződésen alapuló értékelése azonban a fellebbezési eljárásban felülvizsgálat tárgya nem lehet, s így ez a támadás nem is volt figyelembe vehető.

Az irányadó tényállás szerint a vádlott bűnösségének megállapítása és cselekményének BHÖ.2.pont b/ alpont szerinti minősítése tényszerű azzal a módosítással, hogy az nem több-rendbeli, hanem folytatólagosan elkövetett. Az állandó bírói gyakorlat szerint ugyanis amennyiben a vádlott több alkalommal, de rövidebb időközönként tette meg a demokratikus államrend elleni gyűlölet felkeltésére alkalmas kijelentést, vagy követett el ilyen cselekményt, azt folytatólagosan elkövetettnek kell tekinteni. A minősítésbeli változásnak a büntetés kiszabására kiterjedő hatása a jelen ügyben nincs. Az elsőfokú bíróság a bűnösségi körülményeket helyesen sorolta fel. Az elkövetés időpontja, a kijelentések tartalma, valamint a vádlott által legépeltetett vers rendkívül uszító volta, a cselekmény társadalmi veszélyességét fokozottabbá teszi. Mindezek folytán enyhébb büntetés kiszabására törvényes lehetőség nincs, az nem biztosítaná a vádlott átnevelését és az általános megelőzést sem. Ezért a Legfelsőbb Bíróság a védelmi fellebbezéseket mint alaptalanokat elutasította.

Budapest, 1957. június 4.

Dr. Buday Ferenc s.k. a tanács elnöke, dr. Tamics Jenőné s.k. előadó bíró,
dr. Borbély János s.k. bíró.

kiadvány hitelül: irodavezető. B 187/1957

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21/b. 187/1957.

Németh Károly peres ügyiratai.)

25. Éhik László megyei bíróság általi elítélése

1957. március 11.

A miskolci megyei bíróságtól. B. 151/1957-8.szám.

A NÉPKÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A miskolci megyei bíróság, mint büntető bíróság Miskolcon 1957. március 11. napján tartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő ítéletet: 1957. január 18. napjától előzetes letartóztatásban levő: É H I K L Á S Z L Ó – 1910. Május 16. napján született Rakacán, ongai /Fő-utca/ lakos nős Juhász Ilonával 1. 9. éves gyermeke van, 8. hold földben gazdálkodó, juhász foglalkozású, 130 birkája is van, magyar állampolgár és anyanyelvű, katona volt, közlegényi rangban, 6 elemi iskolát végzett, apja Mihály, anyja Szabó Teréz, büntetve volt 9 esetben. Ezek közül a felszabadulás óta két ízben is izgatásért, és pedig 1950.-ben a debreceni megyei bírósággal, 3 hónapi fogházra és 1953. évben a miskolci megyei bíróság által 2 évi és hat hónapi börtönre, mindkettőre néz-

ve közkegyelmet nyert, egyéb büntetési úgy a felszabadulás előtt mint után részben személyi, részben vagyoni elleni, vádlott b ü n ö s népi demokratikus államrend elleni izgatás büntetéseben és ezért a megyei bíróság vádlottat 3./három/ évi és 6/hat/ hónapi börtönbüntetésre, mint főbüntetésre, a büntető törvényben meghatározott egyes jogaitól 5./öt/ évi időtartamra való eltiltásra, és 1000 /egyezer/ forint értékű vagyonának elkobzására, mint mellékbüntetésre ítéli. A börtönbüntetést megkezdése napjától kell számítani, de abba 1957. január 18. napjától a mai napig eltelt 1. /egy/ hónapot és 21. /huszonegy/ napot beszámítja. Köteles vádlott a felmerült 105 forint 20 fill. /egyszázöt/ forint 20 fillér bűnügyi költséget az államnak 15 nap alatt megfizetni.

Indoklás: A megyei bíróság a tárgyalás adatai alapján a következő, tényállást állapította meg; A többszörösen büntetett előéletű, 47 éves, nős, 1 gyermekes, kulák származású, most 8 holdon gazdálkodó, juhászattal is foglalkozó vádlott 1957. január 12. napján Onga községben a törvényesen megválasztott, de az ellenforradalom következtében felbomlott községi tanács újra való megalakulását alábbiakban kifejtendő erőszakos magatartásával meggátolta.

A szikszói járási tanács a nyugalom és rend helyreállítása után 1957. január elején határozatot hozott, hogy szerte a járásban, így Onga községben is helyre fogja állítani a felbomlott községi tanácsot. E-végből és Nagy István, Kokovecz István, Paulicky László és Berki Mihály nevű tanácsi dolgozókat 1957. január 12. napján kiküldte Onga községbe. A járási tanács elnöke közölte a bizottság egyik tagjával, Cs. Nagy Istvánnal, hogy már telefonon intézkedett a mondott napon a községi Végrehajtó Bizottság összehívása iránt. A bizottság a délutáni órákban érkezett meg Ongára. Megérkezésükkor 2–3 főből álló kisebb csoportok álldogáltak a községi tanács előtt. Egy órakor a községi hangos híradó szerte a faluban azonnali megjelenésre hívta fel a végrehajtóbizottság tagjait. E-felhívás alapján nemcsak a végrehajtó bizottság tagjai, hanem a község lakosai is a tanácsházára mentek. A végrehajtóbizottság tagjai előtt a járási tanácstól kiküldött Cs. Nagy István akarta ismertetni jövetelük célját egy kisebb helyiségben, ahová másik három hivatalos helyiségen keresztül lehetett bejutni. Alig kezdett bele a beszédjébe Cs. Nagy István, amikor egy nagyobb tömeg élén berontott a szobába Éhik László vádlott, kezében egy juhászbottal és ingerülten a botot a padlóba verve kérdőre vonta a megjelent hivatalos személyeket, hogy kicsodák és mit akarnak? Nagyobb tömeg élén, bottal felszerelt vádlott fellépése és egész magatartása fenyegető volt a hivatalos személyek előtt. Mindnyájan meglepődtek a vádlott erőszakos fellépésén. A meglepetéstől nem jutottak szóhoz sem, vádlott fenyegetve közeledett Forgács Imre községi

végrehajtóbizottsági tag felé, őt vén disznónak nevezve ülőhelyéről gallérjánál fogva felrántotta és kidobta az ajtón a tömeg közé azzal a felhívással, hogy üs-sétek. A tömeg utat nyitott a kidobott embernek, néhányan öklüket nyújtották a kidobott ember felé, azonban az ütések nem érték a távozó Forgács Imrét. Utána Réti Ferenc Vb. titkárhoz fordult, és őt is kiutasította a teremből azzal, hogy loptál, a községet is tönkre tetted, takarodj ki innen. Meglátta Horváth Károly Vb-tagot is, akit vén köpönyegforgatónak nevezett és kérdőre vonta, hogy mit keresel itt? Horváth Károly a durva fellépést már nem várta meg, hogy őt is kidobja vagy kiutasítsa, ezért eltávozott a helyiségből. Majd a járási tanács kiküldötteihez fordult és azokat is kiutasította, nemcsak a teremből, de a községből is. A vádlott ismertetett fellépése előtt egy Jónyér nevű ongai lakos kérte a megjelenteket, hogy szándékukat a megjelent tömeg előtt is ismertessék. Ez a figyelmeztetés és vádlottnak ismertetett fellépése a bizottságot arra indította, hogy a követelőző tömeg előtt ismertesse jövetelük célját. E végből a tömeg bevonult egy tanácsterembe, ahol a bizottság általános tájékoztatót adott az ellenforradalom eseményeiről. Ez a gyűlés már viszonylag békésen zajlott le, bár a vádlott ott is felszólalt és azt hangoztatta, hogy nekik nem kell az 1954. évben megválasztott tanács, nekik az úgynevezett Munkástanács kell, amelyet az ellenforradalom alatt választottak meg. A kiküldöttek is tudomással bírtak a lakosságnak a törvényesen megválasztott Vb. elnökkel szemben támasztott kifogásáról és ezért a kiküldöttek nem is akarták a Vb. elnököt, Szabó Ferencet állásba vissza helyezni. Az volt a céljuk, hogy a végrehajtó bizottság titkárát, Réti Ferencet bízta meg. A vádlott fellépése azonban a bizottságot ebben a munkájában megakadályozta, hisz a megjelent végrehajtó bizottsági tagok nagy részét a vádlott erőszakos úton eltávolította. Ugyanis öten jelentek meg és ezek közül a vádlott hármát, közöttük a Vb. titkár is eltávolította.

Azt is tényként állapította meg a megyei bíróság, hogy a lakosságnak Szabó Ferenc Vb. elnök és a Vb. Titkár ellen emelt panaszát a járási tanács kivizsgálta, azt alaposnak nem találta, nevezettek ellen fegyelmi eljárást nem indított. Azonban ennek ellenére egyik személy sincs most hivatalába, hanem a község ügyeit a járási tanács által megbízott személyek vezetik. A fent ismertetett eseményről a járási tanács kiküldöttei jelentést tettek és ezután az ügyben megindult a büntető eljárás, melynek során a szikszói járási ügyész a BHÖ.96.pont /2/ bekezdésében foglalt hatóság tagjai elleni erőszak büntette miatt emelt vádat Éhik László ellen. A szikszói járásbíróság előkészítő ülésben megállapította, hogy az ügyben nincs hatásköre és ezért az iratokat a miskolci megyei ügyészségnek küldte meg. A megyei ügyészség, akik vádlott cselekményben

a hatósági közeg elleni erőszakon felül még a BHÖ.26.pont /2/ bekezdésében foglalt izgatás büntetést is fennforogni látta és vádját ezek szerint tartotta fenn Éhik Lászlóval szemben.

A tárgyaláson a vádlott azzal védekezett, hogy Ő a tömeg fenyegető fellépésére ment oda, jóakarattal azért, hogy a bent lévőket a nép felháborodásából adódó erőszakosságtól megmentse. Jóakarattal távolította el a hivatalos személyeket azért, hogy a tömeg ne bánthassa őket. A megyei bíróság vádlottnak ezt a védekezését nem találta alaposnak. A vádlott indulatosan Juhász bottal a kezében egy nagyobb tömeg élén jelent meg a törvény szerint nem nyilvánosan tartandó végrehajtó bizottsági ülésen. Az egész magatartásban nem jó szándék, hanem fenyegetés nyilvánult meg. Botját a padlóba verve ingerülten támadt a tanácskozó testületre, annak egyes tagjait erőszakos úton eltávolította, gallérjánál fogva kidobta a tömeg közzé és felhívta a tömeget, hogy a kidobott embert üssék. Majd másokkal szemben is erőszakoskodott, durván káromkodott, megfenyegette őket és távozásra szólította fel. Vádlottnak ezt a magatartását a tárgyaláson kihallgatott Cs. Nagy István, Kokovecz István, Berki Mihály, Forgács Imre, Horváth Károly, Réty Ferenc tanúk lényegében egybehangzóan bizonyították. Ilyen bizonyító adatok mellett a megyei ügyészség vádlottal szemben az írásbeli vádjával egyezően továbbra is a BHÖ.96./2./ bekezdésében foglalt hatósági közeg elleni erőszak és a BHÖ.26.pontja /2/ bek. foglalt izgatás büntetése alatt tartotta fenn a vádját.

A megyei bíróság vádlott magatartását ezen túlmenően a törvény szigorúbb rendelkezése szerint értékelte és ennek alapján vádlottat és védőjét a Bp.178.§-ban foglalt jogaira figyelmeztette. Nevezettek figyelmeztetés után kijelentették, hogy emiatt a tárgyalás elnapolását nem kívánják. Ilyen körülmények között a megyei bíróság a fenti tényállás alapján vádlott bűnösségét a vádtól eltérően a BHÖ.2./b. pontjában foglalt népi demokratikus államrend elleni izgatás büntetésében állapította meg. Az kétségtelen tény, hogy vádlott ismertett cselekvőségében az ellenforradalom lezajlása után több elem van, mint egy viszonylag békés körülmények között lezajlott hasonló támadás. Vádlott nemcsak a hatóság tagjai ellen intézte a tényállásbeli támadást, hanem ezzel döntően a törvényesen megválasztott községi tanács működését gátolta meg. Támadása tehát a tanácsrendszer, mint népi demokratikus államrendünk egyik alapintézménye ellen irányult, és alkalmas a tanácsrendszer elleni gyűlölet felkeltésére. Ezért cselekménye a BHÖ 2 / b. pontjával foglalt népi demokratikus államrend elleni izgatás büntetést valósítja meg. A büntetés kiszabásánál a megyei bíróság súlyosbító körülményként értékelte a vádlott

többszörösen büntetett előéletét. A vádlott nemcsak személyi és vagyon elleni bűncselekmények miatt volt több alkalommal elítélve úgy a felszabadulás óta, mint azelőtt is, hanem a felszabadulás után népi demokratikus államrend elleni izgatás büntette miatt két alkalommal is. Ezek szerint nemcsak a cselekményében, hanem a személyében is nagyobb fokú társadalom-veszélyesség nyilvánul meg. Enyhítő csak a nős, családos állapot. Mindezekre tekintettel a megyei bíróság vádlottal szemben olyan büntetést szabott, amely az adott viszonyok között a Btá.50.§-ban foglalt büntetéskiszabási céloknak leginkább megfelel és arányban él a kiemelt bűnösségi körülményekkel is. Ezt a büntetést látta a bíróság szükségesnek a dolgozó nép védelme érdekében. A többszörösen büntetett előéletű vádlott az eset összes körülményénél fogva a büntető törvényben meghatározott egyes jogok gyakorlására méltatlannak mutatkozott, ezért azoktól, azok gyakorlásától a megyei bíróság vádlottat 5. évi időtartamra eltiltotta, mellékbüntetésül.

Minthogy a vádlottnak megfelelő keresete, vagyona, jövedelme van, ezért további mellékbüntetésül vele szemben vagyoni viszonyaihoz mért vagyonelkobzást is alkalmazott a Btá.11. pont utolsó bekezdése alapján. Az előzetes letartóztatásnak a kiszabott börtönbüntetésbe való beszámítása a Btá.54.§-án alapszik. A felmerült bűnügyi költség megfizetésére a Bp.244.§-a alapján kötelezte a bíróság a vádlottat. A védelemnek arra vonatkozóan ajánlott bizonyítási indítványát, hogy a vádlott a vádeset alkalmával milyen kifejezést használt, a megyei bíróság, mint szükségtelen és véltalant elutasította, mert ez a körülmény a lefolytatott bizonyítás adataival egyezően kétségtelenül beigazolást nyert. További bizonyítás szükségtelen. Arra vonatkozóan ajánlott bizonyítás is szükségtelen, hogy Szabó Ferenc tanácselnök ellen volt-e fegyelmi, mert erre vonatkozóan is megnyugtató adatot szolgáltatott a lefolytatott bizonyítás. Miskolc 1957. évi március hó 11. napján.

dr. Szabó Márton sk mb.t. elnöke, Id. Bimbó József és Gajdos János sk.mb. elnökök.

A kiadvány hitelül: L.i. ítélet kiad. dr. Kerényi Béla ügyv. H. mb. irodavezető.- „Előzetes letartóztatás miatti fellebbezés elbírálása végzett soron kívül felterjesztendő.”

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21/b. 151/1957.

Éhik László peres ügyiratai.)

26. Ítélet Németh Károly ügyében

1957. március 25.

A miskolci megyei bíróság

B. 187/1957.-10. szám.

A Népköztársaság Nevében!

A Miskolci megyei bíróság, Miskolcon 1957.évi március hó 25. napján tartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő ítéletet: Az 1957. évi január hó 18.napjától előzetes letartóztatásban lévő Németh Károly vádlott, aki 1935. évi szeptember hó 20. napján Miskolcon született, ongai lakos, nőtlen, géplakatos foglalkozású, 1956. novemberétől letartóztatásáig Vb. elnök 1300 forintos havi fizetéssel, vagyontalan, katona volt, két ipariskolát végzett, atyja: Sándor, anyja: Halász Rozália, büntetlen előéletű, bűnös 2 rb. népi demokratikus államrend elleni izgatás és 1 rb. lőszerrejtegetés büntetében. A megyei bíróság ezért összbüntetésül vádlottat 4 /négy/évi börtönre, és 500/ötszáz/forint vagyonekobzásra, valamint 6/hat/évi büntetőtörvényben meghatározott egyes állampolgári jogainak gyakorlásától eltiltásra, mint mellékbüntetésre ítéli.

A vádlott által az előzetes letartóztatásban eltöltött időt, 1957. január 18-tól március 25-ig eltelt 2 hónapot és 7 napot, - a kiszabott szabadságvesztés büntetésbe beszámítani rendeli. A bíróság a bűnjelként elfoglalt 8 rb. géppisztolytöltényt a rendőrség részére a rendeli kiadni, míg a két uszító tartalmú verset megsemmisíteni rendeli. A vádlott köteles az idáig felmerült bűnügyi költséget, 49 forint 30 fillért az államnak megtéríteni. Indoklás: A megyei bíróság a tárgyalás adatai, a kihallgatott tanuk vallomásai alapján tényként állapította meg a következőket: Vádlott az 1956. évi októberi ellenforradalmi eseményeket megelőzően a Lenin Kohászati Műveknél, mint géplakatos dolgozott. Október hó végén Onga községben a munkástanács elnökének választották meg mert határozott fellépésével s jó szónoki készségével, álhazafias jelszavakat hangoztatva, meg tudta nyerni a község lakói nagy részének a bizalmát. November 20-a táján aztán a község lakossága nyílt szavazással a községi tanács vb. elnökének választotta meg. Vádlottnak a népi demokratikus rendszerrel szemben semmiféle panasa nem volt, ugyanígy a kommunistákkal szemben sem lehetett, mégis fiatal kora ellenére minden megnyilatkozásában a kommunisták ellen támadott.

1957. évi január hó 16. napján Szikszón a járási tanács Vb. értekezletet tartott a községi Vb. elnökök részére. Ezen az értekezleten vádlott is részt vett, mint Onga község Vb. elnöke.

Bojkó József megnyitója és beszámolója után vádlott másodiknak szólalt fel. Hozzászólása elején már kifogásolta, hogy az értekezlet vezetője miért használja az elvtárs szót a jelenlévőkkel szemben. Kifejezésre juttatta, többes számban beszélve, hogy „csak akkor szólíthat bennünket elvtársnak, ha a maguk elvén, a Mallák elvén, a kommunisták elvén fogunk dolgozni, de ez nem fog megvalósulni soha, mert mi nem a kommunisták ügyét fogjuk szolgálni, hanem a népét, akik megválasztottak bennünket.” „Tudomásom szerint míg a vöröscsillagot fel nem tették, addig soha nem volt elvtárs szó.” Vádlott felszólalásának eredményeképpen ezen az értekezleten többen felszólaltak hasonló hangnemben. Ezt az értekezlet megelőzően január hó elején, vádlott vonaton utazva ismeretlen személytől feljegyzett egy ellenforradalmi tartalmú verset, „Miatyánk” címmel. Az uszító tartalmú verset Ongára érve, a községi tanács egyik dolgozójával, Szücs Jolánnal legépelte. Láta tudomással bírt arról, hogy Szücs Jolán nem egy példányt hanem több példányt gépel, sőt azt is látta, hogy az irodában tartózkodó személyek is kapnak ezekből a versekből, mégis ebbe belenyugodott, azt tudomásul vette. A legépelte versből egy példányt aztán ő is eltett. Még korábban 1956. november hónap folyamán ismeretlen körülmények között birtokába került egy „Tanuld meg nemzetem” c. ellenforradalmi vers, melyet elolvasás után fiókjában tartott egészen letartóztatásáig. A fenti magatartásokon kívül vádlott 1956 novemberében és 1957 januárjában 8 darab géppisztolytöltényhez jutott, melyekkel ez lett volna a kötelessége, hogy a legrövidebb időn belül azokat leadja a rendőrségen. Ezt azonban vádlott elmulasztotta annak ellenére, hogy erre több ízben meg lett volna az alkalma.

A megyei ügyészség vádlottal szemben a B.H.Ö. 2.pont c./ alpontban felvett izgatás és ezzel halmazatban a 34.pont 1./hek.-ben felvett lőszerrejtegetés büntettei miatt emelt vádat, melyet a tárgyaló ügyész részben módosított, és a 2.pontos cselekményt b./ alpontra minősítette. A vádlott a tárgyalás során részben beismerte a bűncselekmények elkövetését, viszont tagadta a bűnösségét. Azzal védekezett, hogy a január hó 16-ai értekezleten ő nem a kommunisták ellen általában, hanem egyes személyek ellen szólalt fel, vagyis, hogy jogos bírálatot gyakorolt csak. A verseket pedig csak azért tartotta magánál, és az egyiket csak azért íratta le, mert tetszett neki a vers stílusa. A lőszert jogosan tartotta magánál és azokat szándéka volt leadni, de erre a letartóztatásáig nem volt alkalma. A megyei bíróság vádlott védekezéseit nem fogadta el, és tagadásával szemben bizonyítéknak vette a kihallgatott érdektelen tanúk vallomásait, így nevezetesen Bolykó József és Krizsanda Katalin érdektelen

tanuk vallomásait, akik határozottan vallották, hogy vádlott elkövette az ítéleti tényállásban foglaltakat a január 16.-ai értekezleten. A gyorsírási jegyzetek alapján készült értekezleti jegyzőkönyv, mint okirati bizonyíték, a vádlott tagadásával szemben bizonyítéknak lett figyelembe véve. Szücs Jolán és Nyitrai Teréz a „Miatyánk” c. vers legépeltetésére tettek vádlottra terhelő vallomást. A géppisztolytöltény esetében pedig azért nem adott helyt a bíróság a vádlott védekezésének, mert annak ellenére, hogy arra alkalma lett volna, nem adta le az illetékeseknek. A rendőrök rendszeresen jártak a községbe és ilyenkor általában felkeresték a tanácsházát is. Ezen túlmenően vádlottnak a Szikszóra való bemenetele alkalmával is lehetősége lett volna leadni ezeket a töltényeket. Ilyen körülményekből a bíróság arra következtetett, hogy azokat nem akarta leadni vádlott, de ha ez is lett volna a szándéka, a vádbeli időben azok birtokában tartása jogellenes volt.

Vádlottnak az így bizonyított cselekménye a B.H.Ö 2.pont b./ alpontjában felvett és a 11.pont 3. bek. szerint minősülő 2.rb. izgatás és 1 rb. B.H.Ö. 34.pont 1./ bek.-ben meghatározott lőszerrejtegetés büntettét valósította meg. Mivel vádlott 1957. évi január hó 16. napján tartott tanácselnöki értekezleten a kommunisták és a kommunisták pártja ellen gyűlölet keltésére alkalmas kijelentéseket használt, igyekezett a hangulatot a kommunisták ellen hangolni, amely az alkalmossal részben sikerült is neki. 1957. január elején pedig egy izgató, a fennálló társadalom ellen uszító tartalmú verset a tanács hivatalos helységében, annak egyik alkalmazottjával legépeltetett. Láttá, hogy az általa átadott ellenforradalmi tartalmú vers több példányban lett legépelve és azt a jelenlévők széthordják, ezt tudomásul vette, meg nem akadályozta. Ebből a tényből arra következtetett a bíróság, hogy a vers hangos felolvasása és a legépelés utáni szétosztása a vádlott beleegyezésével és szándékával történt, ha ez a szándék csupán részéről és eshetőleges is volt. 1956 novemberétől egészen a letartóztatásáig lőszert is tartott birtokában, annak ellenére, hogy arra jogosult nem volt.

A büntetés kiszabásánál a bíróság súlyosító körülményt nem észlelt, viszont enyhítőként vette figyelembe a vádlott büntetlen előéletét, fiatalabb korát és részbeni beismerését. A büntetés mértékének a megállapításánál figyelemmel volt a bíróság a cselekmény rendkívüli társadalmi veszélyességére, mivel az elkövetés idején a cselekmény a népi hatalom megszilárdítását, a rend helyreállítását akadályozta, ugyanis vádlott magatartásával az emberek érzelmére akart hatni.

A büntetés kiszabása a Btá. 57.§.-ban foglalt összbüntetési szabályok figyelembe vétele mellett történt a B.H.Ö. 11.pont 3./ bek. alapján. A vagyoneklobzás kimondása a B.H.Ö. 11. pont.5./ bek.,az előzetes tartóztatásában eltöltött

idő beszámítása a Btá. 54., az elkobzás megállapítása egyrészt a Btá. 37.§., másrészt a B.H.Ö. 34.pont 2./ bek. alapján történt, míg a bűnügyi költség megtérítésére való kötelezés tekintetében a Bp. 244.§.-ra utal a bíróság. A vádlottat a bíróság a Btá. 40.§.ban felsorolt egyes állampolgári jogainak gyakorlásától 6 évre eltiltotta, mivel cselekményével bebizonyította, hogy azok gyakorlására méltatlan. Úgy látja a bíróság, hogy a rendelkező részben foglalt büntetés áll arányában az elkövetett cselekmény társadalmi veszélyességével és az lesz alkalmas arra, hogy a vádlottat és hasonló cselekményt elkövetni szándékozókat a jövőben visszatartsa és neveljen a népi demokrácia tiszteletben tartására. Miskolc, 1957 évi március hó 25. napján.

Kuhnyár László mb. tanácsvezető

Weisz Imréné ülnök

Mezősi József ülnök.

L.i Ítéletet leírandó 8 példányban. Kiadandó: vádlott védőjének és ügyésznek. Utána összes iratok rögtön felterjesztendőek vádlott és védőjének fellebbezése miatt Legfelsőbb Bírósághoz. Bef. kiv. 1957. APR. 25.

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21/b. 187/1957.

Németh Károly peres iratai között.)

25. Kincses József peréhez kapcsolódó bírósági megjegyzések

1957. május 16.

Gys. XI.1057/1957-14. szám.

Kincses József a tanúvallomásokra semmiféle elfogadható kifogást tenni nem tudott, hiszen ezen tanúk teljesen érdektelenek voltak, a vallomásukat közvetlen észleleteken alapulva adták elő. A bizonyítékokat akként kívánta azonban gyengíteni, hogy az általa a munkástanácson elmondott eseményeket oda magyarázta, hogy azt Gyarmati Lukács felbujtatására mondta így el, mert Gyarmati Lukács megfenyegette, hogy másképp bajba fog kerülni.

Ez a védekezés azonban elfogadhatatlan. Nyilvánvaló, hogy Kincses József személyét munkahelyén teljesen ismerték és az időközben disszidált Gyarmati Lukácsnak semmiféle érdeke nem volt, hogy éppen abban az időben, amikor az ellenforradalom már úrrá lett Miskolcon és a rendőrök elleni merényletet abban az időben dicsőségnak számította. Ez ki is világlik abból, hogy Kincses Józsefet éppen az ellenforradalom alatt tanúsított magatartása miatt munkástanácsi taggá választották. Kincses Józsefnek legfeljebb Gyarmati Lukácstól kellett volna

tartani, aki a Lengyel Gyula vallomása szerint igen tevékenyen vett részt Gáti Gyula agyonverésében, s így semmiféle indoka nem lett volna Gyarmati Lukácsnak, hogy Kincsesből az ellenforradalom részére hőst csináljon.

Mindezekből a körülményekből világosan állapítható meg, hogy Kincses József védekezése rosszhiszemű, magát a megérdemelt büntetéstől akarja megmenteni és a bizonyítás anyagával ellentétes védekezése el nem fogadható.

A bűnösségi körülmények

A fővárosi bíróság a vádlottakra kiszabandó büntetés megállapíthatósága céljából mindenekelőtt vizsgálta a vádlottak személyében és cselekvőségeiben rejlő társadalomveszélyességét.

Az ellenforradalom és az abban résztvevők cselekményeinek társadalomveszélyességére nézve túl sok szót nem kell vesztegetni. Az októberi események társadalom veszélyességét mindenki saját maga tapasztalhatta. Budapesten és vidéken a magyar dolgozók százezrei éltek hosszú heteken keresztül halálfelelemben, nem tudták, hogy melyik percben omlik össze felettük a ház, s nem tudták, hogy amikor lefekszenek, másnap lesz-e felkelés. De az ellenforradalom leverése után is a nyomor, az éhség, a romok, a munkanélküliség fenyegető veszélye és a szinte elkerülhetetlennek látszó inflációs veszedelmek lebegtek a dolgozók milliói felett. S amikor már el is hallgattak a fegyverek, az éjszaka sötétjében az elrejtőzött ellenforradalmárok és bűnözők fegyverei újból megszóltak, fegyveres banditák törtek be békés polgárok házaiba, elrabolták hosszú évek során becsületes munkával megszerzett vagyontárgyaikat, a kötelességüket teljesítő személyeket orvul az utcán legyilkolták és senki sem tudhatta, hogy esetleg lakásának küszöbén, vagy az utcán gyanútlanul haladva valamelyik haragosa, vagy politikai ellenfele nem-e gyilkolja meg.

Kincses József XIX. r. vádlott társadalomveszélyessége a legkiemelkedőbb. Mint a munkáscsaládnak gyermeke és a szocialista államban becsületes dolgozóként élő személynek kötelessége lett volna minden eszközt megragadni arra, hogy az ellenforradalom bűncselekményeit megakadályozza. Erre kötelezte volna őt még a szocialista szervezetekben való korábbi tevékenysége s ennek ellenére mikor Kincses hírt vett az ellenforradalomról, kalapáccsal felfegyverkezve sietett a helyszínére, ott kezdeményező szerepet játszott az életét menteni igyekvő Gáti Gyula felkutatásában, nyomban hozzáfogott annak bántalmazásához és amikor ebben a kalapácsnyele eltört, dicsekedve mutogatta fel, hogy mibe tört el. De itt sem állt meg, hanem romboló tevékenységét tovább folytatva a vasút dolgozói között terjesztette a saját vélt dicsőségét és ezt az aljas tettét még arra is felhasználta, hogy a munkástanácsi választáson jelenlévő becsületes dolgozókat

terrorizálva a Gáti Gyulán elkövetett gyilkosság „dicsőségén” keresztül magát munkástanácsi tagnak megválasztassa. A tárgyalás során azután folytatta az ellenforradalmároktól már megszokott viselkedését, a terhelő tanukkal kapcsolatban, azok szavahihetőségét megcáfolni igyekvő pökhendi kijelentéseket tett és minden igyekezetével azon volt, hogy úgy a nyomozó hatóság, mint az eljáró bíróság tekintélyét rombolja. Ilyen magatartás mellett nyilvánvaló, hogy a megbánás legkisebb szikráját sem mutató Kincses József a szocialista társadalomra nézve a legkiemelkedőbbben veszélyes.

Kincses József XIX. r. vádlott tekintetében a fővárosi bíróság súlyosbító körülményként mérlegelte a vádlott cselekményében felismerhető kezdeményező jelleget, a cselekmény végrehajtásában tanúsított kegyetlen magatartását, azt a konok kitartást, amellyel cselekményét véghezvitte, a cselekmény elkövetése utáni cinikus, dicsekedő kijelentéseit és azt, hogy eme aljas tettnek gyümölcseit a saját részére kívánta biztosítani.

Enyhítő körülményt a fővárosi bíróság Kincses Józseffel szemben megállapítani nem tudott.

A fővárosi bíróság ezért a BHÖ. 11. pont /1/bek-e alapján a BHÖ. 92. pontjának figyelembevételével Kincses József tekintetében a halálbüntetés kiszabását látta indokoltnak.

Kincses József Szabó Ferenc tanú kihallgatását kérte arra vonatkozólag, hogy az ellenforradalmi események alatt milyen magatartást tanúsított.

A fővárosi bíróság ezen tanú kihallgatását fölöslegesnek látta, mert az, hogy Kincses József a rendőrség előtt milyen magatartást tanúsított, a tanúk megnyugtatóan bizonyították és az a körülmény, hogy egy személy más helyen milyen magatartását igazolná, az ügyre lényeges befolyást nem gyakorolhat.

Mindezek folytán a fővárosi bíróság a védelem által hivatkozott további tanúk kihallgatását mellőzte, mert az csak az eljárás felesleges elhúzását eredményezhette volna és ezen bizonyítékoktól az ügy elbírálása szempontjából lényeges eredmény amúgy sem lett volna várható.

A vagyonelkobzásra vonatkozó intézkedések a BHÖ. 11. pont 5. bekezdésén alapulnak.

Budapest, 1957. május hó 16.

dr. Tutzek Gusztáv sk. a tanács elnöke

Laczkovics Miklós sk. Varga László sk. ülnökök

A kiadvány hitelül:

... irodavezető

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXXV. 2/41. öe. 16. dosszié, 364–373. fol.)

28. A forradalmi események utáni első tanácsülési jegyzőkönyv *1957. május 27.*

Jegyzőkönyv. Készült Ongán 1957. május hó 27-ik napján a községi tanács rendes havi tanácsülésén.

Jelen vannak: Koleszár András m. vb. elnök, Csap István mb. vb. titkár, Volosi József, Nagy Ferenc, Luterán Bertalanné, Hudák András, Horváth Károly, Dankó Károly, Szegvári Györgyné, Zombori Sándor, Révész István, Bazsó Jánosné, Bartus Mihály, Szentesi Gyula, Jónyér Sándorné, B. Juhász Pál, Réti Ferenc, Ar dai János, tanács tag Elvtársak. Igazol tan távol maradtak: Kerékgyártó Imre, Molnár Bertalan, Balogh József, Dobozi Erzsébet, Papp Lajos, Szabó Lajos, ifj. Szabó József, Forgács János, Sallai Ferenc, Forgács Imre tanács tag Elvtársak. Igazolatlanul távol maradtak: özv. Tóth Pálné, Bukszár István, Lizák Ferencné, Juhász Ferenc, Sz. Nagy József, Má dli János, tanács tag Elvtársak.

A vb. elnök megállapítja, hogy tanácsülés határozatképes, azt megnyitja. A tanácsülés elnöke javaslatot tesz két jegyzőkönyv hitelesítőre.

Ezek után az elnök előterjeszti a vb. napirendi pont javaslatát. A napirend előtt: a vb. elnöke a lejárt határozatokról beszámolni nem tudott, mivel az elmúlt hónapban a tanácsülés nem volt megtartva.

Napirend: 1./ Bel és külpolitikai tájékoztató. Előadó Vb. titkár. 2./ A népköztársaság Elnöki Tanácsának 1957. 1-1 számú határozata a tanácsok munkájáról. Teljes szövegével való ismertetés. 3./ Az 1957. évi községpolitikai fejlesztés.

1/1957. számú határozat: A vb. titkár az első napirendi pont keretéhez a jelenlegi külpolitikai kérdésekben elítáló a külföldi imperialisták háborúra való törekvésüket és az atom háborús célokra való alkalmasságát. Ezt a tanácsülés tudomásul veszi és határozottan elítéli és követeli az atom energia békés célokra való felhasználását.

2. sz. Határozat: a tanács utasítja a végrehajtóbizottságát, hogy a Népköztársaság Elnöki tanácsának 1957. évi 1-1 számú határozatának haladéktalan végrehajtásának érdekében ezen határozat teljes szövegével meg kell küldeni minden tanács tag Elvtársnak, hogy választó körzetében azért XX választóival. A határozat végrehajtásáért felelős vb. elnök Határidő: folyamatosan.

3. sz. Határozat. A vb. titkár a 3.-ik napirendi pont keretében a vb. javaslatát terjeszti a tanácsülés elé az 1957. évi községpolitikai fejlesztési járulékot az 1957. évre kivetett általános jövedelem adó összege után kívánja megállapítani és az általános jövedelem adó összegének 10%-a erejéig. Az 1957. évi községfejlesztési járulékot és az 1956. évről 1957. évre átjött községfejlesztési

járulékot a várható adóprémium dologi részét a község dolgozóinak egészségügyi igényeinek kielégítése érdekében épülő orvosi rendelő és lakás további építkezésre kívánja felhasználni.

Hozzászólások: Nagy Ferenc tanácstag: A községfejlesztési alapra szükség van és helyes is, hogy az 1957. évi jövedelem adó alapján kivetett községfejlesztési járulék útján kívánja a vb. kivetni, de javaslom, hogy ne 10 %, hanem helyette csak 7 % legyen. A tanács az orvosi rendelő és lakást a községfejlesztési alapból soha nem fogja tudni felépíteni, mert az nagyobb beruházási összeget igényel. Hol van az a pénzösszeg amit az 1956.-os évben az Egészségügyi Minisztérium ígért, és hol van az az 40.000 Ft amit a járási Tanács elnöke ígért 1956. évben ígért az orvosi lakás építésére, mivel azt jutalom képen kapta a község.

Zombori Sándor tanácstag: A hozzászólásában javasolja, hogy 1957. évi községfejlesztési járulékot 7 % kivetés alapján állapítsuk meg. Az orvosi rendelő és lakás további építéséhez használjuk fel a községfejlesztési alapon lévő és beszédendő pénzösszeget, de az nagyon kevés a vb. kérje az ígért pénzösszeg kiutalását, mert mi saját erőnkől és társadalmi munkával azt felépíteni egyáltalán nem tudjuk.

Réti Ferenc a múlt évben megkezdett orvosi rendelő és lakás felépítését saját erőből befejezni egyáltalán nem tudjuk, kérni kell az Egészségügyi Minisztériumtól az ígért állami támogatást.

Dankó Károly tanácstag: Az orvosi rendelő és lakás további építéséhez és befejezéséhez feltétlen állami segítséget kell, hogy kérjünk, mert azt saját erőnkől felépíteni egyáltalán nem tudjuk.

Volosi József tanácstag: Hozzászólásában javasolja, hogy az 1957. évi községfejlesztési járulékot az 1957. évi jövedelemadó 7%-ka erejéig állapítsuk meg.

Határozat: A tanácsülés a vb. által előterjesztett községpolitikai fejlesztési tervet megtárgyalta és az alábbiakat rendelve el. A község közügyi érdekének kielégítése érdekében az 1957. évi községfejlesztési járulékot az 1957. évre kivetett általános jövedelemadó /ló adó és házadó nélkül/ állapítsa meg. Az 1957. évi általános jövedelem adó összegének 7 %-a erejéig kell kivetni. A tanács a beszédett kivetési járulékot a község dolgozóinak kielégítése érdekében épülő orvosi rendelő és lakás további építkezésre kívánja felhasználni. Ennek érdekében a tanács utasítja a végrehajtóbizottságát, hogy a múlt évi községfejlesztési hátralék 19.814 Ft. az 1956. évről készpénzbeni maradvány 1939 Ft. Várható adóprémium dologi része 5.500 Ft. 1957. évi községfejlesztési járulék 28.280 Ft. beszédéséről és az orvosi rendelő további építéséhez a felhasználásról gondoskodjon. Gondolkodjon továbbá 3.000 Ft. értékű társadalmi mun-

ka elvégzéséről, illetve megszervezéséről. Felelős vb. elnök, vb. titkár. Határidő folyamatosan.

A napirendi pontok megtárgyalása után a tanács javasolja a vb. felé, hogy vizsgálja felül azon tanácsstagok helyzetét, akik le akarnak mondani tanácstagi tisztségükről, vagy az ellenforradalom ideje alatt az ellenség oldalán tevékenykedtek, vagy községből elköltöztek.

Több tárgy nem lévén az elnök az ülést berekeszti. kmft. A tanácsülés elnöke Koleszár András vb titkár. Csap István Hitelesítők.

Jelenléti ív. Az 1957. június hó 29. napján tartandó tanácsülés nem megjelent tanácsstagokról. 1. Volosi József 2. Nagy Ferenc 3. Luterán Bertalanné 4. Hudák András 5. Horváth Károly 6. Dankó Károly 7. Szegvári Györgyné 8. Zombori Sándor 9. Révész István 10. Bazsó Jánosné 11. Kerékgyártó Imre 12. Bartus Mihály 13. özv. Tóth Pálné 14. Jónyer Sándorné 16. Juhász Pál 17. Molnár Bertalan 18. Réti Ferenc 19. Németh Dezsőné 20. Hódi Imre 21. Szücs Dezsőné 22. Balogh József 23. Bukszár István 24. Lénárt Ferenc 25. id. Majzik József 26. Lizák Ferencné 27. Juhász Ferenc 28. Arday János 29 Sz. Nagy József 30. Mádl János 31 Dobozi Erzsébet 32. Papp Lajos 33. Szabó Lajos 34. ifj. Szabó Ferenc 35. Forgács János 36. Sallai Ferenc 37. Forgács Imre.

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXIII. 902/a. 1. doboz. 1/13. dosszié.)

29. Kincses János forradalmi tevékenységéről a hadseregben

1957. június 6.

Honvédség, Pusztavacs. pf: 6214.

53/1957

Községi MSZMP. vezetőségének.

/Miskolci Járási P.b. útján:/ Onga

Tárgy: Kincses János volt szakaszvezetőről

Az alapszervezet vezetősége tájékoztatni kívánja Kincses János volt szakaszvezető /1934.Onga. Zsoldos Magdolna:/ Munkás származású volt MDP. tag, aki 1956. december 10-én szerelt le.

Tájékoztatni kívánjuk az elvtársakat Kincses János volt szakaszvezetőnek az alakulatnál végzett tevékenységéről az ellenforradalom időszaka alatt. Az ellenforradalmat megelőző időszakban egy öntevékeny, becsületes elvtársnak ismertük meg pártvonalon. A pártmunkából igyekezett kivenni a részét, különösen a katonaevének első idejében. Azonban megmutatkozott nála egy bizonyos fokú önteltség, vagyis érezte a harcostársaival valamit beosztottjaival, hogy Ő érettségizett.

Munkáját mint szolgálat vezető hanyagul végezte, amiért a pártvezetőség több esetben megbírálta. Az ellenforradalom időszaka alatt a helyi katonai forradalmi tanács tagja lett. Ezen belül annak intézkedéseivel mindenkor egyetértett, sőt a század személyi állományánál uralkodó szélsőséges /szovjet ellenes és pártellenes/ hangoknak szószólója lett. Így kezdeményezője volt, melyet a Katonai Forradalmi Tanács meg is szavazott, hogy a század politikai munkását Deák Lajos fhdgy-ot leváltsák és eltávolítsák, sőt leszerelését is javasolták. Az alakulat elhárító tisztjét Kocsis Imre hdgy.-ot őrizetbe vegyék és a Kecskeméti megyei börtönbe szállítsák. Környező falukba az ottani nemzetőrséget fegyverrel látták el. Hozzájárult egy provokatív jellegű katonai Forr. Tanács által szerkesztett programhoz, melyet Budapestre fel is terjesztettek. Közvetlen társaival együtt, akik ebben az időben azonos politikai álláspontot foglaltak el, szervezték a legénységi állományt 1956. november 4-én, hogy a szovjet csapatok ellen felvegyék a harcot. Mivel ebbe igen sokan nem egyeztek bele, javasolták, hogy robbantsák fel a Lőszerbázist, mivel a robbantás végrehajtására önként jelentkező, ezt nem tudták megvalósítani.

A szovjet egység bejövetele után propagandát folytatott társaival olyan irányba, hogy szovjet katonákkal közösen, inkább elhagyják az intézetet. Ugyancsak tervezték, hogy nagyobb csoporttal – Nagy László honvéd barátjával együtt – Nyugatra távoznak, melyről később a többiek ellenzése miatt lemondott.

Röder Antal őrvezető segítségével és 3 társával a fegyverraktárt feltörték, így köztük Kincses is egy szolgálati pisztolyt, lőszerrel együtt magához vett és az alakulattól megszökött. Majd csak leszerelésre tért vissza. A fegyvert azonban nem szolgáltatta be. Társaival együtt részese volt, hogy erkölcsi és morális egysége az alakulatnak felbomlott és a személyi állomány nagy része ebben időben megszökött. Továbbá javasolta, hogy századparancsnokát, Takács Gyula fhdgy-ot váltsák le és a Kat. Forr. Tanács egyik tagja vegye át a parancsnokságot. Azonban az események folytán ezt megvalósítani nem tudták.

Amennyiben az elvtársaknak a fenti személlyel kapcsolatban valamilyen kérdésük lenne, szívesen állunk a rendelkezésükre.

Az alapszervezet vezetősége javasolja az elvtársak felé, hogy vegyék figyelembe a fenti indokokat, és ha meg találja kísérelni a Pártba való felvételét, utasítsák el.

Továbbá javasoljuk, hogy mivel jelenlegi munkahelyét nem ismerjük, értesítsék az ottani MSZMP. Pártszervezetet alakulatunknál végzett tevékenységéről.

Véleményünk szerint funkció betöltésére az ellenforradalom alatt végzett tevékenysége folytán nem alkalmas.

Pusztavacs, 1957. június hó 06-án.

Eltvársi üdvözlettel. A vezetőség megbízásából: /:Kovácsházi István zds.:/ MSZMP. Vez. tag. /:Deák Lajos fhdgy.:/ MSZMP.vez.titkár /:Zabán Tibor fhdgy:/ MSZMP.vez.tag.

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXIII. 2. d. 95. doboz. Szikszói járás.

Régi jelzet: XXXV/90. f. 118. ö. e. Szikszó MSZMP J. B. Fegyelmi ügyek.)

30. Sándor Barnabás, az Ongaújfalusi Állami Gazdaság üzemegység vezetőjének forradalmi tevékenységéről

1957. június 8.

MSZP Járási Bizottsága

Szikszó

Tárgy: Információ kérés küldése

MSZMP Községi Alapszervezetének

Taktaharkány

Kedves Elvtársak! Levelükre válaszolva közöljük, hogy Sándor Barnabás aki az Ongaújfalusi Állami Gazdaságban üzemegység vezető volt.

Az ellenforradalom idején a gazdaságban a miskolci véres tüntetés alkalmával a gazdaságban egyik vezető volt, aki szervezte a dolgozókat az ellenforradalmi tevékenységre, tüntetésre, melyben maga is részt vett. Utána a gazdaságban a munkástanácsnak tagja lett és hajszát indítottak a kommunisták ellen és a gazdasági vezetői ellen. Állandóan hallgatta a „Szabad Európa” rádióját és ezeket közölte a dolgozókkal, röplapok készítésében vett részt, melyet a dolgozók között osztottak ki.

Az ellenforradalom idején pisztollyal fenyegette a kommunistákat, hogy nehogy szervezkedjenek, mert neki pisztolya van, és ezen keresztül igyekezett megfélemlíteni azokat akik a pártszervezetet meg akarták alakítani.

A gazdaság vezetősége a racionalizálás következtében, mint nyílt ellenforradalmárt a gazdaságból elengedte.

Szikszó 1957. június 8.

Zsíros István párt alkalmazott

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXIII. 2. d. 95. doboz. Szikszói járás.

Régi jelzet: XXXV/90. f. 1/8. ö. e. Szikszó MSZMP J. B. Fegyelmi ügyek.)

31. VB ülés jegyzőkönyve

1957. június 28.

Jegyzőkönyv. Készült Onga községben 1957. június hó 28-án megtartott rendes vb. ülésén.

Jelen vannak: Koleszár András mb. vb. elnök, Csap István mb. vb. titkár, Szegvári Györgyné, Forgács Imre, Molnár Bertalan, Horváth Károly. Igazolatlanul távol maradt: Juhász Ferenc, ifj. Szabó Ferenc. Igazolatlan távolmaradt: Papp Lajos és Réti Ferenc.

Vb. az alábbi napirendi pontok szerint tartja ülését. 1, Az 1957, június 29-én megtartandó rendes havi tanácsülés előkészítése és a beszámoló felülvizsgálása. 2, Az ongai FMSz ügyvezetőjének beszámoltatása a község áruellátásáról és a nyári mezőgazdasági munkák /aratás és terménybehordás/ alatt mozgóbüfé beállítása. 3, Indítványok és javaslatok.

Az első napirendi pont keretében az FMSz. ügyvezetője szóban az alábbi jelentést terjesztette a vb. ülés elé. A község élelmiszer ellátása többé-kevésbé biztosítva van. Van elegendő zsír, kenyér, hús, csupán a bór és trafik és hűsítő italok biztosítása nem teljesen egészíti ki a község igényét. az FMSz. az aratási időszak alatt biztosítani tudja a mozgó büfé beállítását.

Hozzászólások: Majzik József M.SZ.M.P. titkár javasolja a szövetkezet ügyvezetője felé, hogy a mozgóbüfé ne csak az állami gazdaságot látogassa, hanem az ongai egyéni dolgozók területére is menjenek el.

Forgács Imre: javasolja, hogy az ócsanálói szövetkezetet is lássák el hűsítő italokkal, mert a község igénye egyáltalán nincs kielégítve. Javasolja továbbá, hogy a z FMSZ. létesítsen italtoltot Ócsanálós községben is és a mozgóbüfé az aratás időszak alatt Ócsanálós is működjék.

1. sz. Határozat. A végrehajtóbizottság megtárgyalta az FMSz. munkáját és az alábbiakat határozta. Az FMSz. ügyvezetője gondoskodjon az aratás ideje alatt egy mozgóbüfé kiállításáról, mely kint a szántóföldeken látogassa le az arató dolgozókat és lássa el őket hűsítő italokkal.

A végrehajtóbizottság felhívja a szövetkezet ügyvezető figyelmét arra, hogy az italtoltokba 18. éven aluli személyeket kiszolgálni nem lehet, noha ez gyakorlatban előfordult, ha a vb. a jövőben is tudomást szerez az ilyen szabálytalanságokról megteszi a szüksége s intézkedést az FMSz. Igazgatása elé. A vb. utasítja az FMSz. ügyvezetőjét, hogy a fűszerüzletekben értékesítendő élelmiszeri anyagokat /szir/gyümölcsíz, stb./ állandóan letakarva tárolják és főleg az a mennyiséget, amelyből a kiszolgáló pulton szolgálják ki a vásárlókat. Ez

azért szükséges mivel a gyermekbénulás legnagyobb elterjesztője lehet. Javasolj a vb. az FMSz. ügyvezetőjének, hogy gondoskodjon arról, hogy az 1. számú italbolt vezetője a kiszolgálás alkalmával ne tegyen senkivel szemben kivételt és udvariasabb legyen a vevőközönsséggel szemben. Határidő: azonnal és folyamatosan Végrehajtásért felelős: vb. titkár.

A második napirendi pont keretébe n vb. titkár előterjeszti a tanácsülésre elkészített beszámolót a vb. elé, melyet a végrehajtóbizottság egyhangúlag elfogadott.

Indítványok és javaslatok napirendi pont keretében Koleszár András mb. vb. elnök az elnöki tisztségéről lemondott, arra való hivatkozással, hogy nagy családja van és jelenlegi fizetéséből nem látja biztosítottnak családja teljes megélhetőségét. Továbbá érzi azt, hogy nem tudja ellátni gyengeségénél és közigazgatási tapasztalat hiányában az elnöki teendőket.

2. sz. Határozat. a végrehajtóbizottság a Koleszár András mb. vb. elnök előterjesztését megtárgyalta és az alábbi határozta. A végrehajtóbizottság Koleszár András mb. vb. vb. elnök lemondását az elnöki tisztségről elfogadta, figyelembe véve azt, hogy mint vb. elnök nem látja biztosítottnak családja megélhetőségét és úgy érzi, hogy ezt a feladatot nem tudja ellát.

Több tárgy nem lévén a vb. elnöke az ülést lezárta.

k.m.f.t.

Csap István mb. vb. titkár. Koleszár András mb. vb. elnök.

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXIII. 902/a. 7. doboz. 1/14. dosszié.)

32. A miskolci forradalmi eseményekről, s benne az ongai Kincses József szerepéről a Gáti-perirat alapján

1957

Gys. XI 1057/1957-14. szám.

XIX. KINCSES JÓZSEF,

aki 1957. március hó 9. napjától előzetes letartóztatásban van, és aki született 1930. október hó 17-én Onga községben, u. o. Sztálin út 35. sz. a. lakos, apja Kincses János, MÁV. Segédmunkás, anyja Zsoldos Magdolna, nőtlen, féklakatos a MÁV-nál, 1100 Ft havi keresettel bír, a felszabadulás előtt tanuló volt, vagyona nincsen, katona volt, honvéd rendfokozattal bír, 6 elemi iskolát és 4 polgári iskolát végzett, büntetlen előéletű, XIX. r. vádlott, bűnös: 1 rendbeli a

magyar népköztársaság megdöntésére irányuló cselekmény által követett bűntettben, továbbá 1 rendbeli gyilkosság bűntettében, mint tettestárs.

A fővárosi bíróság KINCSES JÓZSEF XIX. r. vádlottat ezen bűncselekményekért összbüntetésképen halálra, mint főbüntetésre, teljes vagyonekobzásra, mint mellékbüntetésre ítéli.

...

XIX. KINCSES JÓZSEF XIX. r. vádlott munkáscsaládból származik, apja gyári munkás volt, jelenleg az Államvasutak alkalmazottjaként a miskolci Fűtőházban dolgozik. Négyen vannak testvérek, akik közül egyik öccse az októberi események után Hollandiába disszidált. Kincses József 6 elemi iskolát végzett, majd utána 4 polgári iskolát járt s iskolái elvégzése után a miskolci Fűtőháznál helyezkedett el segédmunkásnak. Ezután átképzős tanfolyamon vett részt és mint lakatos nyert segédlevelet. 1950-től 1953-ig a határőrségnél teljesített katonai szolgálatot, leszerelése után ismét a miskolci fűtőháznál helyezkedett el, majd 1954-ben a Borsod megyei Disz bizottság szikszói járásánál függetlenített politikai munkatársként nyert beosztást. 1955 nyarán ezen beosztása megszűnt és visszatért eredeti munkahelyére a miskolci fűtőházba. Letartóztatásáig ezen beosztásában dolgozott, mint géplakatos.

A miskolci ellenforradalmi eseményekben való részt vételére vonatkozóan okt. hó 26-át megelőző időben az eljárás során bizonyíték nem merült fel. Ezen a napon már értesült arról, hogy a városban különböző felvonulások és tüntetések vannak és amikor a reggeli órákban, kb. 10 óra tájban munkahelyéről a miskolci Tiszai személy pályaudvarról eljött, már a vasúti forgalom leállt és vonatmentes volt az állomás. Itt találkozott Takács Jánossal és Jenovai Miklóssal, aki az üzemi pártszervezet titkára volt és hozzájuk csatlakozott Gyarmati Lukács is, aki ugyancsak a vasútnál teljesített szolgálatot. Ekkor már tudomásukra jutott, hogy a rendőrség előtt valamilyen lövöldözés volt és ezért együttesen elhatározták, hogy elmennek a rendőrség elé. Együtt is indultak el, azonban Jenovai Miklós a Selyemréti pártiskolánál tőlük elvált és csak később ment utánuk. Takács János és Kincses József a hozzájuk csatlakozott Gyarmati Lukáccsal együtt elindultak a Malinovszky utcán keresztül a rendőrség épülete felé és úgy Takács János, mint Kincses József magukkal vitték hosszú nyelvű kocsivizsgáló kalapácsukat is. A Malinovszky utcába beérve, az iskolánál megálltak, mert nagy embertömeget láttak s a tömegben lévők kiabáltak, hogy az egyik épületben a bérházba egy menekült be. ...

A miskolci ellenforradalmi események.

1956. október hó 23-án a budapesti fiatalság először jószándékúnak feltűnő, de később az ellenforradalmárok uszályába kerülő tömegei a múlt hibáinak kijavítása jelszavával tüntetéseket kezdeményeztek, amely tüntetések azután fegyveres felkelésben mentek át még ugyanaznap az ellenforradalmi elemek által szervezett csoportok fegyveresen támadták meg a főváros stratégiailag és politikailag fontos pontjait és ezzel elindították azt a folyamatot, amely úgy Budapesten, mint sok helyen vidéken is a népköztársaság egyes hatalmi szerveinek megsemmisítésére és sok helyen a népköztársaság átmeneti megdöntésére vezetett. Ezen események során Budapesten, de vidéken is sor került az ellenforradalmárok által felfegyverzett különböző bűnözők és huli-gán elemek támadásaira, amelynek eredményeképpen azután az államhatalmi szervek pártfunkcionáriusok és sokszor teljesen kívülálló személyek élete esett a garázdálkodók áldozatául. A Budapesten lezajlott események különösen nagy hatást gyakoroltak a Miskolcon feltalálható ellenforradalmárookra és nyomban a miskolci események után ugyanilyen jellegű események következtek be Budapesten is, mit például a miskolci rendőrség ostroma és a budapesti Pártház ostroma, ami világosan mutatja azt, hogy ezen akciókat ugyanabból a körből származó személyek szervezték és ezen akcióknak egyetlen politikai célja volt, a népköztársaság hatalmi szerveinek és politikai szervezeteinek megsemmisítése.

Amikor Miskolcon hírül vették a budapesti eseményeket, nyomban megindultak azok az elemek, akik a köztársaság megdöntését tűzték ki célul, de nyilvánvalóan megindultak a központilag irányított agitátorok is, mert hiszen Miskolcon teljesen ismeretlen személyen jelentek meg, járták a különböző üzemeket és terjesztették azokat a híreket, amelyek kétségtelenül azt a célt szolgálták, hogy a jóhiszemű, de politikailag kellő éles látással nem rendelkező személyek az ellenforradalom uszályába kerülve, segítséget nyújtsanak a népköztársaság megdöntésére. A miskolci események azután világosan mutatták meg azt, hogy szó sem volt itten a népköztársaság valamilyen demokratikus átalakításáról, a régi hibák kijavításáról, vagy a szocializmus építésének valamilyen megfelelő formájáról, hanem egyetlen cél az volt, hogy az államhatalmi szervek megsemmisítésével, az erőszak alkalmazásával megtörni mindazokat a személyeket, akik a népköztársaságot fenntartják, annak uralmát biztosítják és elrettenteni mindenkit attól, hogy a népköztársaság visszaállítására még csak gondolni is merjen. A miskolci események világosan mutatták meg azt, hogy az ellenforradalomnak elsődleges célja az volt, hogy bármi úton

a Szovjetunió haderejét az ország területéről eltávolítsa és ezáltal lehetőséget teremtsen arra, hogy a népköztársaságot véglegesen megdöntse, visszaállítsa a kapitalista gazdálkodást, visszahozza azokat az elemeket, akiket a Szovjetunió felszabadító hadserege 1945-ben innen kiűzött és visszaadja a kapitalistáknak azt, amit a szocializmus építése alatt a nép birtokába vett, a gyárosoktól, vagy nagybirtokosoktól elvett.

Mindezekből nyilvánvaló, hogy mindazok a személyek, akik ezekben az eseményekben tevékenyen részt vettek, cselekvéseiket ezen cél tudatában a fenti szándékkal követték el, vagy csupán egyéni érdekeiket és aljas indokait nézve követték el sorozatos bűncselekményeket, olyan tevékenységet fejtettek ki, amelynek célja a népköztársaság megdöntése volt és ezen tevékenységük eredményeképpen a népköztársaságot ténylegesen meg is döntötték. Az, hogy az eredmény nem maradt végleges, csupán a felszabadító Szovjetunió késedelem nélküli beavatkozásának volt köszönhető.

Miskolcon 1956. október 23-án már elterjedtek a Budapesten történt tüntetések, felvonulások és hangoztatott követelések hírei, aminek eredménye azután az lett, hogy a miskolci ellenforradalmárok is mozgásba jöttek, az egyetemi ifjúságon keresztül hasonló tüntetéseket szerveztek s már október hó 24-én, de különösen október hó 25-én az utcákon csoportosulások kezdődtek, céljaikat maguk sem tudó csoportok az utcákon ide-oda vonultak és mindinkább kibontakozott az az eredmény, hogy a miskolci izgága elemektől feltüzelt személyekből álló tömeg ugyanolyan jelszavakat hangoztatva, mint amilyeneket Budapesten dobtak be a köztudatba, tömeg megmozdulást kezdeményez. Ezt a megmozdulást az eljárás során fel nem deríthető ismeretlen személyek szervezték, akik megjelentek különböző üzemekben, bányákban és egyéb munkahelyeken és azokat a híreket terjesztették, hogy a rendőrség az államvédelmi hatóság és az oroszok a békés lakossággal szemben erőszakos cselekményeket követnek el, illetve ilyesmikre készülődnek, sőt békés szándékú egyetemi hallgatókat letartóztatnak és indok nélkül fogva tartanak. Ezen izgató híreszteléseknek azután az lett az eredménye, hogy a budapesti eseményektől amúgy is feszült légkörben élő tömegek mindinkább izgatott állapotba kerültek és mindinkább alkalmassá váltak arra, hogy rajtuk keresztül az ellenforradalom céljait elérje. Ilyen előzmények után az utcákon tömegek vonultak az Egyetemváros felé és ott részben demokratikus mezbe öltöztetett, részben nyílt ellenforradalmi követeléseket hangoztattak, amelyekről azonban sok esetben igen rövid idő alatt kiderült, hogy csupán a tömegek félrevezetésére szolgáló propaganda fogások voltak és azok megvalósítását az ellenfor-

radalom egy percig sem tartotta szükségesnek. A követelések között azonban első helyen és az ellenforradalom szempontjából a leglényegesebbnek szereplő követelés állt a szovjet csapatok Magyarországról való kivonulása. Ezeken a napokon azonban az ellenforradalom még céljait nem érte el. A tüntetések békésen végződtek és szüksége volt az ellenforradalomnak olyan megmozdulásra, amely most már az államhatalmi szervek megdöntésének lehetőségét is magában foglalta.

Október hó 25-én a délutáni órákban nagyobb felfegyverzett csoportok jelentek meg a miskolci Teherfuvarozási Vállalatnak telepén és ott tehergépkocsikat kértek, majd később erőszakkal birtokba vettek abból a célból, hogy a miskolci fiatalságnak egy nagyobb csoportja Budapestre utazzon rajta a pesti ellenforradalmárok megsegítésére. A Teherfuvarozási Vállalatot megszálló csoportok egy része már lőfegyverekkel, a többi pedig különböző dorongokkal és ütőszerszámokkal volt felfegyverezve. A Teherfuvarozási Vállalat az erőszakos fellépés következtében a gépkocsikat ezen csoportok rendelkezésére bocsájtotta s a gépkocsi karaván megindult Budapest felé. A vállalat nyomban értesítette a rendőrséget, a rendőrség értesítette a hevesi főosztályt, mire nyomban segítség indult az ellenforradalmi célokkal megindult gépkocsioszlop feltartóztatására. A gépkocsioszlop egy része Mezőkövesden megállt és fegyveres támadást indított a mezőkövesdi rendőrök ellen további fegyverek megszerzése céljából. A támadás eredménnyel járt és a támadók 18 lőfegyvert, 5–6 géppisztolyt és nagyobb mennyiségű kézigranátot zsákmányoltak. A sikeres támadás után a gépkocsik folytatták Budapest felé útjukat, de tartva attól, hogy a támadást ellentámadás fogja követni, letértek a budapesti főútról és mellékúton próbálták Budapestet megközelíteni. Az időközben kivonult Hevesi főosztály erői ezen gépkocsioszlopot szétugrasztották s a szétugrasztott csoportok egyes személyei vonattal igyekeztek Miskolcra visszajutni. A miskolci rendőrség értesítést kapott az eseményekről s a visszafelé húzódó ellenforradalmárokról, mire a karhatalmi egységek az állomáson a megérkezett személyeket elfogták és a megyei főosztály épületébe kísérték. A visszafelé szivárgó ellenforradalmárok egy része azonban elkerülte a letartóztatást, ezek csoportba verődve, megtámadták a miskolci rádióállomást és az ott lévő államvédelmi katonasággal tűzharcba keveredtek. A katonaság a támadókat szétszórta, egyes személyeket el is fogtak, elfogásukkor azonban fegyver már nem volt náluk. Ezeket a személyeket a rendőrségen nyomban kihallgatták és mivel ellenük nem volt bizonyíték arra vonatkozóan, hogy fegyverrel támadtak a rádióra, őket még az éjszaka folyamán elengedték. Egy néhány személy

azonban még másnap reggel is a rendőrség őrizetében volt, mert kihallgatásukra még nem került sor.

A rendőrség által kiengedett személyek és az ellenforradalom céljait szolgáló egyéb forradalmi elemek most már nyíltan kezdtek hozzá a rendőrség és az államvédelmi hatóság megsemmisítésére irányuló tevékenységükhöz. Már a kora reggeli órákban a különböző üzemekben, bányákban megjelentek az ellenforradalom ágensei és azt a valótlan hírt terjesztették, hogy Miskolcon az orosz katonaság, az államvédelmi hatóság egységei gyilkolják az egyetemi ifjúságot és az ártatlan embereket. Nagyobb mennyiségű egyetemi hallgatót letartóztattak, azokat a rendőrségre bevitték és ott kivégezték. Ezeknek a híreszteléseknek eredményeképpen már reggel 8 óra körül, október hó 26-án a miskolci városi kapitányság épülete előtt nagyobb embertömeg gyűlt össze és követelték a letartóztatott egyetemisták szabadon bocsájtását. A járási kapitányságon az eseményekről mit sem tudtak, de miután az épületben letartóztatott egyáltalában nem volt, felsőbb utasításra egy küldöttséget engedtek be az épületbe, akiknek tagjai meggyőződtek arról, hogy a rendőrség fogdájába letartóztatott egyetemi hallgató, de más személy sincsen. A tömeg azonban nem elégedett meg a küldöttség tagjainak beszámolójával, hanem továbbra is fenyegető magatartást tanúsított, mire a városi kapitányság épületéből riasztó lövéseket adtak le, majd megértették a tömeggel, hogy a városi kapitánysághoz nem is hoztak egyetemi hallgatókat és az épületben egyetlenegy letartóztatott sincsen mire a tömeg megindult és átvonult a megyei kapitányság Zsolcai kapu utcában lévő épülete elé.

A tömeg reggel 9 óra tájban érkezett az épülethez, ott már jelentősebb számú várakozó személy volt található, így azután az összeverődött sokadalom zajongva kezdte követelni, hogy engedjék szabadon a letartóztatott diákokat. Ebben az időben már az épületben négy-öt lefogott személy volt, akik közül diák egyáltalában nem volt, de miután a tömeg fenyegető fellépése és izgatott kiáltásai nyílt összeütközéssel fenyegette, a főosztály parancsnoka elhárította, hogy a fogvatartott személyeket kiengedi. A főosztály épülete közel fekszik a miskolci piachoz, azon a napon éppen piaci nap volt és így a piacról átvonuló emberekkel a tömeg egyre nőtt. A főosztály vezetője az ablakból kihirdette, hogy a fogva lévő személyeket ki fogják engedni, a tömeg azonban erősen zajongott, hangja gyenge volt, a kihirdetést kevesen hallották és a tömeg tovább követelődött. Az épületben ezalatt több üzemmek munkástanácsi küldöttségét is beengedték, akiket felhívtak arra, hogy vizsgálják át az épületet, hogy a fogdában senki sincsen. Az épületben letartóztatásban volt 4–5 sze-

mélyt ezalatt a kapun kiengedték, ez azonban a tömeg között lévő provokátorok izgatása folytán hatástalan maradt, mert egyesek tovább ordítottak, hogy a rendőrség 30–40 embert fogott el és azért nem tudják a többit kiengedni, mert a többiek az államvédelmiek már felakasztották és a pincében a szén alá eltemették. A rendőrség vezetője most már odáig ment el, hogy a fogdában lévő egyetlen személyt egy köztörvényi büntettest, egy csempészt is kiengedtetett, hogy az épületben egy fogoly sem maradjon. A csempész kiengedése sem jár semmilyen eredménnyel, mert a rémhíreket a tömegben tovább terjesztették, egyes személyek a kaput fessegették és döngették, a tömegben fegyveresek is tartózkodtak már, egy személy pedig egy Vécsei típusú kézigránát dobott a II. emeleti egyik helyiségbe. Az épületben megerősített létszámú kb. 90 főnyi belső karhatalmi őrség volt, akik a tömeg fenyegető magatartása folytán emeletenként elosztva, védelemre rendezkedtek be és az volt a parancs, hogy tüzet nyitni csak tűzparancs esetén lehet, amely tűzparancsot 2 drb kilőtt rakéta fog jelezni. A tömeg fenyegető magatartása és a tömeg részéről megindult szórványos tüzelés következményeképpen a belső karhatalom parancsnoka Vörös Balogh István alezredes parancsot adott a II. emeleti őrségnek, hogy géppisztolyból riasztólövést adjanak le a támadók megfélemlítésére. A riasztó lövés elhangzott, az I. emeleten lévő karhatalmi csoport a riasztó lövést tűzparancsnak értelmezte és ők is tüzet nyitottak, amelyből azonban csak egyes lövések voltak a tömeg felé irányítva, a többi ugyancsak a levegőbe ment. A kapuőrségben lévő Antal Gyula rendőrtörzsőrmester az általános lövöldözés közben ő maga is tüzet nyitott és a kapubejárat plafonjába egy géppisztoly-sorozatot eresztett. Az általános tüzelés eredményeképpen a tömegben három személy életét veszítette és többen megsebesültek. A tüzelés következtében az épülethez szorosan felzárkózott tömeg menekülésszerűen elhagyta a teret, a közeli utcákba vonult és ott várakozó álláspontra helyezkedett. A halottak és sebesültek a helyszínen maradtak. Az épületben lévő munkástanácsi küldöttek különböző diákcsoportok vezetői izgatottan tárgyaltak a rendőrség vezetőjével és ezalatt az idő alatt megérkeztek a mentők, ellátták a sebesülteket és a halottakat is elvitték a térről, s egyes halottakat akikről ugyan pontosan nem állapítható meg, hogy akkor ténylegesen meghalt-e már, nem is próbálták kórházba szállítani, hanem abból a célból, hogy minden lehető eszközzel most már mozgósítsák az egész lakosságot, nyitott teherautóra rakták fel ismeretlen személyek, egy nemzetiszínű zászlót a lövöldözés során agyonlőtt lovak véérébe mártva, a teherautóra kitérítették és ezzel indultak meg a miskolci és környéki nagyüzemek és bányák mozgósítására. A tömeg ezalatt a szom-

szédos utcákba visszahúzódva, várta, hogy erősítést kapjon és újabb rohamra induljon a rendőrség ellen. Az épületben tartózkodó Könnyű Szerszámgyár munkástanácsának vezetője megfenyegette a rendőrség tagjait, hogyha továbbra is ellenállnak tüzeléssel a tömegnek, úgy kiosztják a gyár raktárában lévő kb. 6.000 puskát, s ezzel fogják az épületet ostromolni. A rendőrség épületével szembelevő Rudolf laktanyából is olyan üzenet érkezett, hogy a rendőrség további ellenállása esetén a katonaság nehéz lövegekkel fogja a rendőrség épületét lőni. A rendőrség vezetősége látva a velük szemben álló túlerőt és fenyegetett helyzetüket arra az elhatározásra jutott, hogy a fegyveres védelmet megszünteti és utasítást adott ki az épületben, hogy a rendőrség tagjai tegyék le a fegyvert, valamennyi fegyvert páncélszekrényekben zárjanak el, és megpróbálnak valamilyen nagyüzemhez és az egyetemistákhoz fordulni, hogy az épületet az ellenforradalmi tömeggel szemben védjék meg. A tervet azonban végrehajtani nem lehetett, mert a DIMÁVAG gyárral az összeköttetést megteremteni nem tudták, az egyetemisták pedig közlekedési eszköz hiányában nem tudták az épületet megközelíteni. A fegyverek elzárása sem sikerült, mert igen jelentős mennyiségű fegyver volt az épületben s azok nem fértek be a páncélszekrényekbe.

Miután az épületből mindenféle ellenállás megszűnt, az ellenforradalmi tömeg és különösen annak vezetői nyomban felismerték a helyzetet, a tömeg újból kezdte megközelíteni az épületet, most már azt kezdte követelni, hogy adják ki azokat a személyeket, akik a lövöldözésért felelősek. A főosztály vezetője ezen követelést azonban megtagadta. A belső őrség lefegyverzése megtörtént s az utasítás szerint az épületet védő személyek a III. IV. emeletre húzódtak, valamint az épület padlására, megpróbálták a kapukat elbarikádolni és az emeletek közé is barikádokat emelni. Eközben a rendőrség vezetői azon tanácskoztak, hogy menthetnék meg a helyzetet. Gáti Gyula rendőralezredes vállalkozott arra, hogy civilbe öltözve elhagyja a rendőrség épületét és összeköttetést próbál keresni valamely nagyüzem munkástanácsával, hogy a rendőrség épületét a tömeg támadása ellen védje meg és ő maga is megpróbálja a tömeggel megértetni az eseményeket. A rendőrség vezetője hozzájárult Gáti Gyula alezredes kimeneteléhez. Gáti átöltözött civilbe és a rendőrség épületének pinceablakából az utcára lépett ki. Az eltávozás azonban nem sikerült, az épület köré most már szoroson felzárkózott személyek Gáti Gyulát nyomban felismerték, körül fogták és nyomban ütlegelni kezdték. a rendőrség épületéből olyan személyek, akiknél fegyver volt és látták Gáti szorongatott helyzetét újabb riasztó lövéseket adtak le a tömeg fölé, mire a Gátit bántalmazó

személyek szétszaladtak s ennek következményeképpen Gáti Gyula egerutat nyert. Futásban menekült a Malinovszky utca felé s ott bemenekülve a bérház kapuján, leszaladt a bérház pincéjébe és ott elrejtőzni igyekezett. A menekülő Gáti Gyulát azonban többen újból felismerték és kiabálni kezdték, hogy menekülnek az ávósok, mire a tömeg utána eredt és a bérházba behatolva Gátit elfogni igyekezett. Kincses József Takács Jánossal a Malinovszky utca sarkán állott, s amikor látta a menekülő Gáti alezredest Takács Jánossal együtt utána eredt, a tömeg élén behatolt a bérház pincéjében s ott pincéről pincére járva megtalálta az elrejtőzött Gáti Gyulát. A pincébe lehatoló személyekkel együtt ment az ugyancsak ott tartózkodó Mertinkó József is. Amikor Kincses József Gáti Gyulát megtalálta, a nála lévő kalapáccsal nyomban fejbeütötte, de további ütések reámérni nem tudott, mert a vele együtt lehatoló Gáti Gyulát megragadták és ütlegetés közben az utcára visszahurcolták. A bérházba lehatoló emberekkel személyekkel együtt Gyarmati Lukács nem ment a pincébe, hanem fenn maradt az utcasarkon és amikor az odaérkező Jenovai Miklós megkérdezte, hogy Kincses és Takács hol vannak, nyomban közölte vele, hogy egy ávós bemenekült a pincébe és azt fogják onnan felhozni. Amikor a pincébe behatolt személyek Gáti Gyulát az utcára visszahurcolták, G. Tóth László II. r. vádlott több más személlyel együtt nyomban hozzáfogott Gáti Gyula ütlegetéséhez, Gyarmati Lukács is az időközben valamelyik társától elvett kocsivizsgáló kalapáccsal ütlegette Gáti Gyulát s a pincéből felérkezett Kincses József is nyomban bekapcsolódott Gáti Gyula bántalmazásába. Gáti Gyula a súlyos bántalmazások következtében több sebből vérzett, majd elesett, de eszméletét még nem veszítette el és próbált kezeire támaszkodva felállni. Balázs Géza I. r. vádlott, aki ugyancsak a helyszínen volt és bekapcsolódott Gáti Gyulának nyakszirtjére és fejére vágott, aminek eredményeképpen Gáti Gyula eszméletét elvesztette és arccal a föld felé a kövezetre esett. Ezután a jelenlévők tovább folytatták a bántalmazást, majd a teljesen eszméletlen, de még lélegző és hörgő Gáti Gyula testét a Malinovszky utcában agyonlőtt ló teteme mellé húzták és a ló vérebe beleforgatták. Gáti Gyula még ezen cselekmények alatt is élt s arccal a ló vérebe fordulva fújta ki és szívta be a vért. A helyszínen lévő Mertinkó József XVII. r. vádlott ekkor odalépett Gáti Gyulához és már a tömeg által otthagytott és nem bántalmazott testbe három alkalommal belerúgott. Gáti Gyula teste körül egy kör keletkezett s a körön belül az időközben odaérkezett Sikó Dezső és Komjáti Ferenc tartózkodott Komjáti Ferenc, aki maga is részt vett a Gáti bántalmazásában, a bántalmazások megszűnte után sem hagyott fel tevékenységével, hanem hangosan szidta és káromolta Gáti Gyulát, testét

felfordította és a vérbe beleforgatta, majd hangosan kiabálta „egy ávós őrnagy volt, a magyar nép árulója”. Ezen események alatt a rendőrség köre csoportosult ellenforradalmi elemek most már azon fáradoztak, hogy fegyvert szerezzenek és ezzel ostromolják meg a rendőrség épületét. Balázs Géza sem tartotta már elegendőnek a Gáti Gyula bántalmazásánál használt csákánynyelet, ezért a fegyverekért Mexikóba igyekvő teherautóra felszállott és a helyszínről eltávozott. A teherautón elmenők nem sokkal ezután visszatértek és ekkor már Balázs Géza egy TT pisztollyal is felszerelve készülődött a rendőrség ostromára. Gáti Gyula ezalatt még élőállapotban a ló teteme mellett a Malinovszky utcában feküdt, az őt körülvevő tömeg szidalmazása között, s most már Sikó Dezső, Komjáti és a többi körülvevők elhatározták, hogy Gáti Gyula testét fel fogják akasztani, mégpedig a Zenepalotával szemben lévő szovjet emlékműre, ezért teherautó után néztek, hogy a testet oda elhúzzassák. Leállítottak egy arra haladó teherautót, majd Sikó Dezső és Komjáti vezényletével az időközben fegyverrel visszatért Balázs Géza közreműködésével Gáti Gyula még élő testét a teherautóhoz nyakánál fogva a gépkocsi után kötötték s ezután Sikó Dezső elindította a gépkocsit s a körülvevő tömeg egy része a gépkocsit kísérve haladt a Fő utcán keresztül a szovjet emlékmű felé. Sikó Dezső az indulás után közvetlen Gáti Gyula teste után maradt, több más személlyel együtt, akikkel egyetértésbe valamennyien rúgták és köpködték a teherautó után kötött Gáti Gyulát. Amikor a Buza tér sarkához értek, megjelent Czeceze Lajos VIII. r. vádlott, Komjáti sógora, aki nyomban csatlakozott a menethez s most már mindhárman versenyt kiabáltak a tömeggel s valamennyien hangoztatták, „itt hozzuk a nép gyilkosát”. Ezen kiáltozás végig kísérte Gáti Gyulát egészen a szovjet emlékműig. A teherautó útja másfél kilométernél hosszabb volt s így kétségen kívül megállapítható, hogy Gáti Gyula ezen húzatas alatt már a szovjet emlékműhöz való megérkezés előtt meghalt. Amikor a menet a Zenepalotához ért Sikó Dezső a teherautót a szovjet emlékműhöz dirigálta, majd a teherautóról az emlékműnél eloldották és hozzá kezdtek Gáti Gyula holttestének felakasztásához. Az akasztásban Komjáti Ferenc, Czeceze Lajos, Sikó Dezső és más ismeretlen személyek is részt vettek s mikor többszöri kísérletezés után sem tudták az emlékműre Gáti holttestét felhúzni, egy padot kerítettek, amely paddal azután Gáti Gyula holttestét megemelték és így véglegesen az emlékműre felakasztották. Az akasztás befejezése után Sikó Dezső kivette Gáti Gyula zsebéből az ott elhelyezett igazolványát, annak személyi adatait felolvasta, majd rövid lázító beszédet mondott, majd azt a kijelentést tette: „ezek a magyar nép gyilkosai, akik 12 éven át kínozták a magyar népet, mindnyá-

jukat bitófára kell húzni.” A Malinovszky utcában lezajlott eseményeknél fk. Szonyonya István és Kovács Sándor is jelen voltak és tömeggel együtt elvonultak a szovjet emlékmű elé, de Gáti Gyula testének felakasztásában nem működtek közre. A rendőrség előtti lövöldözések után az egyik holttesttel elindult gépkocsi végig járta a környékbeli üzemekeket s azzal a hamis beállítással, hogy az ávosok gyilkolják az egyetemistákat és ártatlan embereket, még jobban fel-tűztették az amúgy is izgatott állapotban lévő dolgozókat, és a rendőrség elé mind több és több ember gyülekezett. Az ellenforradalmi uszítók azonban még vártak a rendőrség elleni támadással, mert tudomással bírtak arról, hogy a különböző bányáüzemekből a bányászok már útban vannak. ...

Gya. XI.1057/1957-14. szám Az okt. 26-i események után Kincses József XIX. r. vádlott, aki meg volt elégedve önmagával a Gáti Gyula agyonveréssel kapcsolatos cselekményei miatt, még ugyanazon a napon visszatért munkahelyére és ott munkatársai előtt dicsekedve mesélte el, hogy hogyan vett részt Gáti agyonverésében. Három nap múlva sor került a munkástanács megválasztására, mikor is Kincses József a gyűlésen felállt és beszámolt tevékenységéről Gáti Gyula agyonverésével kapcsolatban. A gyűlés ellenforradalmi érzelmű személyei méltányolták is Kincses József tevékenységét, mert ott helyben a munkástanács tagjává választották meg. ...

A cselekmények minősítése.

A fővárosi bíróság a vádlottak fenti cselekményeiben az alábbi bűncselekményeket állapította meg:..

XIX. Kincses József azon cselekményével, hogy a népköztársaság megdöntésére irányuló cselekményeket követett el, továbbá egy személy meggyilkolásában részt vett a BHÖ.1. pont /1/ bek. illetve a NHÖ. 349. pontjában meghatározott büntettek tényálladási elemeit valósította meg.

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXXV. 1. 2/41. öe. 16. dosszié 333-350. fol.)

33. Németh Károlytól lefoglalt bűnjeljegyzék

1957

B. M. szikszói osztálya. száma: 11/1957. Bűnjegyzék Németh Károly ongai lakos izg és lőszer rejt miatt terhelt (és társai) elleni büntetőügyben megyei ügyészségnek átadott tárgyakról. az átadást elrendelő határozat kelte és száma: 11/1957 Dolyószám Mennyiség. darabszám, súly. űrméret, stb. az őrizetbe vett/lefoglalt tárgy leírása.

Az őrizetbe vett, lefoglalt tárgy kinek a tulajdonát képezi 1. 8.dr. géppisztoly töltény. Németh Károly ongai lakos 2. 1.dr. gyorsírás tartalmának jegyzőkönyve. 3. 1.dr. gyorsírás tartalmának jegyzőkönyve.

Krizsanda Katalin Szikszói Lakos.

4. 1.dr. Szovjetellenes Vers. 5. 1.dr. Kormányellenes ver. Németh Károly ongai lakos

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21/b. 187/1957.

Németh Károly peres iratai között.)

34. Vádirat Németh Károly ellen robbanóanyaggal való visszaélés ügyében

1957

...Németh Károly terhelt október 27-én Onga községben a munkástanács elnöke volt. November elején a községben az a valótlan hír terjedt el, hogy a szovjet katonák magyar diákokat deportálnak ki az országtól, s azokat Ongán keresztül Kassa irányában szállítják. e hír hallatára elhatározta, hogy abban az esetben, ha a szovjet katonák valóban fognak diákokat szállítani, a diákok kiszállításának céljából az ongai vasutat fel kell robbantani. A robbanóanyagot az annabányai munkástanács útján be is szerezte. A robbanóanyagért Sári Miklós. és Papp Sándor terhelteket küldte be Annabányára, közölve velük, hogy az milyen célra kell. Sári Miklós és Papp Sándor terheltek Annabányán Dér Lajos terheltnél jelentkeztek, aki részükre a raktárossal 25 kg. paxitot, 100 db. gyutacsot és 10 kártya gyújtózsínort adott ki. Ezeket az anyagokat Sári és Papp motorkerékpáron Ongára szállították és átadták Németh Károlynak, aki azokat a tanácsházán helyezte el, majd pedig november végén a karhatalomnak beszolgáltatta.

Terheltek a terhükre rótt cselekmények elkövetését – kivéve Sári Miklós és Németh Károlyt, tagadják, bűnösségüket azonban Papp János, Szalánczi Boldizsár, Farkas Pál, Lellék Lajos, Tóth Imre, Kelemen János, Kolszár József, Novák István, Frigyiki Lajos, Tamás János, Nagy Miklós, Tomok István, Kozma Árpád, Fliczák Antal, Husonyica József, Sz. Nagy Lajos, Kiss András, Kukta Gusztáv, Ladányi András, Balla Ferenc, Valár János, Kovács Pál, Tamás János, Bohocki József, Csormák Ferenc, Csátó Károly, tanuk vallomása megnyugtatóan bizonyítja. Ezért a fenti tényállás alapján az 1957. július 29. napja óta előzetes letartóztatásban lévő:

...

VI. r. Németh Károly vádlott: 1935. szept. 20-án született Miskolcon, nőtlen, magyar állampolgár és anyanyelvű, géplakatos foglalkozás, havi keresete 1200.-Ft, vagyontalan, apja: Németh Sándor, anyja: + Halász Borbála. Onga, Sztálin u. 8. sz. alatti lakos, büntetett előéletű. VI. r. Németh Károly vádlott: Vádat megértettem, bűnösnek nem érzem magam.

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21/b. 1267/1957.)

35. Németh Károly vallomása a miskolci nyílt tárgyaláson a Dér-perben

1957. december 30.

VI. r. Németh Károly vádlott vallomása: vádat megértettem, bűnösnek nem érzem magam. Négy évre vagyok elítélve, de nem tudom miért, jelen bűncselekményben sem érzem bűnösnek magam. 1956. november hó 5-6-án reggel bejött a hidasi vonat Ongára, ahol VB. elnök voltam /A járási VB. nevezett ki november 10-től, mert az októberi események folytán ott hagytam az ózdi gyárat. / A vonattal sok vasutas és bányász jött, bejöttek a hivatalba azzal, hogy Miskolcra Hidasnémeti Kassa felé ki a Szovjetunióba deportálják a magyar fiatalokat. Meggyőzően beszéltek, ekkor Vizsokay Béla felvette a telefonkagylót meghívta Annabányát és Ács Vinczével lebeszélte a robbanóanyagot. A nyomozás során tett vallomásomat nem tartom fenn, mert olyan vallatások voltak, hogy hónapokig beteg voltam, ezért tettem ilyen vallomást. A megyei munkás tanácstól mint VB. elnök utasítást nem kaptam, csak november végén kaptam az első hivatalos papírt a járási tanács VB-től, gyűjtésre és nemzetőrségre vonatkozóan. Ádám István, Spisák és Sinkó elvtársak minden másnap kinn voltak Ongán a szikszói járáson. A gyűjtés is az ő intézkedésükre lett végrehajtva. Papp Sándort csak látásból ismerem nem beszélgettem vele soha, azt megelőzően. A robbanóanyagért Vizsokay Papp Sándort akarta elküldeni, aki csak másodszori felszólításra ment el. Őszintén szólva nem tudom, hogy mennyi robbanóanyag volt, nekem egy karikát adtak át a gyutacsot leragasztott dobozba, a robbanóanyagot 5 csomagban. A robbanóanyagért Sári Miklós és Papp Sándor ment el. A telefonbeszélgetés után felhívtam a miskolci személypályaudvart és megérdeklődtem, hogy igazat mondtak-e a vasutasok és bányászok. A pályaudvarról azt közölték velem, hogy nem igaz. Éppen ezért, ahogy meg-

hozták, elvettem tőlük, bezártam a páncélszekrénybe és az első felszólításra leadtam a szikszói rendőrkapitányságra. dr. Kerényi Béla védő kérdésére.

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21/b. 187/1957.

Németh Károly peres iratai között.)

36. Legfelsőbb Bíróság ítélete Németh Károly és Papp Sándor ügyében a Dér Lajos és társai perben

1958. október 6.

A Magyar Népköztársaság Legfőbb Bírósága. Bf. IV. 2602/1958/31. szám

A népköztársaság nevében!

A Magyar Népköztársaság Legfőbb Bírósága Budapesten, az 1958. év október 6. napján tartott nyilvános fellebbezési tárgyaláson meghozta a következő ítéletet:

Dér Lajos és társai ellen a demokratikus államrend megdöntésére irányuló mozgalomban való tevékeny részvétel és más bűntettek miatt indított bűnügyben a miskolci megyei bíróság B.1267/1957/18. számú ítéletét Dér Lajos, Hegedüs Miklós, Novák Béla, Németh Károly és Papp Sándor vádlottak vonatkozásában hatályon kívül helyezi és Dér Lajos, Hegedüs Miklós, valamint Novák Béla vádlottak esetében elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, Németh Károly és Papp Sándor vádlottak vonatkozásában pedig az eljárást megszünteti. Egyebekben az elsőfokú ítéletet az alábbiak szerint változtatja meg: Seres Endre vádlottnak a népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló mozgalomban való tevékeny részvétel büntette alapjául szolgáló cselekményét, a népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló mozgalomban való tevékeny részvételre izgatás büntettének minősíti és ezért őt 2 /kettő/ évi börtönre 3 /három/ évre az egyes jogok gyakorlásától való eltiltásra és vagyonának 300 /háromszáz/ forint értékű elkobzására ítéli.

Sári Miklós börtönbüntetését 6 /hat/ hónapra leszállítja.

Egyebekben a fellebbezéseket elutasítja.

Seres Endre vádlottnak az első bírói ítélet napjától továbbfolyó előzetes fogva tartása idejét a kiszabott börtönbüntetésébe teljes egészében beszámítja, Sári Miklós börtönbüntetését pedig az előzetes letartóztatásában eltöltött idő beszámításával kitöltöttnek veszi.

Indoklás.

A miskolci megyei bíróság Dér Lajos vádlottat a BHÖ.1.pont /2/ bekezdésében felvett, a népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló mozgalomban való tevékeny részvétel és a módosított 1950. évi 24. sz.tvr. 3.§-ában ütköző és az 5.§ /2/ bekezdés szerint minősülő lopás büntette miatt 1 évi és 6 hónapi börtönre, 2 évre az egyes jogok gyakorlásától való eltiltásra és vagyonának 200 Ft értékű elkobzására, Bf. IV. 2602/1958. a BHÖ.1.pont /2/bekezdésében felvett mozgalomba való tevékeny részvétel büntette miatt Seres Endre vádlottat 2 évi és 6 hónapi börtönre. 3 évre az egyes jogok gyakorlásától való eltiltásra, valamint 2000 Ft vagyon elkobzására,

Hegedüs Miklós vádlottat 1 évi és 6 hónapi börtönre, 2 évre az egyes jogok gyakorlásától való eltiltásra és 100 Ft vagyoneklobzásra,

Novák Béla vádlottat 1 évi börtönre, 2 évre egyes jogok gyakorlásától való eltiltásra és 800Ft vagyoneklobzásra,

Németh Károly vádlottat 1 évi börtönre, 2 évre az egyes jogok gyakorlásától való eltiltásra és 100 Ft vagyoneklobzásra,

Sári Miklós vádlottat 1 évi börtönre, 2 évre egyes jogok gyakorlásától való eltiltásra és 800 Ft vagyoneklobzásra,

végül Papp Sándor vádlottat 8 hónapi börtönre, 1évre az egyes jogok gyakorlásától való eltiltásra és 800 Ft vagyoneklobzásra ítélte.

A megyei bíróság ítélete ellen fellebbezést jelentettek be: Dér Lajos és védője enyhítés végett, Seres Endre és védője a tényállás téves megállapítása miatt és enyhítés végett, Hegedüs Miklós és védője a tényállás, a minősítés miatt és enyhítés végett, Novák Béla és védője a tényállás téves megállapítása, a bűnösség nyilvánítás, a minősítés miatt és enyhítés végett, Németh Károly és védője s bűnösség megállapítása miatt, Sári Miklós és védője a minősítés miatt és enyhítés végett, végül Papp Sándor és védője a bűnösség megállapítása és a téves minősítés miatt.

I.

Dér Lajos, Hegedüs Miklós és Novák Béla vádlottak vonatkozásában megállapított tényállás lényege:

Dér Lajos, mint az annabányai munkástanács elnöke, az általuk rendezett gyűlésen két alkalommal ellenforradalmi jellegű követeléseket olvasott fel. November 4-e után a munkástanács akként határozott, hogy csak annyi szemet kell termelni, amiből az illetmény szemet és a kórház szükségletét fedezni tudják. Dér Lajos több ízben kijelentette „a párt megszűnt, azt nem engedi

szervezni, ha mégis lesz az olyan lesz, amelyet akarunk.” Ismertette Bf. IV 2602/1958. az ENSZ-hez küldeni szánt átíratot a dolgozókkal és ennek kapcsán kijelentette „a kommunistákat nem engedi szervezkedni.”

Németh Károly felhívására különböző robbanóanyagot adott ki a raktárból, jóllehet tudta azt, hogy Németh Károly és társai azzal a vasúti síneket kívánják felrobbantani. Végül a bánya tulajdonát képező tárgyak közül 1db vaságyat és 1db fényvető-gépet eltulajdonított.

Hegedüs Miklós vádlott 1956. október 27-én rajta volt azon a gépkocsin, amelyen a miskolci ellenforradalmárok egy halottat szállítottak Perecesbányatelepre, hogy ezzel az ottani dolgozókat és lakosokat az államvédelmi hatóság, illetve a rendőrség ellen izgassák. Hegedüs Miklós a halott mellett állva kijelentette „lássátok Miskolcon magyar vér folyik és ezt az ávosok és a rendőrök csinálják.” Ezen kívül nevezett vádlott 1957. február 19-én segített Tokár Józsefnek a vörös zászló levételében, majd utána azt elégette.

Novák Béla vádlott 1957. február 17-én Marosán elvtárs beszédével kapcsolatban megjegyezte „meddig fognak még ezek hazudni.” Amikor pedig tudomást szerzett arról, hogy 1956 decemberében a miskolci karhatalmisták az annabányai nemzetőrséget lefegyverezték, kijelentette „ha ő akkor az üzemben van a kommunista ávosok nem tudták volna a fegyvert elvenni, mert golyószóróval állt volna elébük.”

1.

Nevezet vádlottak vonatkozásában a tényállás felülbírálásra nem alkalmas, az részben hiányos, részben pedig ellentétben áll az iratok tartalmával.

a./ Mindenekelőtt iratellenesen állította meg az elsőfokú bíróság, hogy a munkás tanács november 4-e után. A munka teljes beindítását akadályozó olyan határozatot hozott, miszerint csak annyit kell termelni, amiből, az illetmény szén és a kórház szükséglettét fedezni tudják. Ilyen vallomás a tárgyalás során nem hangzott el, ellenben számos tanú igazolta azt, hogy Dér Lajos, mint a munkástanács elnöke állandóan a munka felvétele mellett szólalt fel és ennek érdekében konkrét intézkedéseket is tett. Hiányos a tényállás, amennyiben az elsőfokú bíróság nem állapította meg, hogy Dér Lajos a bánya tulajdonát képező tárgyakat miként tulajdonította el, de nem derítette fel azok értékét sem. Ennek hiánya folytán pedig a minősítés kérdésében állást foglalni nem lehet.

b./ Hegedüs Miklós vádlott úgy a nyomozás, mint a tárgyalás során tagadta, hogy október 27-én Miskolcon járt, s hogy rajta lett volna, azon a gépkocsin,

amelyen a miskolci ellenforradalmárok a halottat Bf. IV. 2602/1958. szállították. Védekezése szerint 1956. október 20-án Miskolcot elhagyva, szüleihez Apágy községbe utazott és csak 1957 januárjában tért vissza. A bánya igazolása szerint Hegedüs Miklós 1956. október 20-án hagyta el munkahelyét és oda 1957. január végén tért vissza. A tárgyalási jegyzőkönyvből kitűnően e vádpontra vonatkozóan Koleszár József és Flicsák Antal tanuk tettek vallomást. Koleszár József vallomása során előadta, hogy együtt volt Flicsák Antallal, amikor a vádlottat a gépkocsin látta. A vádlott, amikor őket észrevette, leszállt a gépkocsiról és őket is hívta. Ugyanez a tanú később, a védő kérdésére azt adta elő, hogy a halottat szállító gépkocsit kb. 40 méter távolságra nézték, s hallották, hogy a vádlott kiabálta „aki magyar velünk tart.” Előadta a tanú azt is, hogy a vádlott ez alkalommal barna kabátot viselt. Flicsák Antal tanú ugyancsak állította, hogy a vádlottat a gépkocsin látta. Előadása szerint a vádlott csak annyit mondott „Tóni bácsi” és kezével a halottra mutatott. A védő kérdésére előadta, hogy a halottat felismerni nem tudta, mert a gépkocsi kb 30 km-es sebességgel haladt, észlelése szerint a vádlotton ez alkalommal szürke kabát volt.

A Bp.177. /1/ bekezdése értelmében az elsőfokú bíróságra tartozik annak eldöntése, hogy a tárgyalás közvetlensége alapján kinek a vallomását és milyen részben fogadja el. Köteles azonban a meggyőződését előidéző okokat ítéletében kifejteni, vagyis megmondani azt, hogy az ellentétes vallomások közül miért egyiket vagy másikat fogadja el valónak. Az elsőfokú bíróság az említett kötelezettségének nem tett eleget, annak ellenére, hogy a vádlott mindvégig tagadásban volt, hogy a tanuk vallomása között lényeges ellentmondás van. Az elsőfokú bíróság a megmutatkozó ellentmondásokat szembesítéssel meg sem kísérelte tisztázni, de nem is említi meg ítéletében, hogy az általa megállapított tényállás milyen bizonyítékokra alapozta. Az említett hiányosságon túlmenően iratellenes állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a vádlott a gépkocsin kijelentette „lássátok Miskolcon magyar vér folyik és ezt az ávosok és rendőrök csinálják.” Ilyen irányú vallomás a tárgyalás során nem merült fel, erre csak Flicsák Antal nyomozati vallomásában van adat, amit azonban az elsőfokú bíróság nem tárt a tanú elé, jóllehet nevezett tanú a tárgyaláson ettől lényegesen eltérő vallomást tett.

c./ Novák Béla vádlott terhére megállapított tényállás ugyancsak iratellenes. Az iratokból megállapíthatóan az elsőfokú bíróság Valér János, Csermák Ferenc és Nagy Miklós tanuknak a tárgyaláson nem Bf. IV. 2602/1958. ismertetett nyomozati vallomásaikra alapította az ítéleti tényállást. A fentiekből kitűnően az elsőfokú bíróság megsértette a Bp.177§ ama rendelkezését.

zését, miszerint a tényállás csakis a tárgyaláson megvizsgált bizonyítékra alapozható, ugyanakkor nem tett eleget a Bp. 184. /3/ bekezdésében irt indoklási kötelezettségének sem. A fent kiemelt sorozatos eljárási szabálysértések folytán a megyei bíróság ítélete Dér Lajos, Hegedüs Miklós és Novák Béla vádlottak vonatkozásában megalapozatlan. Miután pedig ez a megalapozatlanság a bűnösség megállapítására és a büntetés kiszabására lényeges kihatással van, a Legfelsőbb Bíróság a megyei bíróság ítéletét az említett vádlottak vonatkozásában a Bp.203. a./ b./ és c./ pontja alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította. Az új eljárás során Dér Lajos vádlott vonatkozásában tényként kell megállapítani a vaságy és fényvetítógép eltulajdonításának módját és azok értékét. Mellőzni kell annak megállapítását, hogy a munkástanács november 4-e után a munka teljes beindítását akadályozó határozatot hozott. Hegedüs Miklós vádlottal kapcsolatos tényállásnál a tanukat az ellentétekre vonatkozóan szembesíteni kell, elébük kell tárni nyomozás során tett vallomásaikat is. Figyelemmel a vádlottnak részben alátámasztott védekezésre is, a legrészletesebben ki kell hallgatni a tanukat az ügy körülményeire. Így milyen volt a gépkocsi, hol állt a vádlott, hol a tanuk, hányan voltak a kocsin, hogy volt elhelyezve a halott, a gépkocsi milyen irányból jött, milyen távolságra volt tőlük, stb. Csakis mindezeknek a részletes tisztázása után kerülhet az elsőfokú bíróság abba a helyzetbe, hogy a tanuk szavahihetőségét illetően meggyőződését kellőképpen ki tudja alakítani. Novák Béla vádlott cselekményére vonatkozóan Valér János, Csermák Ferenc és Nagy Miklós tanukat újból ki kell hallgatni, elébük kell tárni a nyomozás során tett vallomásaikat, s csak az arra történt nyilatkozatuk után lehet megalapozottan tényállást megállapítani. Végül a Bp182.§ /3/ bekezdésének megfelelően részletesen fel kell sorolnia az elsőfokú bíróságnak, hogy az egyes tényeket milyen bizonyítékokra alapozza, hogy azokat miért fogadta el valósnak.

II.

Németh Károly vádlott vonatkozásában a tárgyalás törvényszerű. Tévedett azonban az elsőfokú bíróság, amikor Németh Károly védőjének arra Bf. IV. 2062/1958. irányuló indítványát, hogy az eljárást szüntesse meg, mert a vádlottal szemben vád tárgyává tett tények csupán a már vele szemben korábban hozott jogerős ítélet elleni perújításra, de nem új eljárás indítására nyújtanak alapot, elutasította. A most elbírálás alá kerülő ítéleti tényállás szerint Németh Károly vádlott 1956. november elején, mint az Onga község munkás-

tanácsának elnöke robbanóanyagot kért és hozatott el Dér Lajostól abból a célból, hogy azzal vasúti síneket robbantsanak fel. A miskolci megyei bíróság 1957. március 25-én kel B.187/1957/10., illetve a legfelsőbb bíróság Bf. IV.1034/1957/14számu ítéletével Németh Károly vádlottat ellenforradalmi tevékenysége miatt, amit ugyancsak mint a munkástanács elnöke követte el, egy ízben már jogerősen elítélték.

A BHÖ.1.pont /2/ bekezdésében felvett törvény szövege – amikor tevékeny részvételről szól – önmagában is kizárja annak lehetőségét, hogy az elkövetőnek a mozgalom érdekében kifejtett egy-egy részcselekménye külön-külön legyen értékelhető. A terheltnek a BHÖ.1.pont /2/ bekezdésében felvett büntettet megalapoz valamennyi részcselekménye egységet képez, azok között bűnhalmazat létesítse törvényileg kizárt. Miután az adott esetben a vádlottal szemben újonnan vád tárgyává tett tények egy részét képezik a mozgalom érdekében kifejtett és már jogerősen elbírált tevékenységnek, új eljárás indítására törvényes alap nincs. Tekintettel azonban arra, hogy ezek a tények olyan új tények, amelyek a már jogerősen elbírált ügyben megállapított bűncselekménynél súlyosabb bűncselekmény megállapítását eredményezhetik, alapul szolgálnak a miskolci megyei bíróság 1957. március 25-én kelt, B.167/1957/14. számú ítélete elleni perújításra. A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság az elsőfokú bíróságnak ezzel ellentétes jogi okfejtését mellőzve, az első fokon eljáró bíróság ítéletét nevezett vádlott vonatkozásában, a legfőbb ügyész képviselőjének indítványával egyezően a Bp.200.§ /2/ bekezdés c./ pontja alapján hatályon kívül helyezte és az eljárást megszüntette.

III.

Papp Sándor vádlottra vonatkozó tényállás lényege: Németh Károly vádlott 1956. november elején fegyveres nemzetőrök kíséretében megjelent Papp Sándor lakásán és felszólította nevezettet, hogy menjen motorkerékpárjával Annabányára és legyen segítségére Sári Miklósnak a robbanóanyagot elhozatalában. Miután Németh Károly a vádlott többszöri tiltakozása ellenére is kitartott felszólítása mellett, a vádlott annak eleget tett. Annabányáról Dér Lajos utalványozása alapján 25kg bauxitot, 100 db gyutacsot és 10 karika gyújtózsínort hozott el Sári Miklóssal és adott át Németh Károlynak, aki azokat elzárta, majd utóbb a karhatalommal elvitette. Bf. IV. 20672/1958. Az okként megállapított tényállás törvényszerű. Tévedett azonban az elsőfokú bíróság, amikor a vádlottat a BHÖ.1. pont /2/ bekezdésében felvett büntettségben mondta bűnösnek ki. A tényállásból kitűnően nevezett vádlottal nem közölte

senki, hogy a robbanóanyagot mire akarják felhasználni, de a per anyagában sem merült fel adat arra, hogy erről a vádlott tudott volna. Ehhez képest viszont nevezett vádlottal szemben csupán a BHÖ.33.pont/1/ bekezdésében felvett büntett lenne megállapítható. A Legfelsőbb Bíróság azonban az alább kifejtett okoknál fogva arra a meggyőződésre jutott, hogy vádlottal szemben a bűnösség megállapítása és a büntetés kiszabása szükségtelen. Papp Sándor vádlott munkácsolaládból származik, büntetlen előéletű, MÁV kocsikísérő. Az ellenforradalom idején az ellenforradalmi eseményekbe nem kapcsolódott be, ilyen jellegű cselekményt nem követett el. A per adatairól kitűnően a most elbírált cselekménynek elkövetésére úgy került sor, hogy a községben neki volt motorja és ezért fordult hozzá Németh Károly. A vádlott csak Németh Károly többszöri felszólítására vállalta el, hogy segít elhozni a robbanóanyagokat. A cselekmény elkövetésénél nagymértékben befolyásolta őt az, hogy Németh Károly, mint a munkástanács elnöke lépett fel vele szemben és fegyveres nemzetőrök kíséretében jelent meg lakásán. A Legfelsőbb Bíróság a vádlott személyét és az elkövetés körülményeit vizsgálva arra a meggyőződésre jutott, hogy személye ma már a társadalomra nem veszélyes. Ezért a Legfelsőbb Bíróság vele szemben a Btá.56.§-át alkalmazva, az elsőfokú bíróság ítéletét reá vonatkozó részében hatályon kívül helyezte és az eljárást a Bp.200.§ /2/ bekezdés a./ pontja alapján megszüntette.

IV.

Seres Endre vádlott esetében az elsőfokú bíróság az ügyet kellően felderítve, a tényállást a Bp.203.§-ában irt hibáktól mentesen állapította meg. Tévedett azonban az elsőfokú bíróság abban a kérdésben, hogy a vádlott cselekményét az anyagi jogszabály mely rendelkezése szerint kell minősíteni. Az irányadó tényállásból kitűnően nem nyert megállapítást, hogy vádlott valamely létező ellenforradalmi csoporthoz csatlakozva, a mozgalom érdekében konkrét tevékenységet fejtett volna ki. A megállapítottak szerint a vádlott tevékenysége abban merült ki, hogy az ellenforradalom ideje alatt különböző alkalmakkor, a demokratikus államrend Bf. IV. 2062/1958. elleni gyűlölet felkeltésére alkalmas kijelentéseket tett. A miskolci véres események után pedig a bányába visszamenve, a bányászokat ellenforradalmi tevékenység kifejtésére buzdította. Az izgató kijelentések megtétele és az egy ízben történő ellenforradalmi tevékenységre való buzdítás, mozgalomban való tevékeny részvétlként még nem értékelhető. A vádlottnak ez a magatartása a BHÖ.8. pontjában felvett, a népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló mozgalomban való

tevékeny részvételre izgatás büntettének törvényi tényállását nem haladja túl. A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság az első fokon eljáró bíróság ítéletének minősítést megállapító rendelkezését a Bp. 205.§ /1/ bekezdése alapján megváltoztatta és a vádlott cselekményét törvénynek megfelelően, a BHÖ.8.pontjában felvett izgatás büntettének minősítette. A változott minősítés folytán új büntetés kiszabására került sor. A Legfelsőbb Bíróság elfogadva az elsőfokú bíróság által helyesen felsorolt bűnösségi körülményeket, figyelemmel a tartalmában enyhébb minősítésre is, a 2 évi börtönbüntetést ítélte meg olyannak, mint amely megfelel a Bt.50.§-ában irt céloknak.

V.

Sári Miklós vádlott vonatkozásában az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás részben hiányos. Az elsőfokú bíróság tényként állapította meg, hogy nevezett vádlott Németh Károly felszólítására részt vett a robbanóanyagok szállításában. A Legfelsőbb Bíróság a vádlott tárgyalási vallomása alapján további tényként állapítja meg, hogy Sári Miklós még a robbanóanyagok elhozatala előtt értesült arról, hogy a robbanóanyagot Németh Károly milyen célból hozatta el Annabányáról. Az így kiegészített tényállásra figyelemmel a vádlott bűnösségének megállapítása és cselekményének minősítése törvényszerű. Végül a büntetés kiszabásával kellett foglalkozni. Nevezett vádlott munkás családból származik, büntetlen előéletű, nő, két kiskorú gyermeke van, bányász. Cselekményét Németh Károly felhívására követte el, egyéb ellenforradalmi tevékenységet sem ezt megelőzően, sem ezt követően nem fejtett ki. Mindezeket egybevetve a Legfelsőbb Bíróság arra a meggyőződésre jutott, hogy a büntetés célja további szabadságvesztés büntetés kiállítását már nem igényli, az eljárás súlya és az előzetes letartóztatás Bf. IV. 2602/1958. ban eltöltött idő kellő biztosíték arra, hogy az ellenforradalom propagandájától megtévesztett dolgozott hasonló cselekmények elkövetésétől hathatósan visszatartson. Ezért a Legfelsőbb Bíróság nevezett vádlott börtönbüntetését 6 hónapra leszállította és azt az előzetes letartóztatásban eltöltött idő beszámításával kitöltöttnek is vette. Az ezt meghaladó fellebbezéseket a Legfelsőbb Bíróság mint alaptalanoakat elutasította.

Budapest, 1958. évi október hó 6. napján. Dr. Buday Ferenc s.k. a tanács elnöke, dr. Tamics Jenőné s.k. előadó bíró, dr. Migléczy Jenő s.k. bíró.

A kiadvány hitelül irodavezető

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21. b. 1267/1957.)

36. A Politikai Nyomozó Osztály jelentése az ongai munkástanácsról és a helyi nemzetőrsegről

1959

Onga Község Munkástanácsa:

Onga községből több személy jár Miskolcra dolgozni, akik az ellenforradalom idején hazamenve a községbe szították a dolgozók között az ellenforradalmi hangulatot. Ebben különösen élen járt Szegvári István és Kincses Miklós, valamint Németh Károly és Mikola Béla. Az utóbbi nagyban aktivizálta magát a gyűlés megszervezésében és agitálta a dolgozókat arra, hogy váltsák le a tanács vezetőit. A megalakult munkástanács célja közé tartozott, hogy a községben lévő TSz.-t feloszlassa. Ennek érdekében többször támadták a TSz. elnökét, valamint a TSZ. tagokat és követelték az állatok szétosztását. Ezen céljukat végre is hajtották, továbbá a tanácsvezetőket eltávolították a helyükről és a munkástanács átvette a község irányítását. A községben megalakították a nemzetőrséget is, és több fegyvert szerveztek a megyei munkástanácson keresztül. A megalakult munkástanácsnak a tagjai az alábbi személyek voltak:

- 1.) Németh Károly szül: Miskolc, 1935. anyja: Halász Rozália, géplakatos, paraszt származású, ongai lakos.
Nevezett a megalakult munkástanácsnak elnöke lett, és mint ilyen aktív tevékenységet fejtett ki. Ellenforradalmi tevékenysége miatt 4 évi börtönre ítélték.
- 2.) Mikola Béla szül: Milona 1896. II. 17. anyja: Mikola Mária, segédmunkás, paraszt származású, Onga Rákóczi u 1sz. alatti lakos.
- 3.)Négyesi Pál szül: Onga, 1912. szept. 1. anyja: Szállási Mária bérelszámoló, volt jegyző, értelmiségi származású, ongai lakos.
- 4.) Dankó Károly szül: Érsemlyén, 1903. 01. 29. anyja: Ignatkó Erzsébet, tanító, értelmiségi származású, Onga, Gyöngyvirág u. 3. sz. alatti lakos.
- 5.) Id. Hódi Bertalan szül: Onga, 1892. okt. 25. anyja: Turóczi Rozália, földműves, középparaszt származású, Onga József Attila u. 22 sz. alatti lakos.
- 6.) Id. Mészáros Sándor szül: Onga, 1899. IV. 7. anyja: Szentiványi Zsuzsanna, MÁV, fűtő, jelenleg nyugdíjas, Onga Kossuth u. 2 sz. alatti lakos.
- 7.) Ifj. Papp András szül: Miskolc, 1914. dec. 18. anyja: Szegedi Zsuzsanna, földműves, paraszt származású, Onga Dózsa Gy. u. 5 sz. alatti lakos.

- 8.) Id. Rácz Dániel szül: Onga 1899. dec. 22. anyja: Hajdu Lídia, italbolt kezelő, volt kocsmáros és fűszeres, paraszt származású, Onga Sztálin 225 sz. alatti lakos.
- 9.) Illés László szül: Gesztely, 1931. III. 24. anyja: Helmeczi Jolán, tanító, középparaszt származású, Onga József A. utca 6 sz. alatti lakos.
- 10.) Ifj. Bráz András szül: Girincs, 1895. V. 10. anyja: Tóth Zsófia, földműves, paraszt származású, Onga-i lakos.
- 11.) Lóska János szül: Onga, 1912. V. 8. anyja: Bartók Mária, esztergályos, paraszt származású, MSZMP. tag. Onga Rákóczi utca 2 sz. alatti lakos.
- 12.) Éhik László szül: Rakacs, 1910. V. 19. anyja: Szabó Terézia, földműves, kulák származású, többszörösen büntetett, Onga Fő utcai lakos.
Nevezett az ellenforradalom idején aktív tevékenységet fejtett ki. Követelte a községi tanács vezetőinek leváltását, sőt a Vb. titkárt kizavarta a tanácsházáról. Ellenforradalmi tevékenysége miatt 3 és félévi börtönre ítélték.
- 13.) Vingendorf Ferenc szül: Aldebrő, 1903. III. 9. anyja: Reiner Mária, Földműves, középparaszt származású, ongai lakos.
- 14.) Szabó Bertalan szül: Újcsanáros, 1908. II. 15. anyja: Molnár Zsófia, földműves, paraszt származású, ongai lakos.
- 15.) Szegő Bertalan szül: Újcsanáros, 1900. VI. 2. anyja: Kardos Erzsébet, földműves, paraszt származású, ongai lakos.

Nemzetőrség tagjai az alábbi személyek voltak:

- 1./ Bukovenszki Pál szül: 1913. anyja: Bodolai Mária, paraszt származású, pincér, volt kocsmáros ls továbbszolgáló ön. Onga Kossuth u. 7 sz. alatti lakos.
- 2./ Krisztihn Jenő szül: Szamosdara, 1911. IV. 26. anyja: Pinke Erzsébet, földműves, paraszt származású, Onga-i lakos.
- 3./ Nagy Károly szül: Hernádkak, 1927. IV. 27. anyja: Juhos Eszter, darukezelő, paraszt származású, Onga Muskátli utca 8 sz. alatti lakos.
- 4./ Harhai László szül: Görömböly, 1923. V. 8. anyja: Bodnár Erzsébet, lakatos, paraszt származású, Onga József Attila utca 4 sz. alatti lakos.
- 5./ Valánszki István szül: Sóstófalva, 1935. IV. 16. anyja: Nagyherceg Anna, gyári munkás, paraszt származású, Onga Pacsirta utca 2 sz. alatti lakos.
- 6./ Kincses Mikós szül: Onga, 1936. I. 15. anyja: Zsoldos Magdolna, technikus, Onga Sztálin út 57 sz. alatti lakos.
Nevezett 1956 novemberében nyugatra szökött és jelenleg is ott tartózkodik.

7./ Luterán István szül: Onga, 1940. III. 8.anyja: Hajdu Mária, volt ipari tanuló, paraszt származású, Onga József A. u. 38 sz. alatti lakos.

8./ Szegvári István szül: Szikszó, 1936. dec. 24. anyja: Orosz Borbála, bányász, paraszt származású, Onga Rákosi Mátyás utca 46 sz. alatti lakos.

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXXV. 1. 11. d. MSZMP

Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bizottságának iratai –

Borsod Megyei Rendőrkapitányság Politikai Nyomozó Osztály

összefoglaló jelentése Borsod megye területén lezajlott eseményekről.

514-516. fol.)

Forrásjegyzék

- MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXIII. 2. Magyar Nemzeti Levéltár, Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltár, Alsózsolca, Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Tanács VB iratai.
- MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXIII. 902. Magyar Nemzeti Levéltár, Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltár, Alsózsolca, Ongai Községi Tanács iratai.
- MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21. Magyar Nemzeti Levéltár, Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltár, Alsózsolca, Miskolci Megyei Bíróság iratai.
- MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXXV. 1. Magyar Nemzeti Levéltár, Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltár, Alsózsolca, az MSZMP Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bizottságának iratai.
- MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXXV. 86. Magyar Nemzeti Levéltár, Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltár, Alsózsolca, az MDP Szikszói Járási Bizottsága, alsóbb szerveinek, szervezeteinek iratai.
- MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXXV. 90. Magyar Nemzeti Levéltár, Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltár, Alsózsolca, az MSZMP Szikszói Járási Bizottsága és szervezeteinek iratai.

Függelék

J e g y z ő k ö n y v ,

Készült Onga községben 1956 október hó 20-án a községi tanács rendes havi tanácsülése alkalmából.

Jelen vannak: Szabó Ferenc vb. elnök, Réti Ferenc vb. titkár, Nagy Ferenc Luterán Bertalanné, Hudák András, Horváth Károly, Dankó Károly, Szegvári Györgyné, Révész István, Kerékvártó Imre, Bartus Mihály, özv. Tóth Pálné Szentesi Gyula, Jónyér Sándorné, Br. Juhász Pál, Hódi Imre, Szűcs Dezsőné Balogh József, Bukszár István, Lénárt Ferenc, id. Majzik János, Lizák Ferencné, Juhász Ferenc és Forgács Imre tanácstagok.

Igazolatlanul távol maradt: Volosi József, Németh Dezsőné, Arday János Sz. Nagy József, Mádli János, Szabó Lajos, Szabó Ferenc és Forgács János tanácstagok.

Igazoltan távol maradt: Kincses József, Zombori Sándor, Molnár Bertalan, Bazsó Jánosné, Dobosi Erzsébet és Papp Lajos tanácstag elvtársak.

Jelen volt továbbá 36 kivülálló dolgozó.

Vb. elnök megállapítja, hogy a tanácsülés határozatképes azt megnyitja.

Javaslatot tesz a tanács ülés elnökére.

Tanács az elhangzott javaslatok alapján Horváth Károly tanácstag elvtársat a tanácsülés elnökévé választja meg.

Tanácsülés elnöke ezek után javaslatot tesz két jegyzőkönyv hitelesítésre.

Tanács az elhangzott javaslat alapján Szentesi Gyula és Szegvári Györgyné tanácstag elvtársakat jegyzőkönyv hitelesítőnek választja meg.

Ezek után az elnök előtejeszti a vb. napirendi javabbatát:

Napirend előtt: Vb. elnöke beszámol a tanács lejárt határidejű határozatainak végrehajtásáról.

Napirend:

- 1./ Szabálysértési bizottságok megalakítása. Előadó vb. elnök.
- 2./ 1956 évi községfejlesztési tervek állásáról beszámoló.
Előadó: vb. titkár.
- 3./ Tanácstagok kérdései, bejelentései.

19/1956 sz. Határozat.

Tanács az előző tanácsülésen hozott és lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról szóló elnöki beszámolót tudomásul veszi és elfogadja.

Vb. elnök az elsőnapirendi pont keretében a szabálysértési bizottság megalakításával foglalkozik. Megállapítja, hogy a Szocialista törvénység megszilárdítása érdekében valamint az állampolgárok jogainak fokozottabb védelme megköveteli a törvényben ütköző cselekmények elleni védekezés szélesebb társadalmi alapokra helyezését. Ennek érdekében minden községben így nálunk is létre kell hoznunk a szabálysértési bizottságot. A bizottság létszámát 6 főben javasolja megállapítani. Tagjait az elsősorban az állampolgári kötelezettségek teljesítésében élenjáró és példamutató tanácstagokból és dolgozó parasztokból javasolja megválasztani. A továbbiakban ismerteti, hogy miért vált szükségessé a községi szabálysértési bizottság megalakítása, mi ennek a célja stb. Majd végül előterjeszti a szabálysértési bizottság tagjaira vonatkozó vb. javaslatát.

Hozzászólás: Horváth Károly hozzászólásában megállapítja, hogy a községi szabálysértési bizottság megalakítását ahogy ez már a község dolgozóinak tudomására jutott örömmel fogadják. Örömmel fogadják azt, hogy ezáltal lehetőség nyílik arra, hogy a szabálysértőket rövid úton helyi bizottság vonja felelőségre, és reméli, hogy ez csökkenteni fogja Onga községben is az ilyen és hasonló esetek elkövetését.

Vita és hozzászólás után tanács az alábbi határozatot hozza:

20/1956 sz. határozat.

Tanács Onga községben a szabálysértési bizottság tagjainak számát 6 főben állapítja meg.
Tanács a szabálysértési bizottságba

Onga Községi Tanács tanácsülésének jegyzőkönyv részlete – 1956. október 20.
(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXIII. 902/a. 1. doboz. 1/13. dosszié.)

TANULJ MEG NEMZETEM!

Kik ránk sudították a gyilkosok hadát,
Hőmeink tetemén ülnek most orgiát.
Sem Isten sem ember nem kedves előttük.
Vérgőzs pofával öldöklék a népünk.
Gyilkos hóhéroknek alyas bérenceknek
Csak sahadrulóknak tekintenni őket,
Tanuld meg nemzetem !!!

II

A rankrakott igát egyszer levettük
Éfette az árat drágán megfizettük.
Munkva lakályab! Nincs helyetek itten
Kádár és Társai verjen meg az Isten!
Szeméttombra hányni leketlen testüket,
megvetéssel kejezni áll-Magyar nevüket.
Tanuld meg nemzetem.

III.

Szovjet hanpolgárok Kós-Andixs-Gerő,
Hú testvérük Kádár s a többi hityzegő
Egy se nem testvérünk, gyáva ordas banda,
Kik idegen hadat hostak a Magyarrry,
Es hasug pofával Magyar vért szomlyagnak.
Gyűlölni kik Szovjet tankra támaszkodnak,
Tanuld meg nemzetem.

IV;

A Kádár banda is diktaturát hirdet,
Oross rabsszolgának kínálgat fel mindék.
Nind hasa drukó, ki őt elismeri,
Munkába állással hatalmát segíti
Gyűlölni utálni valamenny-öket
Tanuld meg nemzetem.!!!!!!!!!!!!

V.

Ma pedig nem tudná a vár kevés neki
Hasánk legjobbjait már kifelé visszik
Vagy tagadot Kádár?! Vérdilyként uradnak
Hasánk ifjaisíjait rabsszolgának adta
Hát kiket visznek Orossország felé?
Látásokra a népszive szakad belé,
Nehagyd est nemzetem!!

VI

Drága Magyar anya, tanítsad gyermeked,
Iogy kik az árulók, kiknek köszönheted,
sok halál sikolyt kiáláló vérszűnt,
elyet férjed fiad apád, és leányos önt.
Iszkosz faszistáknak, sőpredéknek mondanak.
Tanuld a régalmat torkára folytatni, a gas
ulónak.!!!!

Olvasd !

Terjeszd !

Sokszorosítsd!

Németh Károlytól elkobzott forradalmi vers – 1956
(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21/b. 187/1958.)

Szikszerői Járási Tanács Végrehajtóbizottsága.-

J e g y z ő k ö n y v . -

Készült a szikszerői Járási Tanács Hivatalos helyiségében 1957. január 16.-án tartott szikszerői járás községeinek Vb. elnöki értekezletén.-

Jelen vannak:

Községi Tanács Vb. elnökei, a Járási Tanács Vb. elnöke, Dr. Gesztelyi Pál mb. vb. titkár.-

Bojkó József

Az elhangzott beszámolóhoz hozzászóltak:

Németh Béla Onga községi Tanács vb. elnökhelyettese:

Bezárlásában elmondja, hogy Onga község dolgozói nem fogják megengedni, hogy a régi Vb. vezetői kerüljenek a község vezetőségébe.- Elmondja, hogy a volt Vb. elnök és Vb. titkár vezetése alatt Onga községben nagyösszegeű pénzhányok maradtak fel, melyek tisztázva eddig még nincsenek. Kéri, hogy az ügyet mielőbb véglegesen tisztázást nyerjen.-

Németh Károly Onga Községi Tanács Vb. elnöke:

Bezárlásában először kérdéseket tesz fel.-

- 1./ Kik a létszámszökkentő bizottság tagjai.-
- 2./ A Végrehajtóbizottságnak a MSZMP. Bizottsághoz van-e valami köze, vagy nincs. / Tudomása szerint semmi köze nincs. /
- 3./ A Községi Tanácsoknál megválasztott jelenlegi Vb. elnökök maradnak-e meg továbbá, vagy pedig vissza lesznek állítva a régi Vb. vezetők.-

4./ Bojkó Elvtársához/ Ki választotta meg magát a szikszerői járás Vb. elnökének, ki bizta meg magát azzal, hogy a szikszerői járásban Vb. elnök legyen. Tudomásom szerint a népe a választási jog, magát pedig nem választotta meg senki. Miért nem hozták eddig nyilvánosságra, vagy ez egész most is úgy ment, hogy ne tudjan róla senki? Kifejezésem, hogy az ülés megkezdése előtt a Bojkó Elvtárs nem jelentette be, hogy ő lett a Járási Vb. elnöke, miért mástól kell meghallani, miért nem merete nyíltan az embereknek megmondani a gyűlés megkezdése előtt.-

Kifejezésem, hogy a Bojkó Elvtárs az itt megjelentekhez az elvtárs szót használja. Mi nem vagyunk megáns elvtárs, csak a kommunisták nek szívat úgy, hogy elvtárs, mi nem vagyunk kommunisták és nem vagyunk megaknak elvtársak, csak kártársak, vagy munkatársak vagyunk. Akkor szívat bennünket Elvtársnak, ha a megak elvén a Mellék elvén, a kommunisták elvén fogunk dolgozni, de ez nem fog megvalósulni soha, mert a nem a kommunisták ügyét fogjuk azalgálni, hanem a népet, akik megválasztottak bennünket.-

Tudomásom szerint még a Vöröscsillagot fel nem tették addig soha nem volt elvtárs szó.-

Felvetődik olyan kérdés, hogy a jelenlegi Szocialista Munkás-Pártba nem bizunk, nem vagyunk az MSZMP.-nek ellene, de addig nem lehet benne bízni, míg olyan olyan emberek lesznek az élén, mint Mellék, Várhegyi és a többiek.-

Olyan emberek, mint Várhegyi és Róth, akik Onga községben rálétek az új titkárra, akik most is szocialisták, beszóltak, ilyenek most is a Párt tagjai, vagy Mellék, aki éjszaka küldött rám embereket, katonákat, hogy állják közséjük, hagyjam ott Onga községet, azt gondolták, hogy talán megijedek és rögtön közséjük állok, ilyen emberek most is a Párt tagjai, ilyen embereknek a pártban nincs helyük.

Németh Károly járási VB ülésen tett kijelentéseiről készült jegyzőkönyv részlete - 1957. január 16.
(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21/b. 187/1958.)

rajta kívül ne kapcsoljon senkinek. Amikor az elnök megérkezett bementünk véle az irodába, kérdeztük tőle megvan-e szervezve a gyűlés, mire Németh Károly azt felelte, "nem tudom mi lesz, mutatva az ablakra - ha ezt ráni verik". En közben beszélgettem Németh Károly elnökkel, kihangsúlyozta azt, hogy milyen nehéz Onga községben a vb. elnöki teendők ellátása, ugyanakkor megjegyezni kívánom, hogy kiküldetésünk célja volt az hogy nevezett lemondassuk, mikor hangoztattam előtte a fentieket azt válaszolta, "nem mond le, mert őt nem a Járási Tanács nevezte ki, hanem őt a nép választotta. Megjegyezni kívánom, hogy megérkezésünk alkalmával a Végrehajtóbizottság tagjai még nem voltak jelen, még várakoznunk kellett, közbe kimentem az utcára, akkor halbotam hogy Németh Károly utasítása alapján a hangoskíradóba közölték, hogy a Végrehajtóbizottság tagjai névszerint jelenjenek meg azonnal a községi tanácson, fontos megbeszélés van végett. Kb. 13.15. perc lehetett, amikor a Vb. tagjai névszerint Forgács Imre, Réthy Ferenc, Horváth Károly, Papp Lajos és Molnár Bertalmán vb. tagok megjelentek a községi tanácson, ugyanakkor velük egyidőben gyülekeztek a községi lakosságai köréből meglatásom szerint 100-120 fő lehetett a községi tanács épülete előtt. Mivel a vb. tagjai jelen voltak bementünk a hivatalos helyiségben, hogy feladatunk célját közöljük a megjelent vb. tagokkal. Tárgyalásunk megkezdése előtt Németh Károly tanácselnök kijelentette azt, hogy nem hajlandó részt venni a vb. ülésén azért mert véle a járási Pártbizottság titkára, valamint a Jár. Tan. elnök ke már előzőleg közölte, hogy neki el kell távoznia funkciójából.

En Némethel közöltem azt, hogy jelenleg ő a tanács elnöke, maradjon ott a gyűlésen. A fenti beszélgetésben arra lettem figyelmes, hogy a szomszéd szobából az ajtó kinyitották, a sarkáról levetették és kb. 30-40 fős tömeg bevonult az irodába az ajtóba megjelentek Éhik László ongai lakos, kezébe egy juhász kamos bottal, felindulva, kiáromkódva azt hangzott az ott jelenlévő Forgács Imre vb. tag felé, "Maga mit keres itt, vén disznó", rögtön hagyja el a helyiséget magának itt helye nincs." Utánna a jelenlévő Réthy Ferenc volt vb. titkár felé azt hangoztatta, "Takarodj ki te is, mivel neked itt semmi helyed nincs, a községet tömre tetted." Utánna a jelenlévő Horváth Károly vb. tag felé azt a kijelentést tette, "Maga is takarodjon innen ki, köpönyeg forgatóra nincs szükség." A fentiek után Forgács Imre felkelt helyéről és indult kifelé, Éhik László, amikor mellé eltávozott hátulról meglökte és a jelenlévő tömeg felé kiáltva "Ussétek", láttam azt, hogy a többen a jelenlévő tömeg közül Forgácsot többször kézzel oldalba lökték, távozása alkalmával Utánna Réthy Ferenc is távozott, kit szintén a fenti módon oldalba lökdöstek, sőt azt is láttam, hogy a jelenlévők közül, akit megnevezni nem tudok utánna rugot Réthynek.

A fentiek után Éhik László felénk fordulva azt a kijelentést tette, "Maguk is hagyják el a helyiséget, de még a községet is", Mi nem távoztunk el nevezett hangoskodására, hanem továbbra is benn maradtunk a helyiségben, hogy jövetelünk célját elintézzük. A fentiek után a jelenlévők arra hívták fel figyelmünket, hogy gyérünk át egy nagyobb helyiségbe és ott a tömeg előtt hangoztassuk jövetelünk célját, mivel őket érdekli ez. Erre mi átmentünk, hol Németh Károly jelenlegi tanácselnök nyitotta meg az ülést, hol hangsúlyozta a tömeg előtt azt, hogy Bojko a jár. tan. vb. elnöke nem mert kijönni, mert ki is kapott volna és ezek után sem lesz véle tárgyalni hajlandó. Utánna én ismerttettem a jelenlévők előtt jövetelünk célját, hol a jelenlévők közül többen emlékeztem szerint Jonytelünk ongai lakos szolt hozzá, hangsúlyozta azt, hogy Budapesten jelenleg is a vér folyik, mi pedig a régít akarjuk vissza állítani. En megválasztoltam rá neki, mivel a jelenlévők egyet értettek, utánna szép rendbe eltávoztak.

Elmondani kívánom még azt ./. .

G. Nagy István

CS. Nagy István tanúkihallgatási jegyzőkönyvének részlete
Éhik László perében - 1957. január 18.
(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21/b. 151/1957.)

B.M.Borsod megyei főkapitányság az
Szikszói járási kapitánysága.

Szám: 10 /1957.

Határozat.

Előzetes letartóztatásról

Éhik László.1910.május 16-án.Rakosza .apja.Mihály.anyja.Szabó Ter
nős.Juhász Ilonával.1.gyermek.8.éves.magyar állampolgár.vagyona 8.k
füld.130.drk.birka.büntetve volt.Onga.Fő uti lakos 1957.január
12-én az ongai községi tanács épületében megjelent és a VB tagjait
erőszakos fellépésével szétkergette.A VB tagjait megfenyegette és
távozásra szólította fel. Ugyan akkor Forgács Imre Vb tagot az is
délkelet felé a felhívással lökte ki a bent

tartózkodó személyek felé,hogy üsének.A járási tabács kiküldött
munkatársait pediglen a község elhagyására szólította fel.
Éhik László ezen cselekménye a BHÖ 98.pontjában felvett Hatósági köz
ellenierőszak büntett megállapítására alkalmas.

Mint,hogy gyanúsított magatartásával a VB munkáját akadályozta,ninc
biztosíták arra,hogy szabadlányonhyagása estén cselekményét meg ne
ismétli a Bp.97.§. c.d. bekezdés alapján úgy

h a t á r o z t a m,hogy 1957.január 18-á tól őrizetben lévő Éhik
Lászlót előzetes letartóztatásban helyezem az nyomozás befejezésér
de legkésőbb 1957.február 18-ig.
Szikszó.1957.január 21-én.

Tolnai István
Tolnai István helyettes

Jóváhagyom.
Járási Ügyész
Paulik Dezsa

Az előzetes letartóztatás tudomásul vettem,panaszjogomra figyelmeztet
ve lettem.Az előzetes letartóztatás ellen panaszal ékelek.
Szikszó.1957.január 21-én.

Éhik László
Éhik László.

Éhik László előzetes letartóztatásáról határozat – 1957. január 21.
(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21/b. 151/1957.)

A miskolci megyei bíróságtól.

B.151/1957-7.szám.

J E G Y Z Ő K Ö N Y V.

Készült az izgatás büntette miatt É h i k L á s z l ó ellen indított bűnügyben, a miskolci megyei bíróság előtt, Miskolcon, 1957. év. március 11. napján 10 órákkor megkezdett nyilvános tárgyalásról.

J e l e n v a n n a k:

Dr. Szabó Márton mb. tanácsvezető. Éhik László vádlott és védelmében:
Dr. Kerényi Béla ügyvéd-megh. alapj.,
Bimbó József ülnök. valamint, az alant megnevezett tanul
Gajdos János ülnök.
Szolyai Ferenc jegyzőkönyv-vezető.
Bakogh Imre ügyész.

Felnők a tárgyalást az ügy rövid megjelölésével megnyitja. Megállapítja, hogy a megidézettek megjelentek.

Ezután az elnök felhívja a tanúk a figyelmeztetést a tárgyalás színhelyének elhagyására, figyelmeztetést a hamis igazolatlan eltávozás következményeire valamint arra, hogy a számukra megjelölt helyen tartozkodjanak.

A tanúk távozása után, a tanács vezetője vádlottat személyi adataira az alábbiakban hallgatja meg:

É h i k L á s z l ó: szül. 1910. év május 16-án Rakacza-községben, Ongai lakos, nős, Juhász Ilonával, egy gyermeke van, aki 9 éves, 8 kh. földön gazdálkodó juhász, 130 db. juha is van, katona volt, 6 elemi iskolát végzett, Apja: Mihály, Anyja: Szabó Teréz. Büntetve volt 9 esetben. Ezek közül 2 esetben a felszabadulás óta izgatásért, mindkettőre nézve kegyelmet nyert egyébként az erkölcsi szerint.

Felnök ismerteti a Szikszai Járási Ügyészség Bül. 29/1957 sz. és a Borsodmegyei Ügyészség Bül. 42/1957 számú vádiratát, melyre vádlott lényegében az alábbiak szerint nyilatkozik:

A vádat megértettem. Bűnösnek nem érzem magam. Azt beismerem, hogy a Tanács V. B. tagok közül Forgács Imrét és Réti Ferencet a Tanács épületből eltávolítottam, oly módon, hogy felszólítottam őket, hogy tünjenek el a nép szemelől, mert a népnek semmi szüksége rájuk és a Járási Tanács kiküldöttéit is felszólítottam, hogy jó lenne, ha elmennének, miért csinálnak itt felháborodást, de ezt azért tettem, mert már hallottam azokra a szörnyű dolgokat amik az egész országban történtek és attól féltem, hogy Ongán is valami baj lesz.

A vádbeli napon 1957 január 12. én 13 óra körül én a juhaimat legeltettem, közvetlenül a falu alatt, a Tanács háztól kb. 500-600 méterre, ahonnan én a Tanács ház felé láttam. Ugy 13 óra felé láttam, hogy emberek gyüle-

Éhik László fellebbezése letartóztatása ellen – 1957. február

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21/b. 151/1957.)

KRIZSANDA KATALIN 19 éves, szikszói születésű és lakos,
Gyors és gépíró, érdektelen tanu előadja:

Az 1957 évi január hó 16.-i értekezleten én veztettem a jegyzőkönyvet.
A hozzászólásokat gyorsírással jegyeztem. Már öt éve gyors és gépíró
vagyok. Elég nehéz volt jegyezni a mondottakat, mert állandó közbekiabá-
lások voltak. Vádlott igen indulatos volt és hangosan kiabált hozzászó-
lásokkor.

Kétségbevonta, hogy az M.Sz.M.P. bizottságnak van valami köze a V.B.-hez.
Bojkó Józseftől megkérdezte, hogy kibizta meg őt a V.B. elnöki tisztség
viselésével. Kifogásolta, hogy Bojkó a megjelentekhez az elvtárs szót hasz-
nálta. Mi nem vagyunk kommunisták és nem vagyunk maguknak elvtársak,
hanem csak munkatársak. Mi nem a kommunisták ügyét fogjuk szolgálni,
hanem a népet, akik megválasztottak bennünket. Udomásá szerint a vörös-
csillagot amíg fel nem tették, addig soha sem volt elvtárs szó, mondta.
Azért nem bíznak az MSZMP-be, mert olyan aljas emberek vannak az élén,
mint Mallák, Várhegyi és a többiek. Olyan emberek, akik Onga község-
ben rálöttek az új titkárra, akik most is spiclik, besugók, ilyenek
most is a párt tagjai.

Ismertette a nyomozati iratoknál elfekvő 2. sorszámú jegyzőkönyv, mely-
re tanu előadja, hogy azt fenntartja.

Védő kérdésére: Az értekezleten a válaszokat nem kellett írnom. A vád-
lott még többet is mondott, azonban nem tudtam mindent szó-szerint le-
jegyezni, a sok közbekiabálás miatt.

Vádlott észrevételezi: Beszédemet közben is félbeszakították és bele kia-
báltak, s a tanu valószínűleg ezeket is belevette az én beszédembe.

Tanu és vádlott szembesítve az ellentétes vallomásokra:
Szembesítés eredménytelen.

S Z Ü C S JOLÁN - 19. éves, ongai születésű és lakos, mezőgazdasági elő-
adó, érdektelen tanu előadja:

A vádлоттаt azóta ismerem, amióta tanács elnök lett nálunk. 1957. január
elején történt, hogy vádлотт bejött az irodába és egy röpcédulát adott
át nekem, hogy gépeljem le. Többen voltunk a szobában és a váдлотт fel-
olvasta előttünk hangosan a verset. Mivel a jelenlevők mindannyian kér-
tek egy-egy példányt a versből, ezért 8. példányt készítettem el.
Vádлотт elvett egy példányt és bement a szobájába. Ezután a jelenlevő
Nyitrai Teréz és Hegedűs tanu is elvettek egy-egy példányt. Későbbiek
során még Petrik Sándor, az adóhegbizott és a mezőgazdasági osztályról
egy ember is elvitt egy-egy példányt.

Egy példányt ezután Nyitrai Terézszel együtt elégettünk. Vádлотт csak
a saját kézzel irt versét vitte magával, nem pedig gépelt példányt,
mint előbb mondottam. Vádлотт látta, hogy több példányt készítek, de
nem tett kifogást ez ellen.

Géppisztoly töltényekről nem tudok semmit sem.

Védő kérdésére: Előttem a váдлотт nem beszélt semmiről sem.

Vádлотт észrevételezi: A verset nem olvastam fel.

Németh Károly perében a nyilvános tárgyaláson készült
jegyzőkönyv részlete - 1957. március 25.
(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21/b. 187/1958.)

Gys.XI.1057/1957-14.szám

bi vádlottársaihoz, a tanuknak és nyomozó hatóságnak rágalmaságát tüste ki célul.

Lapszászky István ugy a cselekmény elkövetésével, mint az ezt követő maga tartásával a szocialista társadalomra nézve legkiemelkedőbben veszélyessé vált.

Suba György XVI.r. vádlott gátlás nélkül vett részt a népi hatalom elleni támadásban, gonálcokozás nélkül segített egy becsületes dolgozóknak megölésében. A felelősségrevonás elől szökni akart, a tárgyaláson pedig a nyomozó hatóságot igyekezett befeketíteni azzal, hogy tőle valótlán vallomást csikart ki. Suba György fenti magatartásával a szocialista társadalomra nézve a legkiemelkedőbben veszélyességet mutatta.

Mertinké József XVII.r.vádlott ha kisebb mértékben is, de tevékenyen járult hozzá az ellenforradalmi események során kibontakozó erőszakokodásokhoz. Az általa elkövetett cselekménnyel még dicsekedett is a nyilvánvaló, hogy munkájának eredményét látni is akarta, merthiazen Kelemen László tanu vallomása szerint Gáti Gyula holttestét egészen az emléküig elkísérte.

Mertinké József ezen magatartásával a szocialista társadalomra nézve kiemelkedően veszélyessé vált.

Varga Lajos XVIII.r.vádlott egy olyan személy bántalmazásának fogott neki, akiről azt sem tudta, hogy kicsoda. A nyomozás során beismerte cselekményét és a felelősségrevonás alól akként kívánt kibujni, hogy a nyomozó hatóságot rágalmazta meg, hogy valótlán vallomást vett ki tőle. Varga Lajos ezen magatartásával a társadalomra nézve jelentősen veszélyessé vált.

Kincses József XIX.r. vádlott társadalomveszélyessége a legkiemelkedőbb. Mint a munkás családnak gyermeke és a szocialista államban becsületes dolgozóként élő személynek kötelessége lett volna minden eszközt megragadni arra, hogy az ellenforradalom bűncselekményeit megakadályozza. Erre kötelezte volna őt még a szocialista szervezetekben való korábbi tevékenysége s ennek ellenére mikor Kincses hirt vett az ellenforradalomról, kalapáccsal felfegyverkezve sietett a helyszínére, ott kezdeményező szerepet játszott az életét menteni igyekvő Gáti Gyula felkutatásában, nyomban hozzáfogott annak bántalmazásához és amikor ebben a kalapácsnyele eltört, dicsekedve mutogatta fel, hogy mibe tört el. De itt sem állt meg, hanem romboló tevékenységét tovább folytatva a vasut dolgozói között terjesztette a saját vélt dicsőségét és ezt az aljas tettet még arra is felhasználta, hogy a munkástanácsi választáson jelenlévő becsületes dolgozókat terrorizálva a Gáti Gyulán elkövetett gyilkosság "dicsőségén" keresztül magát munkástanácsi tagnak megválasztassa. A tárgyalás során azután folytatta az ellenforradalmároktól már megszokott viselkedését, a terhelt tanukkal kapcsolatban, azok szavahihetőségét megcáfolni igyekvő pökhendi kijelentéseket tett és minden igyekezetével azon volt, hogy ugy a nyomozó hatóság, mint az eljáró bíróság tekintélyét rombolja. Ilyen magatartás mellett nyilvánvaló, hogy a megbánás legkisebb szikráját sem mutatá Kincses József a szocialista társadalomra nézve a legkiemelkedőbben veszélyes.

Téth Lajos XX.r.vádlott a legnagyobb konoksággal vett részt egy

Kincses József miskolci tevékenységéről részlet a Fővárosi Bíróság peranyagában - 1957. május 16.

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXXV. 1. 2/41 öe. 16. dosszié. Gáti peranyag 367. fol.)

J e g y z ő k ö n y v

Felvetetett Onga községben a volt Termelőszövetkezet tulajdonát képezett magtárhelyiségben 1957. év augusztus hó 1. napján a községi tanács végrehajtóbizottságának 7/1957. jkv. számú vb. határozata folytán elfelve volt tsz. vagyontárgyak átadása alkalmával.

Jelen vannak; Bajusz Zoltán mb. vb. elnök, Csap István mb. vb. titkár, T. Nagy József volt Tsz. elnök és Horváth Károly legeltetési bizottság elnöke, ugyanis mint vb. tag, előbbieket mint átadók, utóbbi mint átvevő személyekben.

Bajusz Zoltán mb. vb. elnök röviden ismerteti a községi tanács végrehajtóbizottságának 7/1957. számú határozatát, mely arra irányítja, hogy a volt tsz. vagyontárgyak megőrzését - mivel az hatalmas pénzüsszeget tesz ki - a Vb. Horváth Károly ongai lakosra, mint a legeltetési bizottság elnökére ruházza ki köteles ezen vagyontárgyakat /alant leírtakat /teljes vagyoni és büntetőjogi felelősség terhe mellett, a jó gazda gondosságával megőrizni és azokat karbantartani.

A bizottság ezután átvizsgálja az Ongán 1957. évi április hó 3. napján felvett leltárak szerint a feltehető tárgyakat és azokat adatszám és érték szerint az alábbiakban adja át:

átadásra kerül: 1. darab 24. kalapácsos daráló 15.655. Ft. 68. fillér értékben, 2. darab vízmentes ponyva 5000 Ft., 1. darab tolikapa 270. Ft., egy darab triőr 200. Ft., 1. darab burgonyafülesítő 500. Ft., 1. darab szelelő /leltárban nem volt, de a raktárban találtatott/ 1000. Ft., 1. darab 750. kg.-os mérleg /leltárban nem volt de a magtárban találtatott, rossz állapotban/ 500. Ft., 1. darab sábkapa 250. Ft., 1. darab garátdezska 15. Ft., 2. darab lóca 50. Ft., 1. darab villámkefej 33. Ft., 1. darab boronabusz 15. Ft., 16. darab zsák 320. Ft., 3. darab kukoricafülesítő 90. Ft. 7. darab cukorrépakapa 35. Ft., 2. darab kaszanyél 32. Ft., 1. darab kassa 28. Ft., 2. darab fémfokos 4. Ft., 3. darab kaszalófa 3. Ft., 1. darab trágyahordó soroglya 30. Ft., 1. darab fejőszójtár 40. Ft., 2. darab kanna 25. Ft., és egy darab hiteles bádóg 12. Ft. értékben.

Horváth Károly legeltetési bizottság elnöke kijelenti, hogy a fentebb felsorolt tárgyak megtaláltattak, s azt teljes anyagi és büntetőjogi felelősége tudatában ezzel megőrzésre és karbantartásra, a raktárral együtt átveszi.

Több tárgy nem lévén végrehajtóbizottság által kiküldöttek előtt Vb. elnök a jegyzőkönyv ter. talusát, valamint az átadott tárgyakat darab számszerint és értékben ismerteti, miután azt bizottság megértette, jóváhagyva alant aláírta.

Bajusz Zoltán
Bajusz Zoltán
mb. vb. elnök.

Csap István
mb. vb. titkár.

T Nagy József
volt. Tsz. elnök.

Horváth Károly
legeltetési bizottság elnök
ugyis mint átvevő.

Az 1956-os események hatására megszűnt ongai tsz leltáráról
felvett jegyzőkönyv - 1957. augusztus 1.

(MNL. B.-A.Z. M. Lt. XXIII. 902/a. 7. doboz. 1/14. dosszié.)

Procsa bányatelepre, azzal a céllal, hogy a bányászokat a halott meglátásával a rendőrség elleni támadásra ingereljük. Ebben az akcióban részt vett Hegedűs Miklós terhelte is, aki a halottat szállító gépkocsiról, amelyen a halott a járókellők által láthatóan volt elhelyezve - ilyen izgató kijelentéseket hangoztatott: "lássátok, bent Miskolcon magyar vér folyik és ezt az ávosok és rendőrök ontják. Gyartek segíteni harcolni." Ezen túlmenően október 17-én az üzemi gépház tetején elhelyezett vörös zászló letétele során is közreműködött, majd pedig azt elégette.

Novák Béla terhelte ez év február 17-én este az üzemi pihenőhelyiségben tartózkodott és ott Nagy Miklós jelenlétében Tokár Józseffel együtt Marosán elvtárs beszédével kapcsolatosan különböző izgató tartalmú megjegyzéseket tett. Ezt megelőzően pedig az annabányai munkárorség lefegyverzése alkalmával a karhatalmistákkal kapcsolatosan tett gúllólat felkelésére alkalmas kijelentéseket hangoztatván, hogy ő bent lett volna az üzemben, a kommunista ávosok senkitől sem tudják volna elvenni a fegyvert, ő állt volna golyószóróval az állre, és oda egy ávos, kommunista sem tette volna be a lábát.

Németh Károly terhelte október 27-én Ónaga községben a munkástanács elnöke volt. November elején a községben az a valószínű hírt terjedt el, hogy a szovjet katonák magyar diákokat deportálnak ki az országtól, s azokat Ónagára keresztül a szovjet irányításban szállítják. A hír hallatára elhatározta, hogy abban az esetben, ha a szovjet katonák valóban fognak diákokat szállítani, a diákok kiszállításának céljából az ónagi vasutat fel kell robbantani. A robbanóanyagot az annabányai munkástanács utján be is szerezte. A robbanóanyagért Sári Miklós, és Papp Ándor terhelteket küldte be Annabányára, közölve velük, hogy az milyen célra kell. Sári Miklós és Papp Ándor terheltek Annabányán Dér Lajos terheltnél juttattak, aki részükre a raktárossal 25 kg. paxitot, 100 db. gyutacsot és 10 karika gyújtószinórt adott ki. Ezeket az anyagokat Sári és Papp motorkecsképeken Ónagára szállították és átadták Németh Károlynak, aki azokat a tanácsházán helyezte el, majd pedig november végén a karhatalomnak beszolgáltatotta.

Terheltek a terhükre rótt cselekmények elkövetését - kivéve Sári Miklós és Németh Károlyt, tagadják, bűnösségüket azonban Papp János, Szalánczi Boldizsár, Farkas Pál, Lellék Lajos, Óth István, Kelemen János, Kolszár József, Novák István, Frigyes Lajos, Tamás János, Nagy Miklós, Tomok István, Kozma Árpád, Fliczák Antal, Husonyica József, z. Nagy Lajos, Kiss András, Kukta Gusztáv, Ladányi András, Balla Ferenc, Valár János, Kovács Pál, Tamás János, Bohoczki József, Csornák Ferenc, Csató Károly, tanuk vallomása megnyugtatóan bizonyítja.

Ezért a fenti tényállás alapján az 1957. július 29. napja óta előzetes letartóztatásban lévő:

I. r. Dér Lajos szül. 1930. február 23-án Ózdon, apja: n. Dér

A Dér Lajos és társai elleni perben készült vádirat részlete,
benne Németh Károly szerepével - 1957. szeptember 6.
(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXV. 21/b. 1267/1957.)

18./ **I d. H a d h á z i** János szül: Nagykinizs, 1907. I.4.
anyja: Szmétán Anna, földműves, középparaszt származásu,
Nagykinizs Fő utca 30.

19./ **K i s s** József szül: Nagykinizs, 1914. IV.30. anyja:
Kiss Borbála, földműves, paraszt származásu, Nagykinizs-i
lakós.

O n g a K ö z s é g M u n k á s t a n á c s a i

Onga községből több személy jár Miskolcra dolgozni, akik az ellenforradalom idején hazamenve a községbe szították a dolgozók között az ellenforradalmi hangulatot. Ebben különösen élen járt Szegvári István és Kincses Miklós, valamint Németh Károly és Mikola Béla. Az utóbbi nagyban aktivizálta magát a gyűlés megszervezésében és agitálta a dolgozókat arra, hogy váltsák le a tanács vezetőit. A megalakult munkástanács célja közé tartozott, hogy a községben lévő TSZ.-t feloszlassa. Ennek érdekében többször támadták a TSZ. elnökét, valamint a TSZ. tagokat és követelték az állatok szétosztását. Ezen céljukat végre is hajtották, továbbá a tanácsvezetőket eltávolították a helyükről és a munkástanács átvette a község irányítását. A községben megalakították a nemzetőrséget is, és több fegyvert szereztek a megyei munkástanácsra keresztül. A megalakult munkástanácsnak a tagjai az alábbi személyek voltak:

1./ **N é m e t h** Károly szül: Miskolc, 1935. anyja: Halász Rózália, géplakatos, paraszt származásu, Ongai lakós.

Nevezett a megalakult munkástanácsnak elnöke lett és mint ilyen aktív tevékenységet fejtett ki. Ellenforradalmi tevékenysége miatt 4 évi börtönre ítélték.

2./ **M i k o l a** Béla szül: Milona, 1896.II.17. anyja: Mikola Mária, segédmunkás, paraszt származásu, Ongai Rákóczi u 1 sz. alatti lakós.

3./ **H é g y e s i** Pál szül: Onga, 1912. szept.1. anyja: Szállási Mária, bérelszámoló, volt jegyző, értelmiségi származásu, ongai lakós.

4./ **D a n k ó** Károly szül: Ercemlyén, 1903.I.29. anyja: Ignatkó Erzsébet, tanító, értelmiségi származásu, Ongai Gyógyvirág u 3 sz. alatti lakós.

A Politikai Nyomozó Osztály jelentésének részlete
az ongai munkástanácsról – 1959

(MNL. B.-A.-Z. M. Lt. XXXV. 1. 11. d.)

Tartalom

Bevezetés	5
Az 1956-os forradalom és Onga.....	7
Források	19
1. Tanácsülési jegyzőkönyv (1956. január 21.)	19
2. Helyi pártvezetőségi beszámoló (1956. február 1.)	22
3. MDP helyi taggyűlésének jegyzőkönyve a párttitkári beszámolóval és új vezetőség választással kapcsolatban (1956. február 10.).....	34
4. Az MDP helyi pártvezetőségének megválasztása a póttaggyűlésen (1956. február 15.)	37
5. Intézkedési terv az őszi betakarítási munkákkal kapcsolatban (1956. szeptember 12.).....	38
6. Tanácsülés jegyzőkönyve (1956. szeptember 15.)	40
7. VB ülés jegyzőkönyve (1956. szeptember 26.)	43
8. VB ülés jegyzőkönyve közbiztonsággal, szabálysértési bizottság tagjainak megválasztásával és a községpolitikai tervekkel kapcsolatban (1956. október 17.)	46
9. Tanácsülés jegyzőkönyve (1956. október 20.)	49
10. Szabó Ferenc VB elnök felmentéséről (1956. november 15. – 1956. december 15.)	52
11. A munkástanács állásfoglalása a VB elnök elmaradt tartozásával kapcsolatban (1956. november 22.)	53
12. Az iskolaigazgató igénye az 56-os események miatt felbomlott tsz területén lévő tanítói épületekre (1956. december 18-20.).....	54
13. Németh Károly tanúkihallgatási jegyzőkönyve a Dér ügyben (1957. január 9.)	55
14. Éhik László elleni per tanúkihallgatási jegyzőkönyvéből (1957. január 15.)	56
15. A járási tanács szikszói VB üléséről, Németh Károly kommunista ellenes kijelentéseiről (1957. január 17.)	59
16. Rivó József panaszos jegyzőkönyve ifj. Várhegyi Miklósról (1957. január 17.)	63
17. A falunak fegyverrel való rettegésben tartásáról készült rendkívüli tanácsülés jegyzőkönyve (1957. január 17.)	64

18. Németh Károly letartóztatásáról készült jegyzőkönyv (1957. január 18.)	67
19. Jegyzőkönyvi kivonat Németh Károly járási VB ülésen tett kijelentéseiről (1957. január 19.).....	68
20. Határozat Németh Károly elleni nyomozás elrendeléséről (1957. január 18.)	70
21. Németh Károly kihallgatása (1957. január 25.).....	70
22. Éhik László elleni perben helyi tanácsi igazolás (1957. január 31.)	72
23. Éhik László elleni per előkészítő ülésének jegyzőkönyve (1957. március 11.)	72
24. Németh Károly elleni fellebbezési tárgyaláson a Legfelsőbb Bíróság által hozott ítélet (1957. március 11.).....	74
25. Éhik László megyei bíróság általi elítélése (1957. március 11.).....	75
26. Ítélet Németh Károly ügyében (1957. március 25.).....	80
27. Kincses József peréhez kapcsolódó bírósági megjegyzések (1957. május 16.)	83
28. A forradalmi események utáni első tanácsülési jegyzőkönyv (1957. május 27.)	86
29. Kincses János forradalmi tevékenységéről a hadseregben (1957. június 6.)	88
30. Sándor Barnabás, az Ongaújfalusi Állami Gazdaság üzemegység vezetőjének forradalmi tevékenységéről (1956. június 8.)	90
31. VB ülés jegyzőkönyve (1957. június 28.).....	91
32. A miskolci forradalmi eseményekről, s benne az ongai Kincses József szerepéről a Gáti-perirat alapján (1957).....	92
33. Németh Károlytól lefoglalt bűnjeljegyzék (1957).....	102
34. Vádirat Németh Károly ellen robbanóanyaggal való visszaélés ügyében (1957).....	103
35. Németh Károly vallomása a miskolci nyílt tárgyaláson a Dér-perben (1957. december 30.)	104
36. Legfelsőbb Bíróság ítélete Németh Károly és Papp Sándor ügyében a Dér Lajos és társai perben (1958. október 6.).....	105
37. A Politikai Nyomozó Osztály jelentése az ongai munkástanácsról és a helyi nemzetőrségről (1959)	113
Forrásjegyzék	116
Függelék	117